

RS-2015

Skonsolidowany raport finansowy

Spis treści

1.	Informacje ogólne	4
1.1.	Informacje o grupie kapitałowej	4
1.2.	Informacje o jednostce dominującej	4
1.3.	Przedmiot działalności jednostki dominującej oraz grupy kapitałowej	4
1.4.	Skład grupy kapitałowej	4
1.5.	Skład Zarządu i Rady Nadzorczej	9
2.	Informacje o podstawie sporządzenia sprawozdania finansowego, walucie sprawozdawczej oraz zastosowanym poziomie zaokrągleń	10
2.1.	Podstawa sporządzenia sprawozdania finansowego	10
2.2.	Zasady zastosowanych Międzynarodowych Standardów Rachunkowości Finansowej	10
2.3.	Waluta sprawozdawcza oraz zastosowany poziom zaokrągleń	10
2.4.	Czas trwania działalności grupy	11
2.5.	Zatwierdzenie sprawozdania finansowego	11
3.	Skonsolidowane sprawozdanie finansowe grupy kapitałowej Apator	12
3.1.	Skonsolidowane sprawozdanie z sytuacji finansowej	12
3.2.	Skonsolidowane sprawozdanie z zysków lub strat i innych całkowitych dochodów	14
3.3.	Skonsolidowane sprawozdanie ze zmian w kapitale własnym	16
3.4.	Skonsolidowane sprawozdanie z przepływów pieniężnych	18
4.	Stosowane zasady rachunkowości	20
4.1.	Podstawa sporządzenia (zasady ogólne)	20
4.2.	Konsolidacja	20
4.2.1.	Zasady konsolidacji	20
4.2.2.	Inwestycje w podmioty współkontrolowane	21
4.2.3.	Wartość firmy	21
4.3.	Szczegółowe zasady wyceny aktywów i pasywów stosowane w grupie kapitałowej	21
4.3.1.	Wartości niematerialne	21
4.3.2.	Rzeczowe aktywa trwałe	22
4.3.3.	Leasing	23
4.3.4.	Nieruchomości inwestycyjne	23
4.3.5.	Aktywa trwałe i grupy aktywów netto przeznaczone do zbycia	24
4.3.6.	Zapasy	24
4.3.7.	Koszty finansowania zewnętrznego	24
4.3.8.	Dotacje rządowe	25
4.3.9.	Instrumenty finansowe	25
4.3.10.	Rezerwy	28
4.3.11.	Świadczenia pracownicze	28
4.3.12.	Przychody	29
4.3.13.	Transakcje w walutach obcych	30
4.3.14.	Podatki	30
4.3.15.	Ulga strefowa wynikająca z prowadzenia działalności w Specjalnej Strefie Ekonomicznej	31
4.3.16.	Kapitały własne	31
5.	Raportowanie segmentów działalności	32
6.	Podstawowe osądy i podstawy szacowania niepewności	32
7.	Informacja dotycząca sezonowości działalności	33
8.	Noty objaśniające do skonsolidowanego sprawozdania finansowego	34

Nazwa jednostki:	Grupa Kapitałowa Apator			Strona 2
Okres objęty sprawozdaniem finansowym:	01.01.2015 – 31.12.2015	Waluta sprawozdawcza:	złoty polski (PLN)	
Poziom zaokrąglenia:	wszystkie kwoty wyrażone są w tysiącach złotych polskich (o ile nie wskazano inaczej)			

8.1. Segmenty operacyjne	34
8.2. Informacje geograficzne	35
8.3. Wartości niematerialne	35
8.4. Wartość firmy	37
8.5. Rzeczowe aktywa trwałe	38
8.6. Nieruchomości inwestycyjne	41
8.7. Inwestycje w jednostkach współkontrolowanych	42
8.8. Pozostałe aktywa finansowe	44
8.9. Zapasy	44
8.10. Należności handlowe oraz pozostałe należności	45
8.11. Pożyczki udzielone	47
8.12. Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	47
8.13. Rozliczenia międzyokresowe	48
8.14. Aktywa trwałe przeznaczone do sprzedaży	48
8.15. Kapitał podstawowy	48
8.16. Pozostałe kapitały	49
8.17. Udziały niesprawujące kontroli	50
8.18. Kredyty i pożyczki	51
8.19. Rezerwy na zobowiązania oraz zobowiązania z tytułu świadczeń pracowniczych	58
8.20. Zobowiązania	61
8.21. Podatek dochodowy	62
8.22. Koszty rodzajowe	64
8.23. Pozostałe przychody i koszty operacyjne	65
8.24. Przychody i koszty finansowe	66
8.25. Objasnienia dotyczące sprawozdania z przepływów pieniężnych	67
8.26. Kontrakty długoterminowe	70
8.27. Leasing finansowy	72
8.28. Przyszłe płatności z tytułu leasingu operacyjnego nieujęte w sprawozdaniu z sytuacji finansowej	72
8.29. Instrumenty finansowe	73
8.30. Pochodne instrumenty finansowe, rachunkowość zabezpieczeń	76
8.31. Cele i zasady zarządzania ryzykiem finansowym	78
8.32. Zakup jednostki zależnej	84
8.33. Informacje na temat podmiotów powiązanych	88
8.34. Pozycje warunkowe i pozostałe pozycje nieujęte w sprawozdaniu z sytuacji finansowej	90
8.35. Struktura zatrudnienia	91
8.36. Wysokość wynagrodzenia podmiotu uprawnionego do badania sprawozdania finansowego	91
8.37. Dotacje	92
8.38. Korekta danych porównawczych	92
8.39. Zdarzenia następujące po zakończeniu okresu sprawozdawczego	93
9. Podpisy	94

Nazwa jednostki:	Grupa Kapitałowa Apator			Strona 3
Okres objęty sprawozdaniem finansowym:	01.01.2015 – 31.12.2015	Waluta sprawozdawcza:	złoty polski (PLN)	
Poziom zaokrąglenie:	wszystkie kwoty wyrażone są w tysiącach złotych polskich (o ile nie wskazano inaczej)			

1. Informacje ogólne

1.1. Informacje o grupie kapitałowej

Grupa kapitałowa Apator składa się z jednostki dominującej Apator S.A. oraz jej spółek zależnych.

1.2. Informacje o jednostce dominującej

Jednostka dominująca Apator Spółka Akcyjna z siedzibą w Toruniu (ul. Gdańska 4a lok C4) została utworzona przez pracowników zlikwidowanego przedsiębiorstwa państwowego działającego pod nazwą Pomorskie Zakłady Aparatury Elektrycznej Apator w Toruniu. Rejestracja w Sądzie Rejonowym w Toruniu V Wydział Gospodarczy nastąpiła w dniu 14 stycznia 1993 roku pod numerem RHB 1364. W dniu 24 października 2001 roku dokonano wpisu do Rejestru Przedsiębiorców Sądu Rejonowego w Toruniu, VII Wydział Gospodarczy Krajowego Rejestru Sądowego pod numerem 0000056456. Jednostka dominująca prowadzi działalność na terytorium Polski na podstawie przepisów Kodeksu Spółek Handlowych.

1.3. Przedmiot działalności jednostki dominującej oraz grupy kapitałowej

Zgodnie ze statutem jednostki dominującej, podstawowym przedmiotem działalności jest działalność produkcyjna i usługowa w zakresie aparatury rozdzielczej i sterowniczej energii elektrycznej oraz sprzedaż aparatury i systemów pomiarowych. Akcje APATOR S.A. notowane są na rynku podstawowym – sektor według klasyfikacji GPW w Warszawie „przemysł elektromaszynowy”.

Jednostki wchodzące w skład grupy kapitałowej skupione są generalnie wokół działalności związanej z produkcją i sprzedażą instrumentów i przyrządów pomiarowych, aparatury kontrolno-pomiarowej, rozdzielczej i sterowniczej, systemów informatycznych klasy SCADA oraz współpracujących z nimi urządzeń telemechaniki, zabezpieczeń oraz innych urządzeń sieciowych dla systemów rozproszonych, zapewniających możliwość zdalnego sterowania i nadzoru sieci elektroenergetycznej w pełnym zakresie napięć oraz urządzeń odczytujących i transmitujących dane.

1.4. Skład grupy kapitałowej

W skład grupy kapitałowej Apator („Grupa Apator”) w roku 2015 wchodził Apator S.A. oraz następujące spółki zależne:

- Apator Control Sp. z o.o. (Toruń) – zależna od Apator S.A.
- Apator Mining Sp. z o.o. (Katowice) – zależna od Apator S.A.
- FAP Pafal S.A. (Świdnica) – zależna od Apator S.A.
- Apator Metrix S.A. (Tczew) – zależna od Apator S.A.
- Apator GmbH (Berlin, Niemcy) – zależna od Apator S.A.
- Apator Rector Sp. z o.o. (Zielona Góra) – zależna od Apator S.A.
- Apator Powogaz S.A. (Poznań) – zależna od Apator S.A.
- Apator Elkomtech S.A. (Łódź) – zależna od Apator S.A.
- Apator Telemetry Sp. z o.o. (Słupsk) – zależna od Apator Powogaz S.A.
- Apator Metroteks TOV (Kijów, Ukraina) – zależna od Apator Powogaz S.A.

Nazwa jednostki:	Grupa Kapitałowa Apator			Strona 4
Okres objęty sprawozdaniem finansowym:	01.01.2015 – 31.12.2015	Waluta sprawozdawcza:	złoty polski (PLN)	
Poziom zaokrąglenia:	wszystkie kwoty wyrażone są w tysiącach złotych polskich (o ile nie wskazano inaczej)			

- Apator Metra s.r.o. (Sumperk, Czechy) – zależna od Apator Powogaz S.A.
- Apator Miitors ApS. (Horsens, Dania) – zależna od Apator Powogaz S.A. od 1 kwietnia 2015 roku
- iMeters Sp. z o.o. – zależna od Apator Powogaz S.A. od 11 grudnia 2015 roku
- George Wilson Industries Ltd. (Coventry, Wielka Brytania) – od 26 lutego 2015 roku jednostka zależna od Apator Metrix S.A., do 25 lutego 2015 roku jednostka współkontrolowana przez Apator Metrix S.A.

Grupa Apator posiadała udział w następujących jednostkach współkontrolowanych:

- OOO Apator Electro (Moskwa, Rosja) – jednostka współkontrolowana przez Apator S.A.
- ZAO Teplovodomer (Mytishi, Rosja) – jednostka współkontrolowana przez Apator Powogaz S.A.
- Inda d.o.o. (Słowenia) – jednostka współkontrolowana przez George Wilson Industries Ltd.

Zmiany w grupie kapitałowej w trakcie 2015 roku

W dniu 26 lutego 2015 roku Apator Metrix S.A., spółka zależna Apator S.A., objęła kontrolę nad George Wilson Industries Limited (GWI) z siedzibą w Coventry w Wielkiej Brytanii. Transakcja stanowi wcześniejsze wykonanie zobowiązań Apator Metrix wobec National Industry Group, udziałowca GWI, określonych w umowie inwestycyjnej z września 2012 roku.

W dniu 24 marca 2015 roku, Apator Powogaz S.A. zawarł z udziałowcami duńskiej spółki Miitors ApS. warunkową umowę zakupu 100% udziałów tejże spółki o wartości nominalnej 513 245 DKK (tj. 282 644 zł), stanowiących 100% w jej kapitale zakładowym i 100% w ogólnej liczbie głosów. Skuteczność umowy została uzależniona od spełnienia warunku zawieszającego – wykonania lub anulowania warrantów subskrypcyjnych na rzecz 4 osób fizycznych (pracowników spółki). W związku ze ziszczeniem się tego warunku, z dniem 1 kwietnia 2015 roku Apator Powogaz S.A. stał się właścicielem spółki Miitors ApS.

W dniu 30 września 2015 roku została podpisana umowa inwestycyjna pomiędzy Apator Powogaz S.A., Apator Telemetry Sp. z o.o. (zależna od Apator Powogaz S.A.) oraz współnikami firmy Fellows s.c., zgodnie z którą nastąpiło podwyższenie kapitału w spółce Apator Telemetry sp. z o.o. poprzez wniesienie aportem przedsiębiorstwa Fellows s.c. W wyniku powyższej transakcji udział Apator Powogaz S.A. w Apator Telemetry Sp. z o.o. uległ zmniejszeniu z 61,60% do 51,50%.

W dniu 11 grudnia 2015 roku spółka Apator Telemetry Sp. z o.o. (spółka zależna Apator Powogaz S.A.) nabyła 100% udziałów w iMeters Sp. z o.o. za cenę 2.532 tys. zł.

Nazwa jednostki:	Grupa Kapitałowa Apator			Strona 5
Okres objęty sprawozdaniem finansowym:	01.01.2015 – 31.12.2015	Waluta sprawozdawcza:	złoty polski (PLN)	
Poziom zaokrąglenia:	wszystkie kwoty wyrażone są w tysiącach złotych polskich (o ile nie wskazano inaczej)			

Jednostki wchodzące w skład grupy kapitałowej objęte konsolidacją

Firma	Siedziba	Podstawowy przedmiot działalności	Właściwy Sąd/ organ prowadzący rejestry	Udział w kapitale	Metoda konsolidacji	Uwagi
APATOR MINING Sp. z o.o.	Katowice	Produkcja aparatury rozdzielczej i sterowniczej, energii elektrycznej, sprzętu elektrycznego, urządzeń dźwigowych, pomp i sprężarek oraz działalność usługowa w tym zakresie	Sąd Rejonowy w Katowicach, VIII Wydział Gospodarczy Krajowego Rejestru Sądowego; KRS 0000047770	100,00%	Pełna	Zależna
APATOR CONTROL Sp. z o.o.	Toruń	Produkcja aparatury rozdzielczej i sterowniczej, sprzętu elektrycznego oraz działalność usługowa w tym zakresie, a także prace badawczo – rozwojowe w dziedzinie nauk technicznych	Sąd Rejonowy w Toruniu, VII Wydział Gospodarczy Krajowego Rejestru Sądowego; KRS 0000016020	100,00%	Pełna	Zależna
APATOR METRIX S.A.	Tczew	Produkcja instrumentów i przyrządów pomiarowych, kontrolnych, nawigacyjnych i innego przeznaczenia	Sąd Rejonowy w Gdańsku, IX Wydział Gospodarczy Krajowego Rejestru Sądowego; KRS 0000046259	100,00%	Pełna	Zależna
FAP „PAFAL” S.A.	Świdnica	Produkcja aparatury kontrolno-pomiarowej, elektrycznej i elektronicznej, działalność handlowa, usługi serwisowe	Sąd Rejonowy dla Wrocławia – Fabrycznej we Wrocławiu, IX Wydział Gospodarczy Krajowego Rejestru Sądowego; KRS 0000057162	100,00%	Pełna	Zależna
APATOR RECTOR Sp. z o.o.	Zielona Góra	Informatyka, działalność wydawnicza, poligrafia i reprodukcja zapisanych nośników informacji	Sąd Rejonowy w Zielonej Górze, VIII Wydział Gospodarczy Krajowego Rejestru Sądowego; KRS 0000297413	100,00%	Pełna	Zależna
APATOR POWOGAZ S.A.	Poznań	Produkcja instrumentów i przyrządów pomiarowych, kontrolnych, badawczych, nawigacyjnych, produkcja pozostałych maszyn ogólnego przeznaczenia	Sąd Rejonowy Poznań – Nowe Miasto i Wilda w Poznaniu, VIII Wydział Gospodarczy Krajowego Rejestru Sądowego; KRS 0000028129	100,00%	Pełna	Zależna
Apator Elkomtech S.A.	Łódź	Produkcja systemów informatycznych klasy SCADA oraz współpracujących z nimi urządzeń telemechaniki, zabezpieczeń oraz innych urządzeń sieciowych dla systemów rozproszonych	Sąd Rejonowy dla Łodzi – Śródmieścia w Łodzi, XX Wydział Gospodarczy Krajowego Rejestru Sądowego; KRS 0000009308	100,00%	Pełna	Zależna

Nazwa jednostki:	Grupa Kapitałowa Apator			Strona 6
Okres objęty sprawozdaniem finansowym:	01.01.2015 – 31.12.2015	Waluta sprawozdawcza:	złoty polski (PLN)	
Poziom zaokrąglenia:	wszystkie kwoty wyrażone są w tysiącach złotych polskich (o ile nie wskazano inaczej)			

Firma	Siedziba	Podstawowy przedmiot działalności	Właściwy Sąd/ organ prowadzący rejestry	Udział w kapitale	Metoda konsolidacji	Uwagi
APATOR GmbH	Berlin	Sprzedaż systemów przedpłatowych liczników energii elektrycznej i gazomierzy	HRB 123670B Charlottenburg	100,00%	Pełna	Zależna
APATOR TELEMETRIA Sp. z o.o.	Ślupsk	Produkcja urządzeń odczytujących i transmitujących dane, produkcja systemowych aplikacji informatycznych	Sąd Rejonowy Gdańsk – Północ w Gdańsku, VIII Wydział Gospodarczy Krajowego Rejestru Sądowego; KRS 0000290726	51,50%	Pełna	Zależna pośrednio Udział pośredni
iMeters Sp. z o.o.	Gdańsk	Produkcja, sprzedaż i obsługa systemu do monitorowania i rozliczania zużycia ciepła.	Sąd Rejonowy Gdańsk – Północ w Gdańsku, VII Wydział Gospodarczy Krajowego Rejestru Sądowego; KRS 0000506042	100,00%	Pełna	Zależna pośrednio Udział pośredni
APATOR METROTEKS TOV	Kijów Ukraina	Dystrybucja wodomierzy i ciepłomierzy		61,00%	Pełna	Zależna pośrednio Udział pośredni
APATOR METRA S.R.O.	Sumperk Czechy	Produkcja systemu podzielników kosztów, termometrów i termostatów		100,00%	Pełna	Zależna pośrednio Udział pośredni
GEORGE WILSON INDUSTRIES Ltd.	Coventry Wielka Brytania	Produkcja i sprzedaż gazomierzy domowych oraz przemysłowych; smart metering w zakresie pomiaru gazu		100,00%	Pełna	Zależna pośrednio Udział pośredni
Apator Miitors ApS.	Horsens Dania	Projektowanie i rozwój technologii ultradźwiękowych w obszarze opomiarowania wody i ciepła		100,00%	Pełna	Zależna pośrednio Udział pośredni

Nazwa jednostki:	Grupa Kapitałowa Apator			Strona 7
Okres objęty sprawozdaniem finansowym:	01.01.2015 – 31.12.2015	Waluta sprawozdawcza:	złoty polski (PLN)	
Poziom zaokrąglenie:	wszystkie kwoty wyrażone są w tysiącach złotych polskich (o ile nie wskazano inaczej)			

Jednostki współkontrolowane objęte konsolidacją:

Firma	Siedziba	Podstawowy przedmiot działalności	Właściwy Sąd/ organ prowadzący rejestry	Udział w kapitale	Metoda konsolidacji	Uwagi
OOO APATOR ELECTRO	Moskwa Rosja	Sprzedaż aparatury elektrycznej i elektronicznej		50,00%	Wycena metodą praw własności	Współkontrolowana
ZAO „Teplovodomer”	Mytishi Rosja	Produkcja i sprzedaż wodomierzy i ciepłomierzy oraz ich legalizacja i serwis		50,00%	Wycena metodą praw własności	Współkontrolowana pośrednio Udział pośredni
Inda d.o.o.	Słowenia	Prace rozwojowe nad liczydłami elektronicznymi i technologiami komunikacyjnymi wykorzystywanymi w smart meteringu		35,00%	Wycena metodą praw własności	Współkontrolowana pośrednio Udział pośredni

Nazwa jednostki:	Grupa Kapitałowa Apator			Strona 8
Okres objęty sprawozdaniem finansowym:	01.01.2015 – 31.12.2015	Waluta sprawozdawcza:	złoty polski (PLN)	
Poziom zaokrąglenie:	wszystkie kwoty wyrażone są w tysiącach złotych polskich (o ile nie wskazano inaczej)			

1.5. Skład Zarządu i Rady Nadzorczej

Zarząd

- Andrzej Szostak – Prezes Zarządu
- Tomasz Habryka – Członek Zarządu (do 31 marca 2015 r.)
- Jerzy Kuś – Członek Zarządu (do 23 czerwca 2015 r.)
- Piotr Nowak – Członek Zarządu
- Piotr Dobrowolski – Członek Zarządu (od 22 lutego 2016 r.)

Rada Nadzorcza

- Janusz Niedźwiecki – Przewodniczący Rady Nadzorczej
- Mariusz Lewicki – Zastępca Przewodniczącego Rady Nadzorczej
- Janusz Marzygliński – Członek Rady Nadzorczej
- Danuta Guzowska – Członek Rady Nadzorczej
- Krzysztof Kwiatkowski – Członek Rady Nadzorczej (do 22 czerwca 2015 roku)
- Marcin Murawski – Członek Rady Nadzorczej
- Kazimierz Piotrowski – Członek Rady Nadzorczej (od 23 czerwca 2015 roku)

Nazwa jednostki:	Grupa Kapitałowa Apator			Strona 9
Okres objęty sprawozdaniem finansowym:	01.01.2015 – 31.12.2015	Waluta sprawozdawcza:	złoty polski (PLN)	
Poziom zaokrąglenia:	wszystkie kwoty wyrażone są w tysiącach złotych polskich (o ile nie wskazano inaczej)			

2. Informacje o podstawie sporządzenia sprawozdania finansowego, walucie sprawozdawczej oraz zastosowanym poziomie zaokrągleń

2.1. Podstawa sporządzenia sprawozdania finansowego

Prezentowane roczne skonsolidowane sprawozdanie finansowe grupy kapitałowej Apator na dzień oraz za rok kończący się 31 grudnia 2015 roku sporządzone zostało zgodnie z Międzynarodowymi Standardami Rachunkowości, Międzynarodowymi Standardami Sprawozdawczości Finansowej oraz związanymi z nimi interpretacjami ogłoszonymi w formie rozporządzeń Komisji Europejskiej.

Roczne skonsolidowane sprawozdanie finansowe grupy kapitałowej Apator obejmuje rok 2015 oraz zawiera dane porównawcze za rok 2014.

2.2. Zasady zastosowanych Międzynarodowych Standardów Rachunkowości Finansowej

Przy sporządzaniu skonsolidowanego sprawozdania finansowego za okres od 1 stycznia 2015 r. do 31 grudnia 2015 r. zastosowano takie same zasady (politykę) rachunkowości i metody obliczeniowe, co w ostatnim skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym za rok zakończony 31 grudnia 2014 r., z wyjątkiem zmian opisanych w nocie 8.38 informacji dodatkowych.

STANDARDY ORAZ INTERPRETACJE OCZEKUJĄCE NA ZATWIERDZENIE PRZEZ UNIĘ EUROPEJSKĄ

Następujące nowe Standardy, zmiany do Standardów i Interpretacje oczekujące na zatwierdzenie przez UE nie są jeszcze obowiązujące dla okresów rocznych kończących się 31 grudnia 2015 r., i nie zostały zastosowane w jednostkowym sprawozdaniu finansowym:

- MSSF 9 Instrumenty Finansowe (2014) - dla okresów rozpoczynających się 1 stycznia 2018 r.,
- MSSF 14 Regulacyjne rozliczenia międzyokresowe - dla okresów rozpoczynających się 1 stycznia 2016 r.,
- MSSF 15 Przychody z umów z klientami – dla okresów rozpoczynających się 1 stycznia 2018 r.,
- Sprzedaż lub Przekazanie Aktywów Pomiędzy Inwestorem a Spółką Stowarzyszoną lub Wspólnym Przedsięwzięciem (Zmiany do MSSF 10 Skonsolidowane Sprawozdania Finansowe oraz do MSR 28 Jednostki Stowarzyszone) – dla okresów rozpoczynających się 1 stycznia 2016 r.,
- Jednostki inwestycyjne: Zastosowanie wyjątku od konsolidacji (Zmiany do MSSF 10 Skonsolidowane sprawozdania finansowe, MSSF 12 Ujawnianie informacji na temat udziałów w innych jednostkach i MSR 28 Inwestycje w jednostkach stowarzyszonych i wspólnych przedsięwzięciach) – dla okresów rozpoczynających się 1 stycznia 2016 r.,
- MSSF 16 Leasing – dla okresów rozpoczynających się 1 stycznia 2019 r.,
- MSR 7 Sprawozdanie z przepływów pieniężnych – dla okresów rozpoczynających się 1 stycznia 2017 r.,
- MSR 12 Podatek dochodowy – dla okresów rozpoczynających się 1 stycznia 2017 r.

STANDARDY ORAZ INTERPRETACJE NIEZASTOSOWANE W NINIEJSZYM SPRAWOZDANIU FINANSOWYM

Następujące nowe Standardy, zmiany do Standardów i Interpretacje zatwierdzone przez Unię Europejską nie są jeszcze obowiązujące dla okresów rocznych kończących się 31 grudnia 2015 r. i nie zostały zastosowane w jednostkowym sprawozdaniu finansowym:

Nazwa jednostki:	Grupa Kapitałowa Apator			Strona 10
Okres objęty sprawozdaniem finansowym:	01.01.2015 – 31.12.2015	Waluta sprawozdawcza:	złoty polski (PLN)	
Poziom zaokrąglenia:	wszystkie kwoty wyrażone są w tysiącach złotych polskich (o ile nie wskazano inaczej)			

- Zmiana do MSR 19 Świadczenia pracownicze zatytułowana Programy określonych świadczeń: składki pracowników - dla okresów rozpoczynających się 1 lutego 2015 r.,
- Zmiany do Międzynarodowych Standardów Sprawozdawczości Finansowej 2010-2012 - dla okresów rozpoczynających się 1 lutego 2015 r.,
- Ujmowanie nabycia udziałów we wspólnych działaniach (Zmiany do MSSF 11 Wspólne ustalenia umowne) - dla okresów rozpoczynających się 1 stycznia 2016 r.,
- Wyjaśnienia w zakresie akceptowalnych metod umorzenia i amortyzacji (Zmiany do MSR 16 Rzeczowe aktywa trwałe oraz MSR 38 Wartości niematerialne) - dla okresów rozpoczynających się 1 stycznia 2016 r.,
- Zmiany do Międzynarodowych Standardów Sprawozdawczości Finansowej 2012-2014 - dla okresów rozpoczynających się 1 stycznia 2016 r.,
- Inicjatywa dotycząca ujawnień (Zmiany do MSR 1 Prezentacja sprawozdań finansowych) - dla okresów rozpoczynających się 1 stycznia 2016 r.,
- Metoda praw własności w jednostkowym sprawozdaniu finansowym (Zmiany do MSR 27 Jednostkowe Sprawozdania Finansowe) - dla okresów rozpoczynających się 1 stycznia 2016 r.

Powyższe zmiany nie będą miały istotnego wpływu na sprawozdania finansowe Grupy.

2.3. Waluta sprawozdawcza oraz zastosowany poziom zaokrągleń

Walutą sprawozdawczą niniejszego skonsolidowanego sprawozdania finansowego jest złoty polski, a wszystkie kwoty wyrażone są w tysiącach złotych polskich (o ile nie wskazano inaczej).

Walutą funkcjonalną jednostki dominującej jest złoty polski.

2.4. Czas trwania działalności grupy

Czas trwania działalności jednostki dominującej Apator S.A. oraz jednostek objętych konsolidacją jest nieoznaczony.

Skonsolidowane sprawozdanie finansowe zostało sporządzone przy założeniu kontynuacji działalności gospodarczej w dającej się przewidzieć przyszłości, to jest w okresie nie krótszym niż 12 miesięcy licząc od końca okresu sprawozdawczego.

2.5. Zatwierdzenie sprawozdania finansowego

Niniejsze skonsolidowane sprawozdanie finansowe zostało zatwierdzone i podpisane przez Zarząd jednostki dnia 22 kwietnia 2016 roku.

Nazwa jednostki:	Grupa Kapitałowa Apator			Strona 11
Okres objęty sprawozdaniem finansowym:	01.01.2015 – 31.12.2015	Waluta sprawozdawcza:	złoty polski (PLN)	
Poziom zaokrąglenia:	wszystkie kwoty wyrażone są w tysiącach złotych polskich (o ile nie wskazano inaczej)			

3. Skonsolidowane sprawozdanie finansowe grupy kapitałowej Apator

3.1. Skonsolidowane sprawozdanie z sytuacji finansowej

WYSZCZEGÓLNIENIE	NOTA	na dzień	
		31.12.2015	31.12.2014*
Aktywa trwałe		430 329	362 106
Wartości niematerialne	8.3	76 085	36 610
Wartość firmy jednostek zależnych	8.4	122 685	98 142
Rzeczowe aktywa trwałe	8.5	184 187	169 601
Nieruchomości inwestycyjne	8.6	1 633	1 643
Inwestycje w jednostkach współkontrolowanych konsolidowane metodą praw własności	8.7	2 569	17 719
Pozostałe długoterminowe aktywa finansowe	8.8	2	-
- w pozostałych jednostkach		2	-
Udzielone pożyczki długoterminowe	8.11	-	9 016
- jednostkom powiązanym		-	9 016
Należności długoterminowe	8.10	7 387	7 507
- od pozostałych jednostek		7 387	7 507
Długoterminowe rozliczenia międzyokresowe	8.13	62	2
Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego	8.21	35 719	21 866
Aktywa obrotowe		363 938	338 077
Zapasy	8.9	126 684	101 303
Należności handlowe	8.10	150 023	136 866
- od jednostek powiązanych		1 448	8 984
- od pozostałych jednostek		148 575	127 882
Należności z tytułu podatku dochodowego od osób prawnych	8.10	1 883	145
Należności z tytułu innych podatków, ceł i ubezpieczeń społecznych	8.10	8 363	8 947
Pozostałe należności krótkoterminowe	8.10	30 487	24 212
- od pozostałych jednostek		30 487	24 212
Pozostałe krótkoterminowe aktywa finansowe	8.8	1 124	2 455
- w pozostałych jednostkach		1 124	2 455
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	8.12	42 384	62 102
Krótkoterminowe rozliczenia międzyokresowe	8.13	2 990	2 047
AKTYWA RAZEM		794 267	700 183

* - przekształcone zgodnie z notą 8.38

Nazwa jednostki:	Grupa Kapitałowa Apator			Strona 12
Okres objęty sprawozdaniem finansowym:	01.01.2015 – 31.12.2015	Waluta sprawozdawcza:	złoty polski (PLN)	
Poziom zaokrąglenia:	wszystkie kwoty wyrażone są w tysiącach złotych polskich (o ile nie wskazano inaczej)			

WYSZCZEGÓLNIENIE	NOTA	na dzień	
		31.12.2015	31.12.2014*
Kapitał własny		420 958	387 551
Kapitał własny przypadający akcjonariuszom jednostki dominującej		416 282	385 518
Kapitał podstawowy	8.15	3 311	3 311
Pozostałe kapitały	8.16	318 398	272 199
Kapitał z przeszacowania programu określonych świadczeń		(58)	85
Kapitał z wyceny transakcji zabezpieczających oraz różnice kursowe z konsolidacji		(2 986)	(2 824)
Niepodzielony wynik finansowy		97 617	112 747
- <i>niepodzielony wynik z lat ubiegłych</i>		46 367	37 797
- <i>wynik bieżącego okresu</i>		60 102	83 802
- <i>odpisy z wyniku bieżącego roku</i>		(8 852)	(8 852)
Udziały niesprawujące kontroli	8.17	4 676	2 033
Zobowiązania		373 309	312 632
Zobowiązania i rezerwy długoterminowe		133 850	108 240
Długoterminowe kredyty i pożyczki	8.18	82 581	71 608
- <i>od pozostałych jednostek</i>		82 581	71 608
Zobowiązania długoterminowe	8.20	34 539	22 118
- <i>wobec pozostałych jednostek</i>		34 539	22 118
Rezerwa z tytułu odroczonego podatku dochodowego	8.21	7 996	6 107
Rezerwy długoterminowe na zobowiązania z tytułu świadczeń pracowniczych	8.19	8 343	8 016
Pozostałe rezerwy długoterminowe	8.19	391	391
Zobowiązania i rezerwy krótkoterminowe		239 459	204 392
Krótkoterminowe kredyty i pożyczki	8.18	112 007	94 008
- <i>od pozostałych jednostek</i>		112 007	94 008
Zobowiązania handlowe	8.20	66 148	52 843
- <i>wobec jednostek powiązanych</i>		4	-
- <i>wobec pozostałych jednostek</i>		66 144	52 843
Zobowiązania z tytułu podatku dochodowego od osób prawnych	8.20	2 799	7 864
Zobowiązania z tytułu innych podatków, ceł i ubezpieczeń społecznych	8.20	14 492	14 651
Pozostałe zobowiązania krótkoterminowe	8.20	28 943	15 633
- <i>wobec jednostek powiązanych</i>		88	-
- <i>wobec pozostałych jednostek</i>		28 855	15 633
Rezerwy krótkoterminowe na zobowiązania z tytułu świadczeń pracowniczych	8.19	10 733	11 955
Pozostałe rezerwy krótkoterminowe	8.19	4 337	7 438
PASYWA RAZEM		794 267	700 183

* - przekształcone zgodnie z notą 8.38

Nazwa jednostki:	Grupa Kapitałowa Apator			Strona 13
Okres objęty sprawozdaniem finansowym:	01.01.2015 – 31.12.2015	Waluta sprawozdawcza:	złoty polski (PLN)	
Poziom zaokrąglenia:	wszystkie kwoty wyrażone są w tysiącach złotych polskich (o ile nie wskazano inaczej)			

3.2. Skonsolidowane sprawozdanie z zysków lub strat i innych całkowitych dochodów

WYSZCZEGÓLNIENIE	NOTA	za okres	
		od 01.01.2015	od 01.01.2014
		do 31.12.2015	do 31.12.2014
Przychody ze sprzedaży	8.1	768 510	724 994
Przychody ze sprzedaży produktów i usług		715 007	671 877
- jednostkom powiązanym		30 157	55 800
- pozostałym jednostkom		684 850	616 077
Przychody ze sprzedaży towarów i materiałów		53 503	53 117
- jednostkom powiązanym		1 431	3 056
- pozostałym jednostkom		52 072	50 061
Koszt własny sprzedaży	8.1	(560 458)	(507 805)
Koszt sprzedanych produktów i usług		(515 123)	(463 838)
- jednostkom powiązanym		(19 492)	(33 901)
- pozostałym jednostkom		(495 631)	(429 937)
Koszt sprzedanych towarów i materiałów		(45 335)	(43 967)
- jednostkom powiązanym		(1 143)	(2 500)
- pozostałym jednostkom		(44 192)	(41 467)
Zysk brutto ze sprzedaży		208 052	217 189
Koszty sprzedaży	8.1	(36 396)	(34 124)
Koszty ogólnego zarządu	8.1	(96 003)	(81 202)
Zysk ze sprzedaży		75 653	101 863
Pozostałe przychody operacyjne, w tym:	8.23	429	354
Przychody		4 343	4 355
Koszty		(3 914)	(4 001)
Udział w zyskach jednostek objętych konsolidacją metodą praw własności		1 925	4 043
Przychody restrukturyzacji	8.1	1 460	140
Zysk z działalności operacyjnej		79 467	106 400
Koszty finansowe netto, w tym:	8.24	(1 194)	(1 050)
Przychody		7 173	5 675
Koszty		(8 367)	(6 725)
Zysk przed opodatkowaniem		78 273	105 350
Bieżący podatek dochodowy	8.21	(15 762)	(18 930)
Odroczony podatek dochodowy	8.21	330	(1 732)
Zysk netto		62 841	84 688
Inne całkowite dochody			
Inne całkowite dochody netto		(327)	(3 746)

Nazwa jednostki:	Grupa Kapitałowa Apator		Strona 14
Okres objęty sprawozdaniem finansowym:	01.01.2015 – 31.12.2015	Waluta sprawozdawcza:	złoty polski (PLN)
Poziom zaokrąglenia:	wszystkie kwoty wyrażone są w tysiącach złotych polskich (o ile nie wskazano inaczej)		

WYSZCZEGÓLNIENIE	NOTA	za okres	
		od 01.01.2015	od 01.01.2014
		do 31.12.2015	do 31.12.2014
Pozycje, które mogą w przyszłości być przeklasyfikowane do wyniku finansowego:			
Różnice kursowe z przeliczenia jednostek zagranicznych		1 333	(1 323)
Wynik na rachunkowości zabezpieczeń wraz z efektem podatkowym		(1 517)	(2 153)
Pozycje, które w przyszłości nie będą przeklasyfikowane do wyniku finansowego:			
Przeszacowanie rezerwy z tytułu programu określonych świadczeń wraz z efektem podatkowym		(143)	(270)
Całkowite dochody ogółem		62 514	80 942
Zysk netto, z tego przypadający:		62 841	84 688
akcjonariuszom jednostki dominującej		60 102	83 802
akcjonariuszom niesprawującym kontroli		2 739	886
Całkowite dochody ogółem, z tego przypadające:		62 514	80 942
akcjonariuszom jednostki dominującej		59 797	80 085
akcjonariuszom niesprawującym kontroli		2 717	857
Zysk netto na jedną akcję zwykłą:			
- podstawowy		2,04	2,84
- rozwodniony		2,04	2,84
Średnia ważona liczba akcji		29 507 028	29 507 028

WYSZCZEGÓLNIENIE	NOTA	za okres	
		od 01.01.2015	od 01.01.2014
		do 31.12.2015	do 31.12.2014
Zysk z działalności operacyjnej		79 467	106 400
Amortyzacja		31 448	24 384
EBITDA		110 915	130 784

Powyższe informacje nie są wymagane przez MSSF. Nie jest to standardowa miara występująca w MSSF, a zatem może nie być porównywalna do podobnych miar raportowanych przez inne jednostki.

Nazwa jednostki:	Grupa Kapitałowa Apator		Strona 15
Okres objęty sprawozdaniem finansowym:	01.01.2015 – 31.12.2015	Waluta sprawozdawcza:	złoty polski (PLN)
Poziom zaokrągleń:	wszystkie kwoty wyrażone są w tysiącach złotych polskich (o ile nie wskazano inaczej)		

3.3. Skonsolidowane sprawozdanie ze zmian w kapitale własnym

WYSZCZEGÓLNIENIE	Kapitał podstawowy	Pozostałe kapitały	Kapitał z przeszacowania programu określonych świadczeń	Kapitał z wyceny transakcji zabezpieczających oraz różnice kursowe z konsolidacji	Niepodzielony wynik finansowy	Razem	UDZIAŁY NIESPRAWUJĄCE KONTROLI	KAPITAŁ WŁASNY OGÓŁEM
Saldo na dzień 01.01.2014	3 311	222 837	355	623	96 703	323 829	1 582	325 411
Zmiany w kapitale własnym w okresie od 01.01.2014 do 31.12.2014								
Całkowite dochody:								
Zysk netto za okres od 01.01.2014 do 31.12.2014	-	-	-	-	83 802	83 802	886	84 688
Podział wyniku na kapitał zapasowy	-	51 672	-	-	(51 672)	-	-	-
Pokrycie straty z kapitału zapasowego	-	(2 310)	-	-	2 310	-	-	-
Inne całkowite dochody:								
Pozycje, które mogą być w przyszłości przeklasyfikowane do wyniku finansowego:								
Wynik na rachunkowości zabezpieczeń wraz z efektem podatkowym	-	-	-	(2 153)	-	(2 153)	-	(2 153)
Pozycje, które przyszłości nie będą przeklasyfikowane do wyniku finansowego:								
Przeszacowanie rezerwy z tytułu programu określonych świadczeń wraz z efektem podatkowym	-	-	(270)	-	-	(270)	-	(270)
Różnice kursowe netto z przeliczenia sprawozdania finansowego na walutę prezentacji	-	-	-	(1 294)	-	(1 294)	(29)	(1 323)
Inne całkowite dochody ogółem	-	-	(270)	(3 447)	-	(3 717)	(29)	(3 746)
Całkowite dochody ujęte w okresie od 01.01.2014 do 31.12.2014	-	49 362	(270)	(3 447)	34 440	80 085	857	80 942
Transakcje z właścicielami ujęte bezpośrednio w kapitale własnym								
Dywidendy	-	-	-	-	(18 396)	(18 396)	(406)	(18 802)
Rozliczenie zaliczkowej dywidendy z roku poprzedniego	-	-	-	-	8 852	8 852	-	8 852
Wyplacone zaliczki na dywidendę	-	-	-	-	(8 852)	(8 852)	-	(8 852)
Saldo na dzień 31.12.2014	3 311	272 199	85	(2 824)	112 747	385 518	2 033	387 551

Nazwa jednostki:	Grupa Kapitałowa Apator			Strona 16
Okres objęty sprawozdaniem finansowym:	01.01.2015 – 31.12.2015	Waluta sprawozdawcza:	złoty polski (PLN)	
Poziom zaokrąglenia:	wszystkie kwoty wyrażone są w tysiącach złotych polskich (o ile nie wskazano inaczej)			

WYSZCZEGÓLNIENIE	Kapitał podstawowy	Pozostałe kapitały	Kapitał z przeszacowania programu określonych świadczeń	Kapitał z wyceny transakcji zabezpieczających oraz różnice kursowe z konsolidacji	Niepodzielony wynik finansowy	Razem	UDZIAŁY NIESPRAWUJĄCE KONTROLI	KAPITAŁ WŁASNY OGÓŁEM
Saldo na dzień 01.01.2015	3 311	272 199	85	(2 824)	112 747	385 518	2 033	387 551
Zmiany w kapitale własnym w okresie od 01.01.2015 do 31.12.2015								
Całkowite dochody:								
Zysk netto za okres od 01.01.2015 do 31.12.2015	-	-	-	-	60 102	60 102	2 739	62 841
Podział wyniku na kapitał zapasowy	-	51 250	-	-	(51 250)	-	-	-
Pokrycie straty z kapitału zapasowego	-	(3 071)	-	-	3 071	-	-	-
Inne całkowite dochody:								
Pozycje, które mogą być w przyszłości przeklasyfikowane do wyniku finansowego:								
Wynik na rachunkowości zabezpieczeń wraz z efektem podatkowym	-	-	-	(1 517)	-	(1 517)	-	(1 517)
Różnice kursowe netto z przeliczenia sprawozdania finansowego na walutę prezentacji	-	-	-	1 355	-	1 355	(22)	1 333
Pozycje, które przyszłości nie będą przeklasyfikowane do wyniku finansowego:								
Przeszacowanie rezerwy z tytułu programu określonych świadczeń wraz z efektem podatkowym	-	-	(143)	-	-	(143)	-	(143)
Inne całkowite dochody ogółem	-	-	(143)	(162)	-	(305)	(22)	(327)
Całkowite dochody ujęte w okresie od 01.01.2015 do 31.12.2015	-	48 179	(143)	(162)	11 923	59 797	2 717	62 514
Transakcje z właścicielami ujęte bezpośrednio w kapitale własnym								
Dywidendy	-	-	-	-	(23 606)	(23 606)	-	(23 606)
Rozliczenie zaliczkowej dywidendy z roku poprzedniego	-	-	-	-	8 852	8 852	-	8 852
Wyplacone zaliczki na dywidendę	-	-	-	-	(8 852)	(8 852)	-	(8 852)
Rozliczenie aportu	-	(1 980)	-	-	21	(1 959)	19	(1 940)
Objęcie konsolidacją jednostki zależnej	-	-	-	-	(3 147)	(3 147)	-	(3 147)
Zakup dodatkowych udziałów jednostki zależnej	-	-	-	-	(321)	(321)	(93)	(414)
Saldo na dzień 31.12.2015	3 311	318 398	(58)	(2 986)	97 617	416 282	4 676	420 958

Nazwa jednostki:	Grupa Kapitałowa Apator			Strona 17
Okres objęty sprawozdaniem finansowym:	01.01.2015 – 31.12.2015	Waluta sprawozdawcza:	złoty polski (PLN)	
Poziom zaokrąglenie:	wszystkie kwoty wyrażone są w tysiącach złotych polskich (o ile nie wskazano inaczej)			

3.4. Skonsolidowane sprawozdanie z przepływów pieniężnych

WYSZCZEGÓLNIENIE	NOTA	za okres	
		od 01.01.2015	od 01.01.2014
		do 31.12.2015	do 31.12.2014
Przepływy środków pieniężnych z działalności operacyjnej			
Zysk przed opodatkowaniem		78 273	105 350
Korekty:		27 461	20 873
Amortyzacja wartości niematerialnych		6 800	4 130
Amortyzacja rzeczowych aktywów trwałych		24 648	20 254
Odpisy aktualizujące z tytułu utraty wartości rzeczowych aktywów trwałych		-	(10)
Zysk na sprzedaży rzeczowych aktywów trwałych i wartości niematerialnych		(620)	(2 679)
Zysk na sprzedaży aktywów finansowych dostępnych do sprzedaży		(160)	-
Straty z wyceny nieruchomości inwestycyjnych według wartości godziwej		20	84
(Zyski) / straty z tytułu zmiany wartości godziwej instrumentów pochodnych		(823)	450
Koszty odsetek		5 003	4 603
Udziały w zyskach jednostek współkontrolowanych		(1 925)	(4 043)
Przychody z tytułu odsetek		(590)	(495)
Inne korekty	8.25	(4 892)	(1 421)
Środki pieniężne z działalności operacyjnej przed uwzględnieniem zmian w kapitale obrotowym		105 734	126 223
Zmiana stanu zapasów	8.25	(21 652)	4 247
Zmiana stanu należności	8.25	(13 217)	(26 261)
Zmiana stanu zobowiązań	8.25	16 147	4 144
Zmiana stanu rezerw	8.25	(4 283)	1 398
Zmiana stanu rozliczeń międzyokresowych	8.25	(4 458)	(221)
Inne korekty	8.25	1 292	(589)
Środki pieniężne wygenerowane w toku działalności operacyjnej		79 563	108 941
Zapłacony podatek dochodowy		(22 441)	(14 677)
Środki pieniężne netto z działalności operacyjnej		57 122	94 264
Przepływy środków pieniężnych z działalności inwestycyjnej			
Wydatki na nabycie wartości niematerialnych	8.25	(9 554)	(5 854)
Wydatki na nabycie rzeczowych aktywów trwałych	8.25	(27 746)	(24 873)
Wpływy ze sprzedaży rzeczowych aktywów trwałych	8.25	3 134	4 112
Wpływy ze sprzedaży aktywów finansowych przeznaczonych do obrotu		344	437
Inwestycje w jednostki zależne	8.25	(27 924)	(108 530)
Otrzymane spłaty pożyczek udzielonych		1 233	777
Otrzymane odsetki		336	370
Otrzymane dywidendy		269	1 357
Inne wydatki		(16)	(212)
Środki pieniężne netto wykorzystane z działalności inwestycyjnej		(59 924)	(132 416)

Nazwa jednostki:	Grupa Kapitałowa Apator		Strona 18
Okres objęty sprawozdaniem finansowym:	01.01.2015 – 31.12.2015	Waluta sprawozdawcza:	złoty polski (PLN)
Poziom zaokrąglenia:	wszystkie kwoty wyrażone są w tysiącach złotych polskich (o ile nie wskazano inaczej)		

WYSZCZEGÓLNIENIE	NOTA	za okres	
		od 01.01.2015	od 01.01.2014
		do 31.12.2015	do 31.12.2014
<i>Przepływy środków pieniężnych z działalności finansowej</i>			
Wpływy z tytułu zaciągnięcia kredytów i pożyczek		76 617	140 498
Spląty kredytów i pożyczek		(60 586)	(32 103)
Odsetki zapłacone		(4 894)	(4 462)
Dywidendy wypłacone		(23 592)	(18 555)
Splata zobowiązań z tytułu leasingu finansowego		(3 975)	(2 915)
Inne wydatki		(486)	(448)
Środki pieniężne netto z działalności finansowej		(16 916)	82 015
Zwiększenie (zmniejszenie) netto stanu środków pieniężnych i ekwiwalentów środków pieniężnych		(19 718)	43 863
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty na początek okresu		62 102	18 239
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty na koniec okresu		42 384	62 102

Nazwa jednostki:	Grupa Kapitałowa Apator		Strona 19
Okres objęty sprawozdaniem finansowym:	01.01.2015 – 31.12.2015	Waluta sprawozdawcza:	złoty polski (PLN)
Poziom zaokrągleń:	wszystkie kwoty wyrażone są w tysiącach złotych polskich (o ile nie wskazano inaczej)		

4. Stosowane zasady rachunkowości

4.1. Podstawa sporządzenia (zasady ogólne)

Skonsolidowane sprawozdanie finansowe zostało sporządzone zgodnie z zasadą kosztu historycznego, za wyjątkiem wyceny niektórych aktywów trwałych (nieruchomości inwestycyjne) i instrumentów finansowych (instrumenty pochodne), które wyceniane są według wartości godziwej.

Najistotniejsze ze stosowanych przez Grupę zasad rachunkowości zostały zaprezentowane w punktach od 4.2.1 do 4.3.16.

Zasady i polityka rachunkowości przedstawione poniżej stosowane były w odniesieniu do wszystkich okresów zaprezentowanych w skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym przez Grupę.

W niniejszym skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym Grupa Kapitałowa Apator dokonała zmiany danych porównawczych. Szczegóły zamieszczono w notce 8.38.

4.2. Konsolidacja

4.2.1. Zasady konsolidacji

Skonsolidowane sprawozdanie finansowe obejmuje sprawozdanie finansowe jednostki dominującej APATOR S.A. oraz spółek zależnych.

Na dzień nabycia jednostki zależnej (objęcia kontroli) aktywa i pasywa jednostki nabywanej są wyceniane według ich wartości godziwej. Nadwyżka ceny nabycia ponad wartość godziwą możliwych do zidentyfikowania przejętych aktywów netto jednostki jest ujmowana w aktywach sprawozdania z sytuacji finansowej jako wartość firmy. W przypadku, gdy cena nabycia jest niższa od wartości godziwej możliwych do zidentyfikowania przejętych aktywów netto jednostki, różnica ujmowana jest w wyniku okresu, w którym nastąpiło nabycie. Udziały niesprawujące kontroli są wykazywane według przypadającej na nich wartości godziwej aktywów netto.

W przypadku nabywania udziałów niesprawujących kontroli tj. nabywania dodatkowych udziałów/akcji mając już wcześniej kontrolę nie ustala się nowej wartości godziwej nabywanych aktywów i pasywów. Operację tą ujmuje się jako przesunięcie w kapitałach pomiędzy udziałami niesprawującymi kontroli a udziałem spółki dominującej w wartości ustalonej w oparciu o wartość godziwą aktywów netto na dzień objęcia kontroli.

Spółki zależne, nad którymi jednostka dominująca utraciła kontrolę w ciągu roku podlegają konsolidacji od początku roku obrotowego do dnia utraty kontroli. Wyniki finansowe jednostek nabytych w ciągu roku są ujmowane w skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym od momentu przejęcia kontroli.

W przypadkach, gdy jest to konieczne, w sprawozdaniach finansowych jednostek zależnych bądź współkontrolowanych dokonuje się korekt mających na celu ujednolicenie zasad rachunkowości stosowanych przez jednostkę z zasadami stosowanymi przez podmiot dominujący.

Ze skonsolidowanego sprawozdania finansowego wyłączone zostały wszelkie transakcje, salda, przychody i koszty pomiędzy podmiotami powiązanymi objętymi konsolidacją.

Nazwa jednostki:	Grupa Kapitałowa Apator			Strona 20
Okres objęty sprawozdaniem finansowym:	01.01.2015 – 31.12.2015	Waluta sprawozdawcza:	złoty polski (PLN)	
Poziom zaokrągleri:	wszystkie kwoty wyrażone są w tysiącach złotych polskich (o ile nie wskazano inaczej)			

4.2.2. Inwestycje w podmioty współkontrolowane

Jednostką współkontrolowaną jest wspólne przedsięwzięcie będące wspólnym ustaleniem umownym, w którym strony sprawujące współkontrolę nad danym przedsięwzięciem (wspólnicy wspólnego przedsięwzięcia) mają prawa do aktywów netto wynikających z ustalenia umownego.

Ustalenia umowne ustanawiają współkontrolę nad wspólnym przedsięwzięciem. Wymóg ten uniemożliwia pojedynczemu wspólnikowi samodzielne sprawowanie kontroli nad działalnością przedsięwzięcia.

Przyjmuje się, że wspólnik sprawuje współkontrolę, gdy strategiczne decyzje finansowe i operacyjne wymagają jednomyślnej zgody stron współkontrolujących.

Grupa rozlicza się z udziałów we wspólnym przedsięwzięciu za pomocą metody praw własności, według której inwestycja jest początkowo ujmowana według ceny nabycia, a następnie po dniu nabycia jej wartość jest korygowana odpowiednio o zmianę udziału inwestora w aktywach netto jednostki, w której dokonano inwestycji. Zysk lub strata inwestora obejmuje jego udział w zysku lub stracie jednostki, w której dokonano inwestycji, a inne całkowite dochody inwestora obejmują jego udział w innych całkowitych dochodach jednostki, w której dokonano inwestycji.

4.2.3. Wartość firmy

Wartość firmy to składnik aktywów reprezentujący przyszłe korzyści ekonomiczne powstające z aktywów nabytych w ramach połączenia jednostek, których nie można pojedynczo zidentyfikować ani osobno ująć.

Wartość firmy jest wykazywana jako składnik aktywów i przynajmniej raz w roku poddawana jest testowi na utratę wartości. Skutki utraty wartości odnoszone są w wynik i nie podlegają odwróceniu w kolejnych okresach.

4.3. Szczegółowe zasady wyceny aktywów i pasywów stosowane w grupie kapitałowej

4.3.1. Wartości niematerialne

Badania i rozwój

Wydatki poniesione na etapie prac badawczych z zamiarem pozyskania nowej wiedzy naukowej lub technicznej ujmowane są jako zysk lub strata bieżącego okresu w momencie ich poniesienia.

Nakłady poniesione na prace rozwojowe, których efekty działań znajdują zastosowanie w opracowaniu lub wytworzeniu nowego lub w znacznym stopniu ulepszanego produktu podlegają aktywowaniu w przypadku, gdy wytworzenie nowego produktu (lub procesu) jest technicznie możliwe i jest ekonomicznie uzasadnione oraz Grupa posiada techniczne, finansowe oraz inne niezbędne środki do ukończenia prac rozwojowych. Koszty podlegające aktywowaniu zawierają: koszty materiałów, wynagrodzenia pracowników bezpośrednio zaangażowanych w prace rozwojowe, uzasadnioną część kosztów pośrednio związanych z wytworzeniem składnika wartości niematerialnych oraz aktywowane koszty finansowania zewnętrznego. Pozostałe koszty prac rozwojowych ujmowane są jako zysk lub strata bieżącego okresu w momencie ich poniesienia.

Koszty prac rozwojowych ujmowane są jako wartości niematerialne w oparciu o ich cenę nabycia pomniejszoną o skumulowane odpisy amortyzacyjne oraz odpisy z tytułu utraty wartości.

Nazwa jednostki:	Grupa Kapitałowa Apator			Strona 21
Okres objęty sprawozdaniem finansowym:	01.01.2015 – 31.12.2015	Waluta sprawozdawcza:	złoty polski (PLN)	
Poziom zaokrągleri:	wszystkie kwoty wyrażone są w tysiącach złotych polskich (o ile nie wskazano inaczej)			

Pozostałe wartości niematerialne

Pozostałe wartości niematerialne nabyte przez Grupę o określonym okresie użyteczności ekonomicznej wykazywane są w oparciu o ich cenę nabycia, pomniejszoną o odpisy amortyzacyjne oraz odpisy aktualizacyjne z tytułu utraty wartości.

Nakłady poniesione w terminie późniejszym

Późniejsze wydatki na składniki istniejących wartości niematerialnych podlegają aktywowaniu tylko wtedy, gdy zwiększają przyszłe korzyści ekonomiczne związane z danym składnikiem. Pozostałe nakłady, w tym nakłady na wytworzone we własnym zakresie: znaki towarowe i markę, są ujmowane jako zysk lub strata bieżącego okresu w momencie poniesienia.

Amortyzacja

Odpisów amortyzacyjnych dokonuje się w odniesieniu do ceny nabycia składnika aktywów lub wartości jej równoważnej pomniejszonej o jego wartość rezydualną.

Koszt amortyzacji ujmuje się jako zysk lub strata bieżącego okresu z zastosowaniem metody liniowej w odniesieniu do oszacowanego przez Grupę okresu użytkowania danego składnika wartości niematerialnych, innego niż wartość firmy, od momentu stwierdzenia jego przydatności do użytkowania, co możliwie najlepiej odzwierciedla sposób realizacji przyszłych korzyści ekonomicznych związanych z użytkowaniem danego składnika aktywów.

Grupa zakłada poniższe okresy użytkowania dla poszczególnych kategorii wartości niematerialnych:

- Patenty i licencje od 2 do 5 lat
- Prace rozwojowe od 3 do 5 lat

4.3.2. Rzeczowe aktywa trwałe

Rzeczowe aktywa trwałe to aktywa rzeczowe posiadane przez Grupę w celu wykorzystania do produkcji, dostarczania towarów lub świadczenia usług, oddania w odpłatne użytkowanie osobom trzecim lub w celach administracyjnych, co do których przewiduje się, że będą wykorzystywane przez okres dłuższy niż 12 miesięcy. Wycenia się je według ceny nabycia lub kosztów wytworzenia pomniejszonych o odpisy amortyzacyjne lub umorzeniowe oraz o odpisy z tytułu utraty wartości. Zgodnie z podejściem opartym na komponentach Grupa przyjmuje odmienne stawki amortyzacyjne dla znaczących elementów składowych rzeczowego aktywa trwałego. Rozpoczęcie amortyzacji następuje w momencie oddania do użytkowania. Przy ustalaniu rocznych stawek amortyzacji uwzględnia się okres ekonomicznego użytkowania rzeczowego aktywa trwałego. Poprawność stosowania okresów i stawek amortyzacyjnych przez Grupę jest okresowo weryfikowana przez kierowników działów produkcyjnych. Dla celów amortyzacji rzeczowych aktywów trwałych stosowana jest metoda amortyzacji liniowej. Okresy użytkowania dla poszczególnych składników aktywów są następujące:

- Budynki i budowle od 10 do 70 lat
- Maszyny i urządzenia od 2 do 25 lat
- Środki transportu od 4 do 10 lat
- Pozostałe rzeczowe aktywa trwałe od 3 do 10 lat

Nazwa jednostki:	Grupa Kapitałowa Apator			Strona 22
Okres objęty sprawozdaniem finansowym:	01.01.2015 – 31.12.2015	Waluta sprawozdawcza:	złoty polski (PLN)	
Poziom zaokrąglenia:	wszystkie kwoty wyrażone są w tysiącach złotych polskich (o ile nie wskazano inaczej)			

Jeżeli zaistniały okoliczności, które wskazują na to, że wartość sprawozdawcza rzeczowych aktywów trwałych może nie być odzyskiwana, dokonywany jest przegląd tych aktywów pod kątem ewentualnej utraty wartości. Jeżeli istnieją przesłanki wskazujące na to, iż mogła nastąpić utrata wartości, a wartość sprawozdawcza przekracza szacowaną wartość odzyskiwalną, wówczas wartość tych aktywów bądź ośrodków wypracowujących środki pieniężne, do których te aktywa należą jest obniżana do poziomu wartości odzyskiwalnej. Wartość odzyskiwalna odpowiada wyższej z następujących dwóch wartości: wartości godziwej pomniejszonej o koszty sprzedaży lub wartości użytkowej. Przy ustalaniu wartości użytkowej, szacowane przyszłe przepływy pieniężne są dyskontowane do wartości bieżącej przy zastosowaniu stopy dyskontowej brutto odzwierciedlającej aktualne oceny rynkowe wartości pieniądza w czasie oraz ryzyka związanego z danym składnikiem aktywów. W przypadku składnika aktywów, który nie generuje wpływów pieniężnych w sposób znacząco samodzielny, wartość odzyskiwalna jest ustalana dla ośrodka wypracowującego środki pieniężne, do którego ten składnik należy.

Zyski lub straty wynikłe ze sprzedaży/likwidacji lub zaprzestania użytkowania rzeczowych aktywów trwałych są określane jako różnica pomiędzy przychodami ze sprzedaży a wartością netto tych aktywów i są ujmowane w wyniku okresu, w którym nastąpiła sprzedaż.

Rzeczowe aktywa trwałe w budowie dotyczą aktywów będących w toku budowy lub montażu i są wykazywane według cen nabycia lub kosztu wytworzenia. Rzeczowe aktywa trwałe w budowie nie podlegają amortyzacji do czasu zakończenia budowy i przekazania do użytkowania.

Grupa posiada rzeczowe aktywa trwałe wykorzystywane w działalności socjalnej, którymi administruje. Aktywa te łącznie z prawem wieczystego użytkowania gruntu na dzień przejścia na MSSF zostały wycenione w wartości godziwej przez rzeczoznawcę majątkowego. Z uwagi na brak planów sprzedaży tego majątku oraz fakt refundowania kosztów utrzymania tego majątku z Zakładowego Funduszu Świadczeń Socjalnych zgodnie z ustaleniami ze Związkami Zawodowymi, Grupa prezentuje aktywa te wraz z prawem wieczystego użytkowania ujmowanym pozabilansowo w sprawozdaniu finansowym.

4.3.3. Leasing

Umowy leasingu finansowego, to umowy, na mocy których przenoszone jest na Grupę zasadniczo całe ryzyko oraz całe potencjalne korzyści wynikające z tytułu posiadania składnika aktywów.

Wszystkie pozostałe rodzaje leasingu są traktowane jak leasing operacyjny.

Użytkowane na podstawie umów leasingu finansowego aktywa są traktowane na równi z aktywami Grupy i są wyceniane w momencie rozpoczęcia umowy leasingu według niższej z następujących dwóch wartości: wartości godziwej składnika majątku stanowiącego przedmiot leasingu lub wartości bieżącej minimalnych opłat leasingowych. Płatności leasingowe dzielone są na część odsetkową oraz część kapitałową, tak, aby stopa odsetek od pozostającego zobowiązania była wielkością stałą.

Opłaty leasingowe z tytułu leasingu operacyjnego są odnoszone w wynik okresu metodą liniową przez okres trwania leasingu.

4.3.4. Nieruchomości inwestycyjne

Za nieruchomości inwestycyjne uznaje się nieruchomości, które traktowane są jako źródło przychodów z czynszów i/lub utrzymywane są w posiadaniu ze względu na spodziewany przyrost ich wartości. Nieruchomości inwestycyjne wyceniane są na dzień sprawozdawczy w wartości godziwej. Zyski i straty wynikające ze zmiany wartości godziwej nieruchomości inwestycyjnych ujmowane są w wyniku finansowym w okresie, w którym powstały.

Nazwa jednostki:	Grupa Kapitałowa Apator			Strona 23
Okres objęty sprawozdaniem finansowym:	01.01.2015 – 31.12.2015	Waluta sprawozdawcza:	złoty polski (PLN)	
Poziom zaokrąglenia:	wszystkie kwoty wyrażone są w tysiącach złotych polskich (o ile nie wskazano inaczej)			

4.3.5. Aktywa trwałe i grupy aktywów netto przeznaczone do zbycia

Aktywa trwałe zaklasyfikowane jako przeznaczone do zbycia a także grupy aktywów netto przeznaczonych do zbycia wyceniane są po niższej z dwóch wartości: wartości sprawozdawczej lub wartości godziwej pomniejszonej o koszty związane ze sprzedażą.

Aktywa trwałe i grupy aktywów netto są klasyfikowane jako przeznaczone do zbycia, jeżeli ich wartość sprawozdawcza będzie odzyskana raczej w wyniku transakcji sprzedaży niż w wyniku ich dalszego użytkowania. Warunek ten uznaje się za spełniony wyłącznie wówczas, gdy składnik aktywów (lub grupa aktywów netto przeznaczonych do zbycia) jest dostępny w swoim obecnym stanie do natychmiastowej sprzedaży, a wystąpienie transakcji sprzedaży jest bardzo prawdopodobne w ciągu roku od momentu zmiany klasyfikacji.

4.3.6. Zapasy

Materiały i towary wycenia się według ceny nabycia (ceny zakupu powiększonej o koszty transportu, opłaty graniczne, cło, koszty rozładunku i załadunku). Rozchód materiałów i towarów wyceniany jest według średniej ważonej.

Produkty wycenia się na bieżąco po koszcie wytworzenia, a zapas produktów i towarów wyceniany jest według kosztów wytworzenia nie wyższych od ich cen sprzedaży netto, możliwych do uzyskania, gdyby sprzedaż miała miejsce na dzień sprawozdawczy. Na koszt wytworzenia składa się suma kosztów bezpośrednich (materiały, płace) i uzasadniona część kosztów pośrednich związanych z wytworzeniem produktu obejmująca koszty pośrednie produkcji i część stałych kosztów pośrednich odpowiadającą poziomowi tych kosztów przy normalnym wykorzystaniu zdolności produkcyjnych.

Zapasy są weryfikowane na koniec każdego okresu sprawozdawczego. Na zapasy nieprzydatne ekonomicznie dokonuje się 100% odpisu aktualizującego. Ponadto dla celów urealnienia wartości zapasów przeprowadza się analizę struktury wiekowej zapasów, której decydującym czynnikiem jest data przychodu i rozchodu z magazynu.

4.3.7. Koszty finansowania zewnętrznego

Grupa aktywuje koszty finansowania zewnętrznego (odsetki i inne koszty ponoszone przez Grupę w związku z uruchomieniem finansowania), które można bezpośrednio przyporządkować nabyciu lub budowie rzeczowych składników majątku. Zasady aktywowania nie są stosowane do nieruchomości inwestycyjnych i zapasów produkowanych w sposób powtarzalny, o krótkim cyklu produkcyjnym.

W zakresie, w jakim Grupa pożycza środki specjalnie w celu sfinansowania pozyskania składnika aktywów, kwota kosztów finansowania zewnętrznego, którą można aktywować, stanowi różnicę między rzeczywistymi kosztami finansowania zewnętrznego w danym okresie, a przychodami jednostek z tytułu tymczasowego zainwestowania tych pożyczonych środków.

Jeżeli Grupa pożycza środki finansowe z ogólnym przeznaczeniem, a następnie wykorzystuje je w celu pozyskania składnika aktywów, wówczas do wydatków poniesionych w danym okresie stosuje się stopę kapitalizacji (średnia ważona kosztów finansowania zewnętrznego, obejmująca ogół kredytów i pożyczek pozostających do uregulowania w tym okresie).

Nazwa jednostki:	Grupa Kapitałowa Apator			Strona 24
Okres objęty sprawozdaniem finansowym:	01.01.2015 – 31.12.2015	Waluta sprawozdawcza:	złoty polski (PLN)	
Poziom zaokrąglenia:	wszystkie kwoty wyrażone są w tysiącach złotych polskich (o ile nie wskazano inaczej)			

4.3.8. Dotacje rządowe

Dotacje rządowe, łącznie z niepieniężnymi dotacjami wykazywanymi w wartości godziwej ujmowane są wyłącznie wówczas, gdy istnieje wystarczająca pewność, że Grupa spełni warunki związane z daną dotacją oraz, że dana dotacja zostanie faktycznie otrzymana.

W przypadku, gdy dotacja dotyczy danej pozycji kosztowej, wówczas jest ona ujmowana jako pomniejszenie kosztów, które ta dotacja ma w zamierzeniu kompensować. Natomiast w przypadku, gdy dotacja dotyczy składnika aktywów, wówczas jej wartość godziwa pomniejsza wartość tego składnika.

4.3.9. Instrumenty finansowe

Jako instrument finansowy Grupa kwalifikuje każdą umowę, która skutkuje jednocześnie powstaniem składnika aktywów finansowych u jednej ze stron i zobowiązania finansowego lub instrumentu kapitałowego u drugiej ze stron, pod warunkiem, że z kontraktu zawartego między dwiema lub więcej stronami jednoznacznie wynikają skutki gospodarcze.

Grupa klasyfikuje instrumenty finansowe z podziałem na:

- Składniki aktywów finansowych lub zobowiązań finansowych wyceniane według wartości godziwej poprzez wynik finansowy – aktywa i zobowiązania nabyte lub zaciągnięte głównie w celu sprzedaży lub odkupienia w bliskim terminie lub są częścią portfela określonych instrumentów finansowych, którymi zarządza się łącznie, i dla których istnieje potwierdzenie aktualnego faktycznego wzoru generowania krótkoterminowych zysków; do tej kategorii Grupa zalicza instrumenty pochodne, które służą zabezpieczeniu ryzyka kursowego;
- Inwestycje utrzymywane do terminu wymagalności - aktywa finansowe niebędące instrumentami pochodnymi, z ustalonymi lub możliwymi do określenia płatnościami oraz o ustalonym terminie wymagalności, względem których Grupa ma stanowczy zamiar i jest w stanie utrzymać w posiadaniu do upływu terminu wymagalności;
- Pożyczki i należności - aktywa finansowe niebędące instrumentami pochodnymi, z ustalonymi lub możliwymi do określenia płatnościami, które nie są kwotowane na aktywnym rynku;
- Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży - aktywa finansowe niebędące instrumentami pochodnymi, które zostały wyznaczone jako dostępne do sprzedaży lub niebędące pożyczkami i należnościami, inwestycjami utrzymywanymi do upływu terminu wymagalności, ani aktywami finansowymi wycenianymi w wartości godziwej przez wynik finansowy;
- Pozostałe zobowiązania finansowe.

Ujęcie i wyłączenie składnika aktywów finansowych oraz zobowiązania finansowego

Składnik aktywów finansowych lub zobowiązanie finansowe jest wykazywane w sprawozdaniu z sytuacji finansowej, gdy Grupa staje się stroną umowy tego instrumentu.

Składnik aktywów finansowych wyłącza się ze sprawozdania z sytuacji finansowej w przypadku, gdy wynikające z zawartej umowy prawa do korzyści ekonomicznych i ryzyka z niej wynikające zostały zrealizowane, wygasły lub Grupa się ich zrzekła.

Grupa wyłącza ze sprawozdania z sytuacji finansowej zobowiązanie finansowe wtedy, gdy zobowiązanie wygasło, to znaczy, kiedy obowiązek określony w umowie został wypełniony, umorzony lub wygasł.

Nazwa jednostki:	Grupa Kapitałowa Apator			Strona 25
Okres objęty sprawozdaniem finansowym:	01.01.2015 – 31.12.2015	Waluta sprawozdawcza:	złoty polski (PLN)	
Poziom zaokrąglenia:	wszystkie kwoty wyrażone są w tysiącach złotych polskich (o ile nie wskazano inaczej)			

Wycena instrumentów finansowych na dzień powstania

Na dzień nabycia aktywa i zobowiązania finansowe Grupa wycenia w wartości godziwej, czyli najczęściej według wartości godziwej uiszczonej zapłaty w przypadku składnika aktywów lub otrzymanej kwoty w przypadku zobowiązania. Koszty transakcji Grupa włącza do wartości początkowej wyceny wszystkich aktywów i zobowiązań finansowych, poza kategorią aktywów i zobowiązań wycenianych w wartości godziwej poprzez wynik finansowy.

Wycena instrumentów finansowych na dzień sprawozdawczy

Grupa wycenia:

- według zamortyzowanego kosztu, z uwzględnieniem efektywnej stopy procentowej: inwestycje utrzymywane do terminu wymagalności, pożyczki i należności oraz pozostałe zobowiązania finansowe;
- według wartości godziwej: aktywa i zobowiązania finansowe z kategorii wycenianych w wartości godziwej poprzez wynik finansowy oraz kategorii aktywa finansowe dostępne do sprzedaży.

Jeżeli nie jest możliwe ustalenie wartości godziwej (sytuacja taka może nastąpić w przypadku nienotowanych instrumentów kapitałowych), takie składniki są wyceniane w wysokości kosztu (ceny nabycia).

Skutki wyceny według wartości godziwej aktywów finansowych dostępnych do sprzedaży ujmuje się w kapitale własnym. Skutki wyceny aktywów i zobowiązań finansowych zakwalifikowanych do pozostałych kategorii ujmuje się w wyniku finansowym.

Należności handlowe

Należności handlowe wyceniane są w księgach według zamortyzowanego kosztu uwzględniającego odpowiednie odpisy aktualizujące wartość należności wątpliwych.

Wartość należności podlega aktualizacji z uwzględnieniem prawdopodobieństwa ich zapłaty poprzez dokonanie odpowiedniego odpisu aktualizującego w ciężar kosztów operacyjnych. Należności i roszczenia nieściągalne, czyli wierzytelności udokumentowane postanowieniem wydanym przez organ postępowania egzekucyjnego, nie są zaliczane do aktywów. Odpisów aktualizujących dokonuje się na należności, które są obciążone ryzykiem nieściągalności. Są to należności przeterminowane powyżej 180 dni, co do których nie ustalono nowych terminów spłat. Należności wymagalne powyżej 180 dni są korygowane o skumulowaną kwotę zdyskontowanej różnicy między wartością początkową a ich wartością w terminie wymagalności, wyliczoną za pomocą efektywnej stopy procentowej.

Należności związane z umową wdrożeniową

Niezakończone umowy o usługę wdrożeniową są ujęte w kwocie należności brutto od zamawiającego za prace wykonane do dnia kończącego okres sprawozdawczy. Wielkość ta jest ustalona jako poniesione do dnia kończącego okres sprawozdawczy koszty wraz z ujętym zyskiem pomniejszone o sumę wystawionych faktur i ujętych strat. Koszty zawierają wszystkie koszty odnoszące się bezpośrednio do konkretnych umów oraz odpowiednią część stałych i zmiennych kosztów ogólnych Grupy skalkulowanych przy założeniu normalnego wykorzystania zdolności produkcyjnych.

Niezakończone umowy o usługę wdrożeniową są prezentowane w sprawozdaniu z sytuacji finansowej jako część należności handlowych i pozostałych należności. Jeżeli płatności otrzymane od kontrahentów przekroczą rozpoznane przychody, nadwyżka jest ujmowana w sprawozdaniu z sytuacji finansowej jako przychody przyszłych okresów (jako część zobowiązań).

Nazwa jednostki:	Grupa Kapitałowa Apator			Strona 26
Okres objęty sprawozdaniem finansowym:	01.01.2015 – 31.12.2015	Waluta sprawozdawcza:	złoty polski (PLN)	
Poziom zaokrąglenia:	wszystkie kwoty wyrażone są w tysiącach złotych polskich (o ile nie wskazano inaczej)			

Kredyty bankowe

Kredyty bankowe początkowo ujmowane są według wartości godziwej powiększonej o dające się bezpośrednio przyporządkować koszty transakcyjne. Po początkowym ujęciu zobowiązania te wyceniane są według zamortyzowanego kosztu przy użyciu metody efektywnej stopy procentowej.

Zobowiązania handlowe i pozostałe

Po początkowym ujęciu wszystkie zobowiązania, z wyjątkiem zobowiązań wycenianych wg wartości godziwej, wycenia się w skorygowanej cenie nabycia, stosując metodę efektywnej stopy procentowej.

Rachunkowość zabezpieczeń**Zabezpieczenia przepływów pieniężnych**

Grupa wykorzystuje pochodne instrumenty finansowe, takie jak kontrakty walutowe typu fx forward w celu zabezpieczenia ryzyka zmiany kursu walut.

W celu zabezpieczenia się przed ryzykiem wzrostu stóp procentowych (WIBOR 6M, o który oparte są płatności odsetkowe w związku z zaciągniętym kredytem inwestycyjnym), Grupa wykorzystuje transakcję zabezpieczającą IRS (Interest Rate Swap). Transakcja IRS umożliwia zarządzanie ryzykiem stóp procentowych, pozwalając m. in. na zamianę stopy procentowej kredytu ze stopy zmiennej na stałą, dając możliwość zabezpieczenia przed wzrostem kosztu kredytu. Szczegóły odnośnie zawartej transakcji IRS przedstawiono w nocie 8.30.

Jeśli pochodny instrument finansowy jest wyznaczony jako zabezpieczenie zmienności przepływów pieniężnych dotyczących określonego ryzyka związanego z rozpoznanym składnikiem aktywów, z rozpoznanym zobowiązaniem lub z wysoce prawdopodobną planowaną transakcją, która mogłaby wpłynąć na zysk lub stratę bieżącego okresu, część zysków lub strat związanych z instrumentem zabezpieczającym, która stanowi efektywne zabezpieczenie, ujmuje się w innych całkowitych dochodach i prezentuje, jako osobną pozycję z tytułu zabezpieczenia, w kapitale własnym. Zyski lub straty rozpoznane uprzednio w kapitale własnym są przenoszone do zysku lub straty bieżącego okresu w tym samym okresie i w tej samej pozycji, w których zabezpieczane przepływy pieniężne są ujmowane w wyniku finansowym. Nieefektywną część zmian wartości godziwej instrumentu pochodnego ujmuje się natychmiast jako zysk lub stratę bieżącego okresu.

Jeśli instrument zabezpieczający przestaje spełniać kryteria rachunkowości zabezpieczeń, wygasa, zostaje sprzedany, rozwiązany, wykonany, lub zmianie ulega jego przeznaczenie, Grupa zaprzestaje stosowania zasad rachunkowości zabezpieczeń. W przypadku, gdy pozycja zabezpieczana jest aktywem niefinansowym, zyski lub straty uprzednio ujęte w innych całkowitych dochodach korygują wartość sprawozdawczą tego aktywa w momencie jego rozpoznania. Jeśli nie przewiduje się wystąpienia planowanej transakcji, zyski lub straty ujęte w sprawozdaniu z sytuacji finansowej ujmowane są natychmiast jako zysk lub strata bieżącego okresu. W pozostałych przypadkach kwoty uprzednio ujęte w innych całkowitych dochodach ujmuje się w się jako zysk lub strata bieżącego okresu w tym samym okresie lub okresach, w których zabezpieczana planowana transakcja wywiera wpływ na zysk lub stratę bieżącego okresu.

W momencie ustanowienia zabezpieczenia, Grupa formalnie wyznacza i dokumentuje powiązanie zabezpieczające, jak również cel zarządzania ryzykiem oraz strategię ustanowienia zabezpieczenia. Dokumentacja zawiera identyfikację instrumentu zabezpieczającego, zabezpieczanej pozycji lub transakcji, charakter zabezpieczanego ryzyka, a także sposób oceny efektywności instrumentu zabezpieczającego w kompensowaniu zagrożenia zmianami wartości godziwej zabezpieczanej pozycji lub przepływów pieniężnych związanych z zabezpieczanym ryzykiem. Oczekuje się, że zabezpieczanie będzie wysoce skuteczne w kompensowaniu zmian wartości godziwej lub przepływów pieniężnych wynikających z zabezpieczanego ryzyka. Efektywność zabezpieczenia jest oceniana na bieżąco w celu sprawdzenia, czy jest ono wysoce efektywne we wszystkich okresach sprawozdawczych, na które zostało ustanowione.

Nazwa jednostki:	Grupa Kapitałowa Apator			Strona 27
Okres objęty sprawozdaniem finansowym:	01.01.2015 – 31.12.2015	Waluta sprawozdawcza:	złoty polski (PLN)	
Poziom zaokrąglenia:	wszystkie kwoty wyrażone są w tysiącach złotych polskich (o ile nie wskazano inaczej)			

4.3.10. Rezerwy

Rezerwy tworzone są wówczas, gdy na Grupie ciąży obowiązek (prawny lub zwyczajowy) wynikający ze zdarzeń przeszłych i gdy prawdopodobne jest, że wypełnienie tego obowiązku spowoduje konieczność wypływu środków oraz można dokonać wiarygodnego szacunku kwoty tego zobowiązania. Koszty dotyczące danej rezerwy są wykazane w wyniku finansowym w wartości netto (pomniejszonej o spodziewane przychody).

Rezerwa na umowy rodzące obciążenia tworzona jest w przypadku, gdy spodziewane przez Grupę korzyści ekonomiczne z umowy są niższe niż nieuniknione koszty wypełnienia obowiązków umownych. W przypadku, gdy wpływ wartości pieniądza w czasie jest istotny, wielkość rezerwy jest ustalana poprzez zdyskontowanie prognozowanych przyszłych przepływów pieniężnych do wartości bieżącej, przy zastosowaniu stopy dyskontowej brutto odzwierciedlającej aktualne oceny rynkowe wartości pieniądza w czasie oraz ewentualnego ryzyka związanego z danym zobowiązaniem. Jeżeli zastosowana została metoda polegająca na dyskontowaniu, zwiększenie rezerwy w związku z upływem czasu jest ujmowane jako koszty finansowe. Rezerwy tworzy się również na przyszłe zobowiązania spowodowane restrukturyzacją, jeżeli na podstawie odrębnych przepisów Grupa jest zobowiązana do jej przeprowadzenia lub zawarto w tej sprawie wiążące umowy a plany restrukturyzacji pozwalają w sposób wiarygodny oszacować wartość tych przyszłych zobowiązań.

Grupa tworzy również rezerwę na naprawy gwarancyjne. Do obliczenia rezerwy wykorzystywany jest wskaźnik stosunku kosztu napraw gwarancyjnych do ogółu sprzedaży w okresie. Rezerwa na naprawy gwarancyjne jest tworzona w ciężar pozostałej działalności operacyjnej.

4.3.11. Świadczenia pracownicze

Zgodnie z systemami wynagradzania pracownicy mają prawo do odpraw emerytalnych oraz w niektórych spółkach Grupy mają prawo do nagród jubileuszowych. Nagrody jubileuszowe są wypłacane pracownikom po przepracowaniu określonej liczby lat. Odprawy emerytalne są wypłacane jednorazowo, w momencie przejścia na emeryturę. Wysokość odpraw emerytalnych i nagród jubileuszowych zależy od stażu pracy oraz stałej podstawy określonej w zakładowych układach zbiorowych pracy. Spółki tworzą rezerwę na przyszłe zobowiązania z tytułu odpraw emerytalnych i nagród jubileuszowych w celu przyporządkowania kosztów do okresów, których dotyczą. Według MSR 19 nagrody jubileuszowe są innymi długoterminowymi świadczeniami pracowniczymi, natomiast odprawy emerytalne są programami określonych świadczeń po okresie zatrudnienia.

Tworzone rezerwy na nagrody jubileuszowe i odprawy emerytalne ustalane są w oparciu o metodę prognozowanych uprawnień jednostkowych technikami aktuarialnymi. Podstawą do wiarygodnego oszacowania wielkości rezerw są:

- kryteria nabywania praw do wymienionych świadczeń;
- założenia aktuarialne.

Zgodnie z MSR 19 koszt programu określonych świadczeń (rezerwa na odprawy emerytalne i rentowe) obejmuje następujące składniki:

- koszty świadczeń pracowniczych – ujmowane w wyniku (pozostałe koszty operacyjne);
- odsetki netto od zobowiązań z tytułu określonych świadczeń netto – ujmowane w wyniku (pozostałe koszty operacyjne);
- przeszacowania zobowiązań z tytułu określonych świadczeń netto (zyski / straty aktuarialne) – ujmowane w pozostałych całkowitych dochodach (kapitał z przeszacowania programu określonych świadczeń).

Koszty innych długoterminowych świadczeń pracowniczych (nagrody jubileuszowe) – ujmowane są w ciężar pozostałych kosztów operacyjnych.

Nazwa jednostki:	Grupa Kapitałowa Apator			Strona 28
Okres objęty sprawozdaniem finansowym:	01.01.2015 – 31.12.2015	Waluta sprawozdawcza:	złoty polski (PLN)	
Poziom zaokrąglenia:	wszystkie kwoty wyrażone są w tysiącach złotych polskich (o ile nie wskazano inaczej)			

Grupa tworzy rezerwę na koszty kumulowanych płatnych nieobecności, które będzie musiała ponieść w wyniku niewykorzystanego przez pracowników uprawnienia, a które to uprawnienie przysługuje na dzień sprawozdawczy. Rezerwę na koszty kumulowanych płatnych nieobecności ujmuje się jako zobowiązanie po potrąceniu wszelkich kwot już zapłaconych. Rezerwa na koszty kumulowanych płatnych nieobecności stanowi rezerwę krótkoterminową, nie podlega dyskontowaniu i tworzona jest w ciężar działalności podstawowej.

4.3.12. Przychody

Przychody ze sprzedaży

Przychody ze sprzedaży ujmowane są w wartości godziwej zapłat otrzymanych lub należnych i reprezentują one należności za produkty, towary i usługi dostarczone w ramach normalnej działalności gospodarczej, po pomniejszeniu o rabaty, podatek od towarów i usług oraz inne podatki związane ze sprzedażą. Przychody są ujmowane w takiej wysokości, w jakiej jest prawdopodobne, że Grupa uzyska korzyści ekonomiczne związane z daną transakcją oraz gdy kwotę przychodów można wycenić w wiarygodny sposób.

Sprzedaż towarów i produktów

Sprzedaż towarów i produktów ujmowana jest w momencie dostarczenia towarów i produktów i przekazania nabywcy znaczących ryzyk i korzyści wynikających z prawa własności oraz gdy kwotę przychodów można wycenić w wiarygodny sposób.

Świadczenie usług długoterminowych

Przychody z tytułu świadczenia usług są ujmowane na podstawie stopnia zaawansowania ich realizacji, jeżeli wynik transakcji dotyczącej świadczenia usługi można oszacować w wiarygodny sposób. Procentowy stan zaawansowania realizacji usługi ustalany jest jako stosunek kosztów poniesionych na dany dzień do ogółu szacowanych kosztów transakcji. Jeżeli wyniku transakcji dotyczącej świadczenia usługi nie można wiarygodnie oszacować, wówczas przychody uzyskiwane z tytułu tego kontraktu są ujmowane tylko do wysokości poniesionych kosztów, które Grupa spodziewa się odzyskać.

Inne przychody

Odsetki

Przychody z tytułu odsetek ujmowane są sukcesywnie w miarę ich narastania, w odniesieniu do wartości sprawozdawczej netto danego składnika aktywów finansowych, zgodnie z metodą efektywnej stopy procentowej.

Dywidendy

Dywidendy są ujmowane w momencie ustalenia praw akcjonariuszy do ich otrzymania.

Przychody z tytułu wynajmu

Przychody z tytułu wynajmu nieruchomości inwestycyjnych ujmowane są metodą liniową przez okres wynajmu w stosunku do zawartych umów.

Nazwa jednostki:	Grupa Kapitałowa Apator			Strona 29
Okres objęty sprawozdaniem finansowym:	01.01.2015 – 31.12.2015	Waluta sprawozdawcza:	złoty polski (PLN)	
Poziom zaokrągleri:	wszystkie kwoty wyrażone są w tysiącach złotych polskich (o ile nie wskazano inaczej)			

4.3.13. Transakcje w walutach obcych

W sprawozdaniach finansowych jednostek wchodzących w skład grupy kapitałowej Apator transakcje w walucie obcej przelicza się według kursu obowiązującego na dzień dokonania transakcji. Na dzień sprawozdawczy aktywa i pasywa pieniężne wykazuje się według kursu banku wiodącego obowiązującego na koniec okresu sprawozdawczego. Zyski i straty wynikłe z przeliczenia walut są odnoszone bezpośrednio w wynik finansowy.

Walutą funkcjonalną zagranicznej jednostki zależnej Apator GmbH jest EUR, jednostki zależnej Apator Metra – CZK, natomiast walutą funkcjonalną zagranicznej jednostki zależnej Apator Metroteks jest UAH, jednostki zależnej Miitors ApS. – DKK, a jednostki zależnej GEORGE WILSON INDUSTRIES Ltd. – GBP. Na dzień sprawozdawczy aktywa i zobowiązania tych zagranicznych jednostek zależnych są przeliczane na walutę prezentacji Grupy po kursie obowiązującym na dzień sprawozdawczy, a ich sprawozdania z całkowitych dochodów są przeliczane po średnim ważonym kursie wymiany za dany rok obrotowy. Różnice kursowe powstałe w wyniku takiego przeliczenia są ujmowane bezpośrednio w kapitale własnym jako jego odrębny składnik.

W momencie zbycia podmiotu zagranicznego, zakumulowane odroczone różnice kursowe ujęte w kapitale własnym, dotyczące danego podmiotu zagranicznego, są ujmowane w wyniku finansowym.

4.3.14. Podatki

Podatek dochodowy obejmuje część bieżącą i część odroczoną. Bieżący i odroczony podatek dochodowy ujmowany jest w zysku lub stracie bieżącego okresu, z wyjątkiem sytuacji, kiedy dotyczy połączenia jednostek oraz pozycji ujętych bezpośrednio w kapitale własnym lub jako inne całkowite dochody.

Podatek bieżący jest to oczekiwana kwota zobowiązań lub należności z tytułu podatku od dochodu do opodatkowania za dany rok, ustalona z zastosowaniem stawek podatkowych obowiązujących prawnie lub faktycznie na dzień sprawozdawczy oraz korekty zobowiązania podatkowego dotyczącego lat ubiegłych.

Podatek odroczony ujmuje się w związku z różnicami przejściowymi pomiędzy wartością sprawozdawczą aktywów i zobowiązań i ich wartością ustalaną dla celów podatkowych. Odroczony podatek dochodowy nie jest ujmowany w przypadku następujących różnic przejściowych: początkowe ujęcie aktywów lub zobowiązań pochodzących z transakcji, która nie jest połączeniem jednostek gospodarczych i nie wpływa ani na zysk lub stratę bieżącego okresu ani na dochód do opodatkowania, różnice związane z inwestycjami w jednostkach zależnych i współkontrolowanych w zakresie, w którym nie jest prawdopodobne, że zostaną one zbyte w dającej się przewidzieć przyszłości. Ponadto, nie ujmuje się podatku odroczonego od różnic przejściowych powstałych w związku z początkowym ujęciem wartości firmy. Podatek odroczony jest wyceniany z zastosowaniem stawek podatkowych, które według przewidywań będą stosowane wtedy, gdy przejściowe różnice odwrócą się, przy tym za podstawę przyjmowane są przepisy podatkowe obowiązujące prawnie lub faktycznie do dnia sprawozdawczego. Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego oraz rezerwy z tytułu odroczonego podatku dochodowego są kompensowane, jeżeli Grupa posiada możliwy do wyegzekwowania tytuł prawny do przeprowadzania kompensaty bieżących zobowiązań i aktywów podatkowych i pod warunkiem, że aktywa i rezerwy z tytułu odroczonego podatku dochodowego dotyczą podatku dochodowego nałożonego przez tą samą władzę podatkową na tego samego podatnika lub na różnych podatników, którzy zamierzają rozliczyć zobowiązania i należności z tytułu podatku dochodowego w kwocie netto lub jednocześnie zrealizować należności i rozliczyć zobowiązanie.

Aktywa z tytułu podatku odroczonego związane z nierozliczoną stratą podatkową, niewykorzystaną ulgą podatkową i ujemnymi różnicami przejściowymi, są ujmowane do wysokości, do której jest prawdopodobne, iż osiągnięty zostanie dochód do opodatkowania, który pozwoli na ich wykorzystanie. Aktywa z tytułu podatku odroczonego podlegają

Nazwa jednostki:	Grupa Kapitałowa Apator			Strona 30
Okres objęty sprawozdaniem finansowym:	01.01.2015 – 31.12.2015	Waluta sprawozdawcza:	złoty polski (PLN)	
Poziom zaokrąglenia:	wszystkie kwoty wyrażone są w tysiącach złotych polskich (o ile nie wskazano inaczej)			

ponownej ocenie na każdy dzień sprawozdawczy i obniża się je w zakresie, w jakim nie jest prawdopodobne zrealizowanie związanych z nimi korzyści w podatku dochodowym.

Spółki wchodzące w skład Grupy Apator stosują stawki podatkowe zgodnie z obowiązującymi przepisami kraju, w którym prowadzą działalność gospodarczą (Czechy 19%, Ukraina 21%, Niemcy 15%, Wielka Brytania 20%, Dania 22%).

4.3.15. Ulga strefowa wynikająca z prowadzenia działalności w Specjalnej Strefie Ekonomicznej

Jednostka dominująca Apator SA korzysta ze zwolnienia w podatku dochodowym z tytułu kosztów nowej inwestycji na mocy uzyskanego w dniu 28 grudnia 2010 roku zezwolenia na prowadzenie działalności gospodarczej na obszarze Pomorskiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej. Zwolnieniu podlega dochód strefowy, czyli dochód uzyskany z działalności gospodarczej prowadzonej na terenie PSSE, w ramach uzyskanego zezwolenia.

Apator S.A. ujmuje ulgę podatkową wynikającą z prowadzenia działalności w Specjalnej Strefie Ekonomicznej (zwolnienie z podatku dochodowego od osób prawnych) zgodnie z MSR 12 tj. rozpoznaje ją jako aktywa z tytułu odroczonego podatku do wysokości możliwej do uzyskania pomocy publicznej. Maksymalna wysokość możliwej do uzyskania pomocy kalkulowana jest jako iloczyn intensywności pomocy obowiązującej dla województwa oraz wartości nakładów poniesionych w ramach inwestycji uznanych za wydatki kwalifikowane. Aktywa z tytułu podatku odroczonego związane z niewykorzystaną ulgą podatkową są ujmowane do wysokości, do której jest prawdopodobne, iż osiągnięty zostanie dochód do opodatkowania, który pozwoli na ich wykorzystanie. Aktywa te podlegają ponownej ocenie na każdy dzień sprawozdawczy i obniża się je w zakresie, w jakim nie jest prawdopodobne zrealizowanie związanych z nimi korzyści w podatku dochodowym.

W dniu 23 czerwca 2014 roku, Spółka uzyskała kolejne zezwolenie na prowadzenie działalności na obszarze Pomorskiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej („PSSE”). Zgodnie z tym zezwoleniem Spółka jest zobowiązana do poniesienia w terminie do 31 grudnia 2018 roku wydatków inwestycyjnych w wysokości przewyższającej 20.000 tys. zł i zatrudnienia co najmniej 15 nowych pracowników. Inwestycja związana z tym zezwoleniem nie została jeszcze rozpoczęta.

4.3.16. Kapitały własne

Do kapitałów własnych Grupa zalicza: kapitał podstawowy, pozostałe kapitały, kapitał z przeszacowania programu określonych świadczeń, kapitał z wyceny transakcji zabezpieczających oraz różnice kursowe z konsolidacji, niepodzielony wynik finansowy z lat ubiegłych, wynik bieżącego roku. Pozycje obniżające wielkość kapitałów własnych stanowią odpisy z wyniku finansowego z bieżącego roku, stanowiące wypłaty zaliczek na poczet dywidendy.

Nazwa jednostki:	Grupa Kapitałowa Apator			Strona 31
Okres objęty sprawozdaniem finansowym:	01.01.2015 – 31.12.2015	Waluta sprawozdawcza:	złoty polski (PLN)	
Poziom zaokrąglenia:	wszystkie kwoty wyrażone są w tysiącach złotych polskich (o ile nie wskazano inaczej)			

5. Raportowanie segmentów działalności

Segment operacyjny jest częścią Grupy zaangażowaną w działalność gospodarczą, w związku z którą może uzyskiwać przychody oraz ponosić koszty, w tym przychody i koszty związane z transakcjami z innymi częściami Grupy. Wyniki operacyjne każdego segmentu operacyjnego są regularnie przeglądane przez główny organ odpowiedzialny za podejmowanie decyzji operacyjnych w Grupie, który decyduje o alokacji zasobów do segmentu i ocenia jego wyniki działalności, przy czym dostępne są oddzielne informacje finansowe o każdym segmencie (patrz nota 8.1). Dane dotyczące przychodów i kosztów w poszczególnych segmentach przekazywane są zarządowi do analizy po eliminacji przychodów pomiędzy segmentami. Zarząd analizuje rezultaty każdego z segmentów na poziomie poszczególnych wyników, tj. wyniku brutto ze sprzedaży, wyniku ze sprzedaży, wyniku z działalności operacyjnej oraz EBITDA. Czynnikiem wpływającym na decyzje strategiczne i operacyjne jest również udział poszczególnych segmentów w generowaniu marży operacyjnej Grupy (na poziomie EBITDA). Przychody i koszty segmentów analizowane są po wyeliminowaniu wzajemnych transakcji pomiędzy segmentami. Przy podejmowaniu decyzji operacyjnych nie podlegają natomiast analizie pozycje bilansowe dotyczące poszczególnych segmentów. Dane bilansowe analizowane są na poziomie poszczególnych spółek Grupy.

Na wyniki segmentów składają się wyniki następujących spółek:

- Segment Pomiarowy – wyniki Apator Metrix wraz z jednostkami kontrolowanymi, wyniki Apator S.A. w części dotyczącej opomiarowania energii elektrycznej z wyłączeniem kosztów zarządzania, wyniki grupy kapitałowej Pafal, wyniki Apator Powogaz wraz z jednostkami kontrolowanymi i współkontrolowanymi, wyniki Apator GmbH;
- Segment Automatyzacji Sieci – wyniki Apator Elkomtech, wyniki Apator Rector, wyniki Apator S.A. w części dotyczącej linii łączeniowej z wyłączeniem kosztów zarządzania Grupy Kapitałowej Apator;
- Segment Pozostałe ("non-core") - wyniki Apator Mining oraz Apator Control.

Obroty wewnętrzne między spółkami Grupy Kapitałowej są eliminowane dla celów raportowania segmentów działalności.

6. Podstawowe osądy i podstawy szacowania niepewności

Sporządzenie skonsolidowanego sprawozdania finansowego zgodnie z MSSF wymaga od Zarządu Jednostki Dominującej dokonania szacunków, osądów i założeń, które mają wpływ na przyjęte zasady oraz prezentowane wartości aktywów, pasywów, przychodów i kosztów. Szacunki oraz związane z nimi założenia opierają się na doświadczeniu historycznym oraz różnych czynnikach, które są uznawane za racjonalne w danych okolicznościach. Wyniki tych szacunków dają podstawę do profesjonalnego osądu, co do wartości księgowej aktywów i pasywów. W istotnych kwestiach Zarząd Spółki dokonując szacunków opiera się na opiniach niezależnych ekspertów. Faktyczna wartość może różnić się od wartości szacowanej.

Szacunki i związane z nimi założenia podlegają bieżącej weryfikacji. Zmiana szacunków księgowych jest ujmowana w okresie, w którym zmiana została dokonana.

Szacunki i założenia, które mają istotny wpływ na wartości ujawnione w skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym grupy kapitałowej Apator zostały ujęte w następujących notach:

- Utrata wartości: wartości niematerialnych (nota 8.3), wartości firmy (nota 8.4), rzeczowych aktywów trwałych (nota 8.5), pozostałych aktywów finansowych (nota 8.8), zapasów (nota 8.9), należności handlowe oraz pozostałe należności (nota 8.10)
- Rezerwy na zobowiązania oraz zobowiązania z tytułu świadczeń pracowniczych (nota 8.19)
- Podatek dochodowy (nota 8.21)

Nazwa jednostki:	Grupa Kapitałowa Apator			Strona 32
Okres objęty sprawozdaniem finansowym:	01.01.2015 – 31.12.2015	Waluta sprawozdawcza:	złoty polski (PLN)	
Poziom zaokrąglenia:	wszystkie kwoty wyrażone są w tysiącach złotych polskich (o ile nie wskazano inaczej)			

7. Informacja dotycząca sezonowości działalności

W związku z wytwarzaniem przez Grupę Kapitałową Apator dóbr inwestycyjnych, przy analizie przychodów zaznacza się sezonowość sprzedaży. W minionych latach Grupa uzyskiwała wyższe przychody w III i IV kwartale. Począwszy od 2012 roku zauważalny był powolny zanik sezonowości. Jednak z uwagi na wejście w 2014 roku w skład Grupy spółki Apator Elkomtech S.A. (wysoka sezonowość – istotny IV kwartał), sezonowość stała się ponownie zauważalna.

Nazwa jednostki:	Grupa Kapitałowa Apator			Strona 33
Okres objęty sprawozdaniem finansowym:	01.01.2015 – 31.12.2015	Waluta sprawozdawcza:	złoty polski (PLN)	
Poziom zaokrąglenia:	wszystkie kwoty wyrażone są w tysiącach złotych polskich (o ile nie wskazano inaczej)			

8. Noty objaśniające do skonsolidowanego sprawozdania finansowego

8.1. Segmenty operacyjne

Przy podejmowaniu decyzji strategicznych i operacyjnych zarząd kieruje się podziałem na tzw. segmenty biznesowe. Segmenty te to: Automatyzacja Sieci (urządzenia sterujące i łączeniowe oraz inna infrastruktura i oprogramowanie dla sieci energetycznych), segment Pomiarowy (liczniki energii elektrycznej, gazu, wody i ciepła wraz z towarzyszącymi usługami) oraz segment Pozostałe („non-core” - inna aparatura sterująca i aparatura dla górnictwa), który jest poza strategicznymi kierunkami rozwoju i w którym Grupa nie jest liderem.

WYSZCZEGÓLNIENIE	Segment Pomiarowy	Automatyzacja Sieci	Pozostałe ("non-core")	Pozycje nieprzypisane	Razem
Wyniki finansowe segmentów operacyjnych za okres od 01.01.2015 do 31.12.2015					
Przychody ze sprzedaży do klientów zewnętrznych	557 076	148 744	62 690	-	768 510
Koszt własny sprzedaży	413 415	96 245	50 798	-	560 458
Zysk brutto ze sprzedaży	143 661	52 499	11 892	-	208 052
Koszty sprzedaży	25 235	8 106	2 815	240	36 396
Koszty ogólnego zarządu	61 435	24 953	5 870	3 745	96 003
Zysk ze sprzedaży	56 991	19 440	3 207	(3 985)	75 653
Pozostałe przychody (koszty) operacyjne	1 004	(458)	(117)	-	429
Przychody restrukturyzacji	1 460	-	-	-	1 460
Udział w zyskach spółek stowarzyszonych	1 920	5	-	-	1 925
Zysk z działalności operacyjnej	61 375	18 987	3 090	(3 985)	79 467
Amortyzacja	19 034	11 025	1 389	-	31 448
EBITDA	80 409	30 012	4 479	(3 985)	110 915
Wyniki finansowe segmentów operacyjnych za okres od 01.01.2014 do 31.12.2014					
Przychody ze sprzedaży do klientów zewnętrznych	516 367	139 245	69 382	-	724 994
Koszt własny sprzedaży	368 501	84 106	55 198	-	507 805
Zysk brutto ze sprzedaży	147 866	55 139	14 184	-	217 189
Koszty sprzedaży	24 031	6 188	3 665	240	34 124
Koszty ogólnego zarządu	54 866	17 070	5 756	3 510	81 202
Zysk ze sprzedaży	68 969	31 881	4 763	(3 750)	101 863
Pozostałe przychody (koszty) operacyjne	2 227	(1 548)	(325)	-	354
Przychody restrukturyzacji	140	-	-	-	140
Udział w zyskach spółek stowarzyszonych	4 041	2	-	-	4 043
Zysk z działalności operacyjnej	75 377	30 335	4 438	(3 750)	106 400
Amortyzacja	15 172	7 710	1 502	-	24 384
EBITDA	90 549	38 045	5 940	(3 750)	130 784

Nazwa jednostki:	Grupa Kapitałowa Apator		Strona 34
Okres objęty sprawozdaniem finansowym:	01.01.2015 – 31.12.2015	Waluta sprawozdawcza:	złoty polski (PLN)
Poziom zaokrągleń:	wszystkie kwoty wyrażone są w tysiącach złotych polskich (o ile nie wskazano inaczej)		

8.2. Informacje geograficzne

Grupa Kapitałowa Apator wyodrębniła trzy następujące obszary działalności:

- Kraj – obejmujący sprzedaż na terenie kraju
- Unia – sprzedaż zrealizowana w krajach Unii Europejskiej
- Eksport – sprzedaż zrealizowana w pozostałych krajach

WYSZCZEGÓLNIENIE	Kraj	Eksport	Unia	Razem
<i>Przychody ze sprzedaży segmentów geograficznych za okres od 01.01.2015 do 31.12.2015</i>				
Przychody ogółem	427 660	158 050	182 800	768 510
Sprzedaż do jednostek niepowiązanych	427 660	126 533	182 729	736 922
Sprzedaż do jednostek powiązanych	-	31 517	71	31 588
<i>Przychody ze sprzedaży segmentów geograficznych za okres od 01.01.2014 do 31.12.2014</i>				
Przychody ogółem	400 324	176 895	147 775	724 994
Sprzedaż do jednostek niepowiązanych	400 324	119 048	146 766	666 138
Sprzedaż do jednostek powiązanych	-	57 847	1 009	58 856

8.3. Wartości niematerialne

Dane dotyczące wartości niematerialnych zaprezentowano w poniższej tabeli.

WYSZCZEGÓLNIENIE	RELACJE Z KLIENTAMI	PATENTY I LICENCJE, OPROGRAMOWANIE KOMPUTEROWE	KOSZTY PRAC ROZWOJOWYCH	POZOSTAŁE WARTOŚCI NIEMATERIALNE	ZALICZKI NA WARTOŚCI NIEMATERIALNE	RAZEM
Wartość netto na dzień 01.01.2014	61	3 032	3 798	64	-	6 955
Zmiana z tytułu przejęcia / wyłączenia jednostki	-	138	733	-	-	871
Zwiększenie z tytułu nabycia	26 800	1 583	327	-	7	28 717
Zwiększenie z tytułu własnej produkcji	-	-	4 007	-	-	4 007
Zwiększenie z tytułu przyjęcia z leasingu finansowego	-	48	-	-	-	48
Zwiększenie z tytułu zaliczki na wartości niematerialne	-	-	-	-	140	140
Zmniejszenie z tytułu likwidacji	-	(268)	(326)	-	-	(594)
Amortyzacja	(2 010)	(1 051)	(1 064)	(5)	-	(4 130)
Zmniejszenie dotychczasowego umorzenia z tytułu likwidacji	-	268	326	-	-	594
Pozostałe zmiany- brutto	-	4	-	-	-	4
Pozostałe zmiany- umorzenie	-	(2)	-	-	-	(2)
Wartość netto na dzień 31.12.2014	24 851	3 752	7 801	59	147	36 610

Nazwa jednostki:	Grupa Kapitałowa Apator			Strona 35
Okres objęty sprawozdaniem finansowym:	01.01.2015 – 31.12.2015	Waluta sprawozdawcza:	złoty polski (PLN)	
Poziom zaokrągleri:	wszystkie kwoty wyrażone są w tysiącach złotych polskich (o ile nie wskazano inaczej)			

WYSZCZEGÓLNIENIE	RELACJE Z KLIENTAMI	PATENTY I LICENCJE, OPROGRAMOWANIE KOMPUTEROWE	KOSZTY PRAC ROZWOJOWYCH	POZOSTAŁE WARTOŚCI NIEMATERIALNE	ZALICZKI NA WARTOŚCI NIEMATERIALNE	RAZEM
Wartość netto na dzień 01.01.2015	24 851	3 752	7 801	59	147	36 610
Zmiana z tytułu przejęcia jednostki	1 892	2 698	15 200	11 153	867	31 810
Zwiększenie z tytułu nabycia	-	3 053	3 965	28	-	7 046
Zwiększenie z tytułu własnej produkcji	-	-	6 221	-	-	6 221
Zwiększenie wynikające z przekwalifikowania- pozostałe	-	238	1 521	-	-	1 759
Zwiększenie z tytułu zaliczki na wartości niematerialne	-	-	-	-	682	682
Zmniejszenie z tytułu likwidacji	-	(71)	-	(9)	-	(80)
Rozliczenie zaliczki na wartości niematerialne	-	-	-	-	(1 682)	(1 682)
Amortyzacja	(2 680)	(1 417)	(2 448)	(255)	-	(6 800)
Umorzenie na dzień wyłączenia jednostki	-	-	-	(135)	-	(135)
Zmniejszenie dotychczasowego umorzenia z tytułu likwidacji	-	71	-	9	-	80
Pozostałe zmiany- brutto	-	138	442	-	(1)	579
Pozostałe zmiany- umorzenie	-	(5)	-	-	-	(5)
Wartość netto na dzień 31.12.2015	24 063	8 457	32 702	10 850	13	76 085
Stan na dzień 31.12.2014						
Wartość brutto	26 861	11 148	18 737	5 718	147	62 611
Suma dotychczasowego umorzenia i odpisów aktualizujących	(2 010)	(7 396)	(10 936)	(5 659)	-	(26 001)
Wartość netto	24 851	3 752	7 801	59	147	36 610
Stan na dzień 31.12.2015						
Wartość brutto	28 753	17 204	46 086	16 890	13	108 946
Suma dotychczasowego umorzenia i odpisów aktualizujących	(4 690)	(8 747)	(13 384)	(6 040)	-	(32 861)
Wartość netto	24 063	8 457	32 702	10 850	13	76 085

WYSZCZEGÓLNIENIE	na dzień	
	31.12.2015	31.12.2014
Wartość brutto wszystkich w pełni amortyzowanych wartości niematerialnych będących nadal w użytkowaniu	11 883	10 520
Wartość nakładów na prace badawcze i rozwojowe ujętych jako koszt w okresie	6 398	5 678
Kwota kosztów finansowania zewnętrznego aktywowana w danym okresie	67	16

Nazwa jednostki:	Grupa Kapitałowa Apator		Strona 36
Okres objęty sprawozdaniem finansowym:	01.01.2015 – 31.12.2015	Waluta sprawozdawcza:	złoty polski (PLN)
Poziom zaokrąglenia:	wszystkie kwoty wyrażone są w tysiącach złotych polskich (o ile nie wskazano inaczej)		

8.4. Wartość firmy

Dane dotyczące wartości firmy prezentują poniższe tabele.

NAZWA JEDNOSTKI ZALEŻNEJ	na dzień	
	31.12.2015	31.12.2014
Apator Control Sp. z o.o.	75	75
Apator Rector Sp. z o.o.	43 106	43 106
Apator Elkomtech S.A.	34 431	34 431
Apator Powogaz S.A.	17 855	17 855
Apator Telemetry Sp. z o.o.	1 832	1 832
Apator Metra s.r.o.	644	627
Apator Metroteks TOV	156	216
George Wilson Industries Ltd.	4 196	-
Miitors ApS.	18 568	-
iMeters Sp. z o.o.	1 822	-
Razem	122 685	98 142

WYSZCZEGÓLNIENIE	w okresie	
	od 01.01.2015	od 01.01.2014
	do 31.12.2015	do 31.12.2014
Wartość firmy brutto na początek okresu	98 477	64 041
Zmiana z tytułu przejęcia jednostki	23 816	5 092
Zwiększenie z tytułu korekt wynikających z późniejszego ujęcia	-	29 475
Różnice kursowe netto z przeliczenia sprawozdania finansowego na walutę prezentacji	727	(131)
Wartość firmy brutto na koniec okresu	123 020	98 477
Odpis aktualizujący z tytułu utraty wartości na początek okresu	(335)	(335)
Odpis aktualizujący z tytułu utraty wartości na koniec okresu	(335)	(335)
Wartość firmy netto na koniec okresu	122 685	98 142
Wartość firmy netto	122 685	98 142

Na dzień 31 grudnia 2015 roku Grupa przeprowadziła test na utratę wartości w odniesieniu do wartości firmy przy założeniu średnioważonego kosztu kapitału na poziomie 7,9% i pięcioletniego okresu prognozy. Na podstawie przeprowadzonych testów nie stwierdzono utraty wartości firmy.

Test na utratę wartości firmy przeprowadzono w oparciu o szacunek bieżącej wartości sumy przyszłych wolnych przepływów pieniężnych generowanych przez poszczególne ośrodki wypracowujące środki pieniężne, uwzględniających podatek, zmianę stanu sald majątku obrotowego i nakłady na środki trwałe i wartości niematerialne. Dla lat 2016 - 2020 przepływy oszacowano w oparciu o istniejące biznes plany. Dla określenia wartości rezydualnej zastosowano ostrożną, zerową stopę wzrostu w latach po roku 2020. W grupie kapitałowej Apator, ośrodki wypracowujące środki pieniężne stanowią spółki bezpośrednio zależne od Apator S.A. lub grupy spółek, których jednostki nadrzędne są spółkami bezpośrednio zależnymi od Apator S.A., a które charakteryzuje jednorodna baza aktywów służąca do realizacji działalności operacyjnej.

Nazwa jednostki:	Grupa Kapitałowa Apator		Strona 37
Okres objęty sprawozdaniem finansowym:	01.01.2015 – 31.12.2015	Waluta sprawozdawcza:	złoty polski (PLN)
Poziom zaokrąglenia:	wszystkie kwoty wyrażone są w tysiącach złotych polskich (o ile nie wskazano inaczej)		

8.5. Rzeczowe aktywa trwałe

Do najistotniejszych nakładów na rzeczowe aktywa trwałe w trakcie 2015 roku należały inwestycje w maszyny i urządzenia oraz pozostałe aktywa trwałe.

WYSZCZEGÓLNIENIE	GRUNTY, BUDYNKI I BUDOWLE	MASZYNY I URZĄDZENIA	ŚRODKI TRANSPORTU	POZOSTAŁE RZECZOWE AKTYWA TRWAŁE	RZECZOWE AKTYWA TRWAŁE W BUDOWIE	ZALICZKI NA RZECZOWE AKTYWA TRWAŁE	RAZEM
Wartość netto na dzień 01.01.2014	81 194	31 422	5 923	21 061	5 486	1 147	146 233
Zmiana z tytułu przejęcia / wyłączenia jednostki	15 239	2 001	276	180	60	-	17 756
Zwiększenie z tytułu nabycia	-	6 447	1 120	9 843	-	17	17 427
Zwiększenie stanu z tytułu modernizacji	1 444	679	-	895	-	-	3 018
Zwiększenie z tytułu własnej produkcji	-	1 349	-	318	-	-	1 667
Zwiększenie z tytułu przyjęcia z leasingu finansowego	-	759	1 144	1 437	-	-	3 340
Zwiększenie z tytułu zaliczki na rzeczowe aktywa trwałe oraz rzeczowych aktywów trwałych w budowie	-	-	-	-	24 344	2 474	26 818
Zmniejszenie z tytułu zbycia	(1 727)	(623)	(762)	(15)	-	-	(3 127)
Zmniejszenie z tytułu likwidacji	(201)	(637)	(170)	(4 174)	-	-	(5 182)
Rozliczenie zaliczki na rzeczowe aktywa trwałe oraz rzeczowych aktywów trwałych w budowie	-	-	-	-	(23 885)	(2 301)	(26 186)
Pozostałe odpisy aktualizujące z tytułu utraty wartości aktywów	1	9	-	-	-	-	10
Amortyzacja	(2 816)	(8 118)	(2 283)	(7 037)	-	-	(20 254)
Zmniejszenie dotychczasowego umorzenia z tytułu zbycia	1 650	483	626	120	-	-	2 879
Zmniejszenie dotychczasowego umorzenia z tytułu likwidacji	173	635	131	4 152	-	-	5 091
Pozostałe zmiany- brutto	91	(90)	(2)	136	-	-	135
Pozostałe zmiany- umorzenie	(9)	(15)	(1)	22	(21)	-	(24)
Wartość netto na dzień 31.12.2014	95 039	34 301	6 002	26 938	5 984	1 337	169 601
Wartość netto na dzień 01.01.2015	95 039	34 301	6 002	26 938	5 984	1 337	169 601
Zmiana z tytułu przejęcia	1 753	2 494	55	157	-	-	4 459
Zwiększenie z tytułu nabycia	413	8 049	754	8 055	-	-	17 271
Zwiększenie stanu z tytułu modernizacji	2 311	1 194	-	1 155	-	-	4 660
Zwiększenie z tytułu własnej produkcji	6	738	-	366	-	-	1 110
Zwiększenie z tytułu przyjęcia z leasingu finansowego	-	748	3 278	2 470	-	-	6 496
Zwiększenie wynikające z przekwalifikowania- pozostałe	-	(119)	119	-	-	-	-
Zwiększenie z tytułu zaliczki na rzeczowe aktywa trwałe oraz rzeczowych aktywów trwałych w budowie	-	-	-	-	35 621	4 218	39 839
Zmniejszenie z tytułu zbycia	(47)	(1 967)	(1 728)	(1 428)	-	-	(5 170)

Nazwa jednostki:	Grupa Kapitałowa Apator			Strona 38
Okres objęty sprawozdaniem finansowym:	01.01.2015 – 31.12.2015	Waluta sprawozdawcza:	złoty polski (PLN)	
Poziom zaokrąglenia:	wszystkie kwoty wyrażone są w tysiącach złotych polskich (o ile nie wskazano inaczej)			

WYSZCZEGÓLNIENIE	GRUNTY, BUDYNKI I BUDOWLE	MASZYNY I URZĄDZENIA	ŚRODKI TRANSPORTU	POZOSTAŁE RZECZOWE AKTYWA TRWAŁE	RZECZOWE AKTYWA TRWAŁE W BUDOWIE	ZALICZKI NA RZECZOWE AKTYWA TRWAŁE	RAZEM
Zmniejszenie z tytułu likwidacji	(75)	(1 377)	(706)	(2 702)	-	-	(4 860)
Zmniejszenie wynikające z przekwalifikowania- pozostałe	-	-	-	-	(238)	-	(238)
Rozliczenie zaliczki na rzeczowe aktywa trwałe oraz rzeczowych aktywów trwałych w budowie	-	-	-	-	(28 510)	(4 239)	(32 749)
Amortyzacja	(3 584)	(9 521)	(3 068)	(8 475)	-	-	(24 648)
Umorzenie na dzień wyłączenia jednostki	-	(82)	(55)	-	-	-	(137)
Zmniejszenie dotychczasowego umorzenia z tytułu zbycia	15	1 441	1 668	678	-	-	3 802
Zmniejszenie dotychczasowego umorzenia z tytułu likwidacji	75	1 293	563	2 641	-	-	4 572
Zmniejszenie dotychczasowego umorzenia z tytułu przekwalifikowania- pozostałe	-	5	(5)	-	-	-	-
Pozostałe zmiany- brutto	162	118	(177)	(1)	-	-	102
Pozostałe zmiany- umorzenie	(21)	(59)	156	1	-	-	77
Wartość netto na dzień 31.12.2015	96 047	37 256	6 856	29 855	12 857	1 316	184 187
Stan na dzień 31.12.2014							
Wartość brutto	114 322	100 700	14 933	112 512	6 005	1 337	349 809
Suma dotychczasowego umorzenia i odpisów aktualizujących	(19 283)	(66 399)	(8 931)	(85 574)	(21)	-	(180 208)
Wartość netto	95 039	34 301	6 002	26 938	5 984	1 337	169 601
Stan na dzień 31.12.2015							
Wartość brutto	118 845	110 578	16 528	120 584	12 878	1 316	380 729
Suma dotychczasowego umorzenia i odpisów aktualizujących	(22 798)	(73 322)	(9 672)	(90 729)	(21)	-	(196 542)
Wartość netto	96 047	37 256	6 856	29 855	12 857	1 316	184 187

Do pozabilansowych rzeczowych aktywów trwałych Grupy (zaprezentowanych w poniższej tabeli) zaliczane są dzierżawione nieruchomości, prawo użytkowania wieczystego gruntu oraz aktywa trwałe wykorzystywane w działalności socjalnej.

WYSZCZEGÓLNIENIE	na dzień	
	31.12.2015	31.12.2014
Grunty, budynki i budowle	6 849	6 547
Maszyny i urządzenia	599	1 017
Środki transportu	-	40
Razem	7 448	7 604

Nazwa jednostki:	Grupa Kapitałowa Apator		Strona 39
Okres objęty sprawozdaniem finansowym:	01.01.2015 – 31.12.2015	Waluta sprawozdawcza:	złoty polski (PLN)
Poziom zaokrąglenia:	wszystkie kwoty wyrażone są w tysiącach złotych polskich (o ile nie wskazano inaczej)		

WYSZCZEGÓLNIENIE	na dzień	
	31.12.2015	31.12.2014
Wartość brutto wszystkich w pełni zamortyzowanych rzeczowych aktywów trwałych będących nadal w użytkowaniu	85 573	83 358
Kwota kosztów finansowania zewnętrznego aktywowana w danym okresie	26	-
Wartość sprawozdawcza rzeczowych aktywów trwałych stanowiących zabezpieczenie zobowiązań	62 159	64 523

Na nieruchomościach położonych w Pomorskiej Specjalnej Strefie Ekonomicznej w Ostaszewie Apator S.A. ma ustanowioną hipotekę do kwoty 40.000 tys. zł jako zabezpieczenie kredytu zaciągniętego w Banku Handlowym w Warszawie S.A.

Na rzeczowych aktywach trwałych Apator S.A. ustanowiono zastaw rejestrowy do maksymalnej kwoty zabezpieczenia wynoszącej 15.639 tys. zł jako zabezpieczenie kredytu na zakup akcji Apator Elkomtech S.A. zaciągniętego w Banku Handlowym w Warszawie S.A.

Na 31 grudnia 2015 roku na nieruchomości Apator Powogaz S.A. w Poznaniu ustanowione były dwie hipoteki (o wartości 960 tys. EUR oraz 76.800 tys. zł) z tytułu zabezpieczenia kredytu refinansowego (z limitem 800 tys. EUR) oraz kredytu inwestycyjnego (z limitem 64.000 tys. zł) zaciągniętych w ING Bank Śląski. Na nieruchomości Apator Powogaz S.A. w Pniewach ustanowiona jest hipoteka przymusowa w kwocie 117 tys. zł, stanowiąca zabezpieczenie zobowiązania wobec Starosty Szamotulskiego z tytułu przekształcenia użytkowania wieczystego w prawo własności.

W związku z zawartą przez Apator Mining Sp. z o.o. umową kredytową, na nieruchomości spółki ustanowiono hipotekę do kwoty 3.900 tys. zł.

Na nieruchomościach FAP Pafal S.A., w związku z umową o kredyt w rachunku bieżącym, ustanowiono hipotekę w wysokości 12.000 tys. zł.

Na nieruchomościach Apator Metrix S.A. ustanowiono hipotekę w wysokości 23.250 tys. zł, jako zabezpieczenie spłaty zobowiązań wynikających z zawartych z bankiem Millenium umów kredytowych.

Na dzień 31 grudnia 2015 roku nie wystąpiły przesłanki świadczące o utracie wartości istotnych rzeczowych aktywów trwałych. Zestawienie zmian odpisów zaprezentowano w tabeli poniżej.

WYSZCZEGÓLNIENIE	GRUNTY, BUDYNKI I BUDOWLE	MASZyny I URZĄDZENIA	POZOSTAŁE RZECZOWE AKTYWA TRWAŁE	RAZEM
Wartość odpisów na dzień 01.01.2014	2 233	560	3	2 796
Wykorzystanie odpisu- spisanie	(1)	(9)	-	(10)
Wartość odpisów na dzień 31.12.2014	2 232	551	3	2 786
Wartość odpisów na dzień 01.01.2015	2 232	551	3	2 786
Wartość odpisów na dzień 31.12.2015	2 232	551	3	2 786

Grupa posiada rzeczowe aktywa trwałe wykorzystywane w działalności socjalnej. Informacje dotyczące tych aktywów przedstawiono w poniższej tabeli.

Nazwa jednostki:	Grupa Kapitałowa Apator		Strona 40
Okres objęty sprawozdaniem finansowym:	01.01.2015 – 31.12.2015	Waluta sprawozdawcza:	złoty polski (PLN)
Poziom zaokrągleń:	wszystkie kwoty wyrażone są w tysiącach złotych polskich (o ile nie wskazano inaczej)		

WYSZCZEGÓLNIENIE	GRUNTY, BUDYNKI I BUDOWLE	MASZYNY I URZĄDZENIA	ŚRODKI TRANSPORTU	POZOSTAŁE RZECZOWE AKTYWA TRWAŁE	RZECZOWE AKTYWA TRWAŁE W BUDOWIE	RAZEM
Wartość netto na dzień 01.01.2014	1 803	1	-	214	-	2 018
Zwiększenie z tytułu nabycia	-	20	-	6	-	26
Zwiększenie stanu z tytułu modernizacji	166	-	-	-	-	166
Zwiększenie wynikające z przekwalifikowania- pozostałe	-	4	47	-	-	51
Zwiększenie z tytułu zaliczki na rzeczowe aktywa trwałe oraz rzeczowych aktywów trwałych w budowie	-	-	-	-	198	198
Rozliczenie zaliczki na rzeczowe aktywa trwałe oraz rzeczowych aktywów trwałych w budowie	-	-	-	-	(192)	(192)
Amortyzacja	(70)	(2)	(47)	(53)	-	(172)
Zmniejszenie dotychczasowego umorzenia z tytułu przekwalifikowania- pozostałe	-	(4)	-	-	-	(4)
Pozostałe zmiany	90	-	-	-	-	90
Wartość netto na dzień 31.12.2014	1 989	19	-	167	6	2 181
Wartość netto na dzień 01.01.2015	1 989	19	-	167	6	2 181
Zwiększenie stanu z tytułu modernizacji	123	-	-	3	-	126
Zwiększenie z tytułu zaliczki na rzeczowe aktywa trwałe oraz rzeczowych aktywów trwałych w budowie	-	-	-	-	120	120
Rozliczenie zaliczki na rzeczowe aktywa trwałe oraz rzeczowych aktywów trwałych w budowie	-	-	-	-	(126)	(126)
Amortyzacja	(73)	(3)	-	(51)	-	(127)
Wartość netto na dzień 31.12.2015	2 039	16	-	119	-	2 174

8.6. Nieruchomości inwestycyjne

Do nieruchomości inwestycyjnych Grupa Kapitałowa Apator zakwalifikowała zakupione grunty wraz z budynkami, które Grupa oddała w dzierżawę podmiotom niepowiązanym.

WYSZCZEGÓLNIENIE	w okresie	
	od 01.01.2015	od 01.01.2014
	do 31.12.2015	do 31.12.2014
Wartość na początek okresu	1 643	1 721
Zmniejszenie z tytułu likwidacji	-	-
Różnice kursowe netto z przeliczenia sprawozdania finansowego na walutę prezentacji	11	6
Zwiększenie wartości godziwej	8	-
Zmniejszenie wartości godziwej	(29)	(84)
Wartość na koniec okresu	1 633	1 643

Nieruchomości te zostały wycenione w wartości godziwej przez niezależnego rzeczoznawcę majątkowego.

Nazwa jednostki:	Grupa Kapitałowa Apator		Strona 41
Okres objęty sprawozdaniem finansowym:	01.01.2015 – 31.12.2015	Waluta sprawozdawcza:	złoty polski (PLN)
Poziom zaokrąglenia:	wszystkie kwoty wyrażone są w tysiącach złotych polskich (o ile nie wskazano inaczej)		

Dochody i koszty z tytułu nieruchomości inwestycyjnych prezentuje tabela.

WYSZCZEGÓLNIENIE	w okresie	
	od 01.01.2015	od 01.01.2014
	do 31.12.2015	do 31.12.2014
Dochody z czynszu ujęte w bieżącym wyniku	129	152
Bezpośrednie koszty operacyjne dotyczące nieruchomości inwestycyjnej, która w okresie przynosiła dochody z czynszów	27	26
Wartość sprawozdawcza nieruchomości inwestycyjnych stanowiących zabezpieczenie zobowiązań	418	407

Na dzień 31 grudnia 2015 roku Grupa dokonała wyceny nieruchomości inwestycyjnych poprzez odniesienie do rynkowych cen transakcyjnych dotyczących podobnych nieruchomości. Z uwagi na niską wartość przeszacowania, aktualizacji wyceny dokonuje się raz w roku.

Nieruchomości inwestycyjne Grupa klasyfikuje do II poziomu hierarchii wartości godziwej.

8.7. Inwestycje w jednostkach współkontrolowanych

Inwestycje w jednostkach współkontrolowanych to wspólne przedsięwzięcia Grupy. Charakter tych inwestycji umożliwia wspólne podejmowanie strategicznych decyzji odnośnie tych jednostek. Dane dotyczące podmiotów współkontrolowanych prezentują poniższe tabele.

WYSZCZEGÓLNIENIE	NAZWA SPÓŁKI			
	OOO Apator-Electro	GEORGE WILSON INDUSTRIES Ltd.*	TEPLOVODOMER	INDA d.o.o.
Procent posiadanych udziałów na dzień 31.12.2015	50,00%	-	50,00%	35,00%
Procent posiadanych udziałów na dzień 31.12.2014	50,00%	50,00%	50,00%	-
Procent posiadanych głosów na dzień 31.12.2015	50,00%	-	50,00%	35,00%
Procent posiadanych głosów na dzień 31.12.2014	50,00%	50,00%	50,00%	-

* - GEORGE WILSON INDUSTRIES Ltd. – na koniec 2015 r. spółka nie była już jednostką współkontrolowaną, a jednostką zależną

WYSZCZEGÓLNIENIE	NAZWA SPÓŁKI				
	OOO Apator-Electro	GEORGE WILSON INDUSTRIES Ltd.*	TEPLOVODOMER	INDA d.o.o.	RAZEM
Wartość na dzień 01.01.2014	-	2 924	2 355	-	5 279
Zmiany kapitału własnego z tytułu wypłaty dywidendy	-	-	(1 554)	-	(1 554)
Udział w zyskach jednostek współkontrolowanych	2	3 770	270	-	4 042
Różnice kursowe netto z przeliczenia sprawozdania finansowego na walutę prezentacji	(8)	-	(858)	-	(866)
Zmiana z tytułu niezrealizowanej marży na sprzedaży	(58)	-	395	-	337
Pozostałe zmiany	64	10 508	(91)	-	10 481
Wartość na dzień 31.12.2014	-	17 202	517	-	17 719
Wartość na dzień 01.01.2015	-	17 202	517	-	17 719
Zmiana wynikająca z przekwalifikowania	-	(17 202)	-	-	(17 202)

Nazwa jednostki:	Grupa Kapitałowa Apator			Strona 42
Okres objęty sprawozdaniem finansowym:	01.01.2015 – 31.12.2015	Waluta sprawozdawcza:	złoty polski (PLN)	
Poziom zaokrąglenia:	wszystkie kwoty wyrażone są w tysiącach złotych polskich (o ile nie wskazano inaczej)			

WYSZCZEGÓLNIENIE	NAZWA SPÓŁKI				
	OOO Apator- Electro	GEORGE WILSON INDUSTRIES Ltd.*	TEPLOVODOMER	INDA d.o.o.	RAZEM
Zmiany kapitału własnego z tytułu wypłaty dywidendy	-	-	(270)	-	(270)
Udział w zyskach jednostek współkontrolowanych	5	-	1 818	102	1 925
Różnice kursowe netto z przeliczenia sprawozdania finansowego na walutę prezentacji	(2)	-	(203)	-	(205)
Zmiana z tytułu niezrealizowanej marży na sprzedaży	337	-	264	-	601
Pozostałe zmiany	(340)	-	-	341	1
Wartość na dzień 31.12.2015	-	-	2 126	443	2 569

* - GEORGE WILSON INDUSTRIES Ltd. – na koniec 2015 r. spółka nie była już jednostką współkontrolowaną, a jednostką zależną

WYSZCZEGÓLNIENIE	OOO Apator- Electro	GEORGE WILSON INDUSTRIES Ltd.*	TEPLOVODOMER	INDA d.o.o.	RAZEM
Wartość na dzień 31.12.2015					
Aktywa trwałe	4	-	68	101	173
Aktywa obrotowe	2 098	-	8 522	519	11 139
Zobowiązania długoterminowe	(317)	-	-	-	(317)
Zobowiązania krótkoterminowe	(1 745)	-	(2 049)	(288)	(4 082)
Aktywa netto	40	-	6 541	332	6 913
Korekta z tytułu marży zatrzymanej w zapasach	(136)	-	(2 289)	-	(2 425)
Aktywa netto do wyliczenia udziału	(96)	-	4 252	332	4 488
Udział Grupy w aktywach netto	(48)	-	2 126	116	2 194
Przychody ogółem	5 470	-	36 815	2 307	44 592
Zysk netto	10	-	3 636	290	3 936
Całkowite dochody ogółem	10	-	3 636	290	3 936
Udział Grupy w zysku netto	5	-	1 818	102	1 925
Wartość na dzień 31.12.2014					
Aktywa trwałe	14	8 256	128	-	8 398
Aktywa obrotowe	4 094	15 652	13 148	-	32 894
Zobowiązania długoterminowe	(1 023)	(18 580)	-	-	(19 603)
Zobowiązania krótkoterminowe	(3 051)	(5 443)	(9 424)	-	(17 918)
Aktywa netto	34	(115)	3 852	-	3 771
Korekta z tytułu marży zatrzymanej w zapasach	(809)	-	(2 818)	-	(3 627)
Aktywa netto do wyliczenia udziału	(775)	(115)	1 034	-	144
Udział Grupy w aktywach netto	(388)	(58)	517	-	72
Przychody ogółem	8 700	37 245	49 668	-	95 613
Zysk netto	5	7 540	540	-	8 085
Całkowite dochody ogółem	5	7 540	540	-	8 085
Udział Grupy w zysku netto	2	3 770	270	-	4 042

* - GEORGE WILSON INDUSTRIES Ltd. – na koniec 2015 r. spółka nie była już jednostką współkontrolowaną, a jednostką zależną

Nazwa jednostki:	Grupa Kapitałowa Apator			Strona 43
Okres objęty sprawozdaniem finansowym:	01.01.2015 – 31.12.2015	Waluta sprawozdawcza:	złoty polski (PLN)	
Poziom zaokrąglenia:	wszystkie kwoty wyrażone są w tysiącach złotych polskich (o ile nie wskazano inaczej)			

8.8. Pozostałe aktywa finansowe

Dane dotyczące pozostałych aktywów finansowych zaprezentowano w tabeli poniżej.

WYSZCZEGÓLNIENIE	na dzień	
	31.12.2015	31.12.2014
Pozostałe długoterminowe aktywa finansowe	2	-
Instrumenty pochodne	2	-
Pozostałe krótkoterminowe aktywa finansowe	1 124	2 455
Akcje spółek dopuszczonych do obrotu publicznego	1	1
Instrumenty pochodne	968	1 164
Weksle	155	1 290
Pozostałe aktywa finansowe ogółem, w tym:	1 126	2 455
- w pozostałych jednostkach	1 126	2 455

Dane dotyczące odpisów aktualizujących zaprezentowano w poniższej tabeli.

WYSZCZEGÓLNIENIE	na dzień	
	od 01.01.2015	od 01.01.2014
	do 31.12.2015	do 31.12.2014
Wartość odpisów na początek okresu	210	237
Zwiększenie- utworzenie odpisu w ciężar bieżącego wyniku	244	-
Zmniejszenie- odpisanie w przychody niewykorzystanych kwot	(15)	(26)
Wykorzystanie odpisu- spisanie	-	(1)
Wartość odpisów na koniec okresu	439	210

8.9. Zapasy

Informacja o wartości sprawozdawczej zapasów została zaprezentowana w poniższej tabeli.

WYSZCZEGÓLNIENIE	na dzień	
	31.12.2015	31.12.2014
Materiały	52 351	40 892
Produkcja w toku	38 622	29 120
Wyroby gotowe	31 206	27 026
Towary	3 156	3 073
Zaliczki na dostawy	1 349	1 192
Wartość zapasów ogółem	126 684	101 303

Zmiany wartości odpisów aktualizujących zapasy zaprezentowano poniżej.

Nazwa jednostki:	Grupa Kapitałowa Apator		Strona 44
Okres objęty sprawozdaniem finansowym:	01.01.2015 – 31.12.2015	Waluta sprawozdawcza:	złoty polski (PLN)
Poziom zaokrągleń:	wszystkie kwoty wyrażone są w tysiącach złotych polskich (o ile nie wskazano inaczej)		

WYSZCZEGÓLNIENIE	w okresie	
	od 01.01.2015	od 01.01.2014
	do 31.12.2015	do 31.12.2014
Odpis aktualizujący zapasy ogółem		
Wartość odpisów na początek okresu	5 309	5 307
Zmiana z tytułu przejęcia jednostki	-	839
Zwiększenie- utworzenie odpisu w ciężar bieżącego wyniku	2 245	2 545
Zmniejszenie- odpisanie w przychody niewykorzystanych kwot	(2 582)	(3 122)
Wykorzystanie odpisu- spisanie	-	(267)
Różnice kursowe netto z przeliczenia sprawozdania finansowego na walutę prezentacji	(7)	7
Wartość odpisów na koniec okresu	4 965	5 309

Informacje dodatkowe dotyczące zapasów zaprezentowano w poniższej tabeli.

WYSZCZEGÓLNIENIE	na dzień	
	31.12.2015	31.12.2014
Wartość zapasów ujętych jako koszt w okresie	594 649	555 724
Wartość zapasów stanowiących zabezpieczenie zobowiązań	38 950	38 950

8.10. Należności handlowe oraz pozostałe należności

Informacje o należnościach handlowych oraz o pozostałych należnościach zostały zaprezentowane w tabeli.

WYSZCZEGÓLNIENIE	na dzień	
	31.12.2015	31.12.2014
Należności długoterminowe	7 387	7 507
Złożone depozyty, wadła, kaucje	484	431
Długoterminowe należności handlowe	6 903	7 076
Należności krótkoterminowe, w tym:	190 756	170 170
Należności handlowe	150 023	136 866
Należności bieżące	127 053	120 756
Należności przeterminowane do 1 miesiąca	16 299	12 249
Należności przeterminowane od 1 miesiąca do 3 miesięcy	5 574	3 239
Należności przeterminowane od 3 miesięcy do 6 miesięcy	979	639
Należności przeterminowane od 6 miesięcy do 1 roku	677	577
Należności przeterminowane powyżej 1 roku	3 351	3 262
Odpis aktualizujący wartość należności handlowych	(3 910)	(3 856)
Należności z tytułu podatku dochodowego od osób prawnych	1 883	145
Należności z tytułu innych podatków, ceł i ubezpieczeń społecznych	8 363	8 947
Należności z tytułu innych podatków, ceł i ubezpieczeń społecznych	8 366	8 965

Nazwa jednostki:	Grupa Kapitałowa Apator		Strona 45
Okres objęty sprawozdaniem finansowym:	01.01.2015 – 31.12.2015	Waluta sprawozdawcza:	złoty polski (PLN)
Poziom zaokrąglenia:	wszystkie kwoty wyrażone są w tysiącach złotych polskich (o ile nie wskazano inaczej)		

WYSZCZEGÓLNIENIE	na dzień	
	31.12.2015	31.12.2014
Należności z tytułu innych rozliczeń publicznoprawnych	-	1 623
Odpis aktualizujący wartość należności z tytułu podatków	(3)	(1 641)
Pozostałe należności krótkoterminowe	30 487	24 212
Należności z tytułu sprzedanych rzeczowych aktywów trwałych oraz wartości niematerialnych	224	400
Złożone depozyty, wadia, kaucje	1 149	2 333
Roszczenia sporne	70	73
Przedpłaty- zaliczki na zakup usług	656	578
Inne należności	28 947	21 375
Odpis aktualizujący wartość pozostałych należności krótkoterminowych	(559)	(547)
Należności ogółem, w tym:	198 143	177 677
- od jednostek powiązanych	1 448	8 984
- od pozostałych jednostek	196 695	168 693

Poniżej przedstawiono dane dotyczące odpisów aktualizujących należności.

WYSZCZEGÓLNIENIE	w okresie	
	od 01.01.2015	od 01.01.2014
	do 31.12.2015	do 31.12.2014
<i>Odpis aktualizujący należności ogółem</i>		
Wartość odpisów na początek okresu	6 044	5 701
Zwiększenie- utworzenie odpisu w ciężar bieżącego wyniku	868	1 158
Zmniejszenie- odpisanie w przychody niewykorzystanych kwot	(232)	(702)
Wykorzystanie odpisu- spisanie	(2 209)	(122)
Różnice kursowe netto z przeliczenia sprawozdania finansowego na walutę prezentacji	1	9
Wartość odpisów na koniec okresu	4 472	6 044

Informacje dodatkowe dotyczące należności zaprezentowano w tabeli.

WYSZCZEGÓLNIENIE	na dzień	
	31.12.2015	31.12.2014
Wartość należności stanowiących zabezpieczenie zobowiązań	17 974	14 434

Ponadto w Apator S.A. występuje również (jako zabezpieczenie kredytów) cicha cesja wierzytelności w wysokości minimum 30% wszystkich obrotów handlowych.

Nazwa jednostki:	Grupa Kapitałowa Apator		Strona 46
Okres objęty sprawozdaniem finansowym:	01.01.2015 – 31.12.2015	Waluta sprawozdawcza:	złoty polski (PLN)
Poziom zaokrąglenia:	wszystkie kwoty wyrażone są w tysiącach złotych polskich (o ile nie wskazano inaczej)		

8.11. Pożyczki udzielone

Aparator Metrix S.A. udzielił jednostce współkontrolowanej pożyczki w wysokości 1.875 tys. GBP. W 2014 roku dokonano częściowej spłaty w wysokości 175 tys. GBP, w związku z czym saldo pożyczki na koniec 2014 roku wyniosło 1.700 tys. GBP. Oprocentowanie pożyczki ustalono na poziomie stopy bazowej Barclays Bank PLC powiększonej o 3 pkt %, a ostateczny termin spłaty to 31.11.2016 rok (spłata jednorazowa na koniec okresu wymagalności). Ze względu na fakt, iż w 2015 roku jednostka współkontrolowana stała się jednostką zależną, pożyczka ta podlega eliminacji w ramach Grupy Aparator na 31.12.2015 roku.

Informacje o udzielonych pożyczkach zostały zaprezentowane w tabeli.

WYSZCZEGÓLNIENIE	na dzień	
	31.12.2015	31.12.2014
Udzielone pożyczki długoterminowe, w tym:	-	9 016
płatne powyżej 1 roku do 2 lat	-	530
płatne powyżej 2 lat do 5 lat	-	8 486
Udzielone pożyczki ogółem, w tym:	-	9 016
- do jednostek powiązanych	-	9 016

8.12. Środki pieniężne i ich ekwiwalenty

Środki pieniężne w banku są oprocentowane według zmiennych stóp procentowych.

Lokaty krótkoterminowe są dokonywane na różne okresy, od jednego dnia do trzech miesięcy, w zależności od aktualnego zapotrzebowania Spółki na środki pieniężne i są oprocentowane według ustalonych dla nich stóp procentowych.

Specyfikację środków pieniężnych i ich ekwiwalentów prezentuje poniższa tabela:

WYSZCZEGÓLNIENIE	na dzień	
	31.12.2015	31.12.2014
Środki pieniężne w kasie	114	177
Środki pieniężne na rachunkach bankowych	27 548	31 837
Depozyt	35	-
Lokaty krótkoterminowe	14 675	30 088
Inne – środki pieniężne w drodze	12	-
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty ogółem	42 384	62 102

Informacje dodatkowe dotyczące środków pieniężnych zaprezentowano w poniższej tabeli.

WYSZCZEGÓLNIENIE	na dzień	
	31.12.2015	31.12.2014
Wartość środków pieniężnych stanowiących zabezpieczenie zobowiązań	7 003	29 176

W wartości środków pieniężnych stanowiących zabezpieczenie zobowiązań na dzień 31.12.2015 roku, 3.011 tys. zł stanowiły środki o ograniczonej możliwości dysponowania.

Nazwa jednostki:	Grupa Kapitałowa Aparator		Strona 47
Okres objęty sprawozdaniem finansowym:	01.01.2015 – 31.12.2015	Waluta sprawozdawcza:	złoty polski (PLN)
Poziom zaokrąglenia:	wszystkie kwoty wyrażone są w tysiącach złotych polskich (o ile nie wskazano inaczej)		

8.13. Rozliczenia międzyokresowe

Informacja dotycząca rozliczeń międzyokresowych została zaprezentowana w tabeli.

WYSZCZEGÓLNIENIE	na dzień	
	31.12.2015	31.12.2014
Długoterminowe rozliczenia międzyokresowe	62	2
Certyfikacja, legalizacja	58	-
Ubezpieczenia	4	1
Inne rozliczenia międzyokresowe	-	1
Krótkoterminowe rozliczenia międzyokresowe	2 990	2 047
Opłaty administracyjne	56	65
Certyfikacja, legalizacja	150	149
Ubezpieczenia	739	623
Usługi informatyczne	283	235
Usługi marketingowe	267	309
Szkolenia	52	39
Remonty	-	23
Inne rozliczenia międzyokresowe	1 443	604

8.14. Aktywa trwale przeznaczone do sprzedaży

WYSZCZEGÓLNIENIE	w okresie	
	od 01.01.2015	od 01.01.2014
	do 31.12.2015	do 31.12.2014
Wartość na początek okresu	-	256
Zmniejszenie z tytułu zbycia	-	(256)
Wartość na koniec okresu	-	-

8.15. Kapitał podstawowy

Informacja o kapitale podstawowym została zaprezentowana w tabeli.

WYSZCZEGÓLNIENIE	na dzień	
	31.12.2015	31.12.2014
Liczba akcji	33 107 028	33 107 028
Wartość nominalna akcji	0,10	0,10
Kapitał podstawowy	3 311	3 311

Struktura akcjonariuszy na dzień 31 grudnia 2015 roku została przedstawiona w poniższej tabeli.

Nazwa jednostki:	Grupa Kapitałowa Apator		Strona 48
Okres objęty sprawozdaniem finansowym:	01.01.2015 – 31.12.2015	Waluta sprawozdawcza:	złoty polski (PLN)
Poziom zaokrąglenia:	wszystkie kwoty wyrażone są w tysiącach złotych polskich (o ile nie wskazano inaczej)		

Imię i Nazwisko	Akcje imienne	Akcje na okaziciela	Suma akcji	Liczba głosów	Udział w kapitale	Udział w głosach
Apator Mining sp. z o. o.	-	3 600 000	3 600 000	3 600 000	10,87%	6,45%
Mariusz Lewicki	1 164 669	889 331	2 054 000	5 548 007	6,20%	9,94%
Tadeusz Sosgórnik	993 102	907 401	1 900 503	4 879 809	5,74%	8,75%
Danuta Guzowska	954 214	566 065	1 520 279	4 382 921	4,59%	7,86%
Zbigniew Jaworski	760 848	585 537	1 346 385	3 628 929	4,07%	6,50%
Janusz Marzygliński	818 092	216 612	1 034 704	3 488 980	3,13%	6,25%
Pozostali	2 869 686	18 781 471	21 651 157	30 260 215	65,40%	54,25%
OGÓŁEM	7 560 611	25 546 417	33 107 028	55 788 861	100,00%	100,00%

8.16. Pozostałe kapitały

Informacje o pozostałych kapitałach zostały zaprezentowane w tabeli.

WYSZCZEGÓLNIENIE	na dzień	
	31.12.2015	31.12.2014
Kapitał zapasowy ze sprzedaży akcji własnych powyżej ich wartości nominalnej	15 142	15 142
Pozostały kapitał zapasowy	302 780	256 581
Akcje własne	(3 524)	(3 524)
Kapitały rezerwowe	4 000	4 000
Pozostałe kapitały ogółem	318 398	272 199

WYSZCZEGÓLNIENIE	KAPITAŁ ZAPASOWY ZE SPRZEDAŻY AKCJI WŁASNYCH POWYŻEJ ICH WARTOŚCI NOMINALNEJ	POZOSTAŁY KAPITAŁ ZAPASOWY	AKCJE WŁASNE	KAPITAŁY REZERWOWE	RAZEM
Stan na dzień 01.01.2014	15 142	207 219	(3 524)	4 000	222 837
Zwiększenie w okresie od 01.01.2014 do 31.12.2014	-	49 817	-	-	49 817
Podział wyniku	-	49 817	-	-	49 817
Pokrycie straty z kapitału zapasowego	-	(455)	-	-	(455)
Stan na dzień 31.12.2014	15 142	256 581	(3 524)	4 000	272 199
Stan na dzień 01.01.2015	15 142	256 581	(3 524)	4 000	272 199
Zwiększenie w okresie od 01.01.2015 do 31.12.2015	-	51 250	-	-	51 250
Podział wyniku	-	51 250	-	-	51 250
Zmniejszenie w okresie od 01.01.2015 do 31.12.2015	-	(5 051)	-	-	(5 051)
Pokrycie straty z kapitału zapasowego	-	(3 071)	-	-	(3 071)
Rozliczenie aportu	-	(1 980)	-	-	(1 980)
Stan na dzień 31.12.2015	15 142	302 780	(3 524)	4 000	318 398

Nazwa jednostki:	Grupa Kapitałowa Apator			Strona 49
Okres objęty sprawozdaniem finansowym:	01.01.2015 – 31.12.2015	Waluta sprawozdawcza:	złoty polski (PLN)	
Poziom zaokrąglenia:	wszystkie kwoty wyrażone są w tysiącach złotych polskich (o ile nie wskazano inaczej)			

WYSZCZEGÓLNIENIE	na dzień	
	31.12.2015	31.12.2014
Kapitał na wypłatę dywidendy	4 000	4 000
Kapitały rezerwowe ogółem	4 000	4 000

Sposób podziału zysku w jednostce dominującej Apator S.A.

Zgodnie z Uchwałą Nr 17/VI/2015 Zwyczajnego Walnego Zgromadzenia Akcjonariuszy Apator S.A. z dnia 22 czerwca 2015 roku, dokonano podziału zysku netto za rok obrotowy 2014 w wysokości 48.997.762,78 zł w następujący sposób:

- Dywidenda 26.485.622,40 zł
- Kapitał zapasowy 22.512.140,38 zł

Na poczet przewidywanej dywidendy z zysku za rok obrotowy 2014 została wypłacona zaliczka w łącznej wysokości 9.932.108,40 zł, czyli 0,30 zł na akcję. Wypłata zaliczki na poczet przewidywanej dywidendy za rok obrotowy 2014 nastąpiła w dniu 12 grudnia 2014 roku. Do wypłaty pozostałej części dywidendy uprawionych było 33.107.028 akcji imiennych serii A i akcji na okaziciela serii A, B i C. Prawo do wypłaty pozostałej części dywidendy w łącznej wysokości 16.553.514,00 zł uzyskali akcjonariusze posiadający akcje Apator S.A. w dniu 30 czerwca 2015 roku. Wypłata pozostałej części dywidendy w wysokości 0,50 zł na akcję nastąpiła w dniu 14 lipca 2015 roku.

W dniu 18 listopada 2015 roku Zarząd Apator S.A. podjął decyzję o wypłacie zaliczki na poczet przewidywanej dywidendy z zysku za 2015 rok w łącznej wysokości 9.932.108,40 zł, czyli 0,30 zł brutto na jedną akcję. Do wypłaty zaliczki na poczet przewidywanej dywidendy z zysku za rok 2015 uprawionych było 33.107.028 akcji imiennych serii A i akcji na okaziciela serii A, B i C. Prawo do wypłaty uzyskali akcjonariusze posiadający akcje spółki Apator S.A. w dniu 11 grudnia 2015 roku, natomiast wypłata nastąpiła w dniu 18 grudnia 2015 roku.

8.17. Udziały niesprawujące kontroli

Informacje dotyczące udziałów niesprawujących kontroli zostały zaprezentowane w poniższej tabeli.

NAZWA JEDNOSTKI ZALEŻNEJ	na dzień	
	31.12.2015	31.12.2014
Apator Telemetria Sp. z o.o.	4 521	1 988
Apator Metroteks	155	45
Udziały niesprawujące kontroli ogółem	4 676	2 033

Wyszczególnienie	na dzień	
	31.12.2015	31.12.2014
Wynik finansowy przypisany udziałom niekontrolującym, w tym:		
Apator Telemetria Sp. z o.o.	2 607	889
Apator Metroteks	132	(3)
Razem	2 739	886
Udziały własnościowe/ prawa głosu posiadane przez udziały niesprawujące kontroli		
Apator Telemetria Sp. z o.o.	48,5%	38,4%
Apator Metroteks	39,0%	39,0%

Nazwa jednostki:	Grupa Kapitałowa Apator		Strona 50
Okres objęty sprawozdaniem finansowym:	01.01.2015 – 31.12.2015	Waluta sprawozdawcza:	złoty polski (PLN)
Poziom zaokrąglenia:	wszystkie kwoty wyrażone są w tysiącach złotych polskich (o ile nie wskazano inaczej)		

8.18. Kredyty i pożyczki

Informacje o kredytach i pożyczkach zaprezentowano poniżej.

WYSZCZEGÓLNIENIE	na dzień	
	31.12.2015	31.12.2014
Kredyty i pożyczki długoterminowe	82 581	71 608
płatne powyżej 1 roku do 2 lat	32 373	25 570
płatne powyżej 2 lat do 5 lat	42 679	46 038
płatne powyżej 5 lat	7 529	-
Kredyty i pożyczki krótkoterminowe	112 007	94 008
Kredyty i pożyczki ogółem, w tym	194 588	165 616
- od pozostałych jednostek	194 588	165 616

■ Jednostka dominująca Apator S.A.

Na dzień 31 grudnia 2015 roku Apator S.A. posiadał zadłużenie z tytułu kredytów w wysokości 105.189 tys. zł (na 31 grudnia 2014 roku – 127.902 tys. zł), na mocy umów kredytowych, których warunki przedstawiono poniżej:

Kredyt (1)

Nazwa banku	Bank Handlowy w Warszawie SA
Data zawarcia umowy i ewentualne aneksy do umowy	27 maja 2004 roku, ostatni aneks do umowy z dnia 5 września 2014 roku
Kwota udzielonego kredytu	30.000 tys. zł – limit na kredyt w rachunku bieżącym
Termin spłaty kredytu	10 sierpnia 2016 r.
Rodzaj zabezpieczenia	Cesja wierzytelności w wysokości 6.000 tys. zł Hipoteka na nieruchomości do kwoty 40.000 tys. zł
Oprocentowanie	WIBOR 1M + marża w stosunku rocznym

Kredyt (2)

Nazwa banku	Raiffeisen Bank Polska SA
Data zawarcia umowy i ewentualne aneksy do umowy	16 czerwca 2005 roku, ostatni aneks do umowy z dnia 7 kwietnia 2014 roku
Kwota udzielonego kredytu	17.500 tys. zł - limitu na kredyt w rachunku bieżącym oraz na gwarancje
Termin spłaty kredytu	8 kwietnia 2016 r.
Rodzaj zabezpieczenia	Pełnomocnictwo do rachunku bieżącego Cicha cesja wierzytelności w wysokości min. 30% wszystkich obrotów handlowych
Oprocentowanie	WIBOR 1M + marża w stosunku rocznym

Nazwa jednostki:	Grupa Kapitałowa Apator		Strona 51
Okres objęty sprawozdaniem finansowym:	01.01.2015 – 31.12.2015	Waluta sprawozdawcza:	złoty polski (PLN)
Poziom zaokrąglenia:	wszystkie kwoty wyrażone są w tysiącach złotych polskich (o ile nie wskazano inaczej)		

Kredyt (3)

Nazwa banku	Bank Handlowy w Warszawie SA
Data zawarcia umowy i ewentualne aneksy do umowy	19 marca 2014 roku, aneks do umowy z dnia 9 grudnia 2015 roku
Kwota udzielonego kredytu	98.412 tys. zł
Termin spłaty kredytu	I rata w wysokości 10.000 tys. zł – 31 grudnia 2014 r. raty II – VIII w wysokości 11.250 tys. zł – odpowiednio na koniec czerwca i koniec grudnia każdego roku IX rata w wysokości 9.662 tys. zł – 31 grudnia 2018 r.
Rodzaj zabezpieczenia	Zastaw rejestrowy do najwyższej sumy ubezpieczenia w wysokości 60 mln zł ustanowiony na 1,8 mln akcji własnych Apator S.A. będących w posiadaniu spółki zależnej Apator Mining Sp. z o.o.; Zastaw rejestrowy na 100% akcji Apator Elkomtech S.A.; Zastaw rejestrowy na środkach trwałych Apator S.A. do kwoty 15,6 mln zł wraz z cesją praw z umowy ubezpieczenia; Hipoteka do kwoty 40 mln zł na nieruchomości Apator S.A. położonej w Ostaszewie, wraz z cesją praw z polisy ubezpieczeniowej; Cesja wierzytelności w wysokości 6.000 tys. zł
Oprocentowanie	WIBOR 6M + marża w stosunku rocznym

■ **Jednostka zależna Apator Metrix S.A.**

Na dzień 31 grudnia 2015 roku spółka posiadała zadłużenie z tytułu kredytów w wysokości 18.502 tys. zł (na 31 grudnia 2014 roku - 12.433 tys. zł), na mocy umów kredytowych, których warunki przedstawiono poniżej:

Kredyt (4)

Nazwa banku	Bank Millenium SA
Data zawarcia umowy i ewentualne aneksy	27 maja 2004 roku, ostatni aneks do umowy z dnia 23 lutego 2015 r.
Kwota udzielonego kredytu	9.500 tys. zł – kredyt w rachunku bieżącym
Termin spłaty kredytu	24 lutego 2017 r.
Rodzaj zabezpieczenia	Hipoteka zwykła
Oprocentowanie	WIBOR 1M + marża w stosunku rocznym

Kredyt (5)

Nazwa banku	Bank Millenium SA
Data zawarcia umowy i ewentualne aneksy	3 września 2012 r., ostatni aneks do umowy z dnia 23 lutego 2015 r.
Kwota udzielonego kredytu	8.000 tys. zł
Termin spłaty kredytu	2 września 2017 r.
Rodzaj zabezpieczenia	Hipoteka kaucyjna
Oprocentowanie	WIBOR 1M + marża w stosunku rocznym

Nazwa jednostki:	Grupa Kapitałowa Apator			Strona 52
Okres objęty sprawozdaniem finansowym:	01.01.2015 – 31.12.2015	Waluta sprawozdawcza:	złoty polski (PLN)	
Poziom zaokrąglenia:	wszystkie kwoty wyrażone są w tysiącach złotych polskich (o ile nie wskazano inaczej)			

Kredyt (6)

Nazwa banku	Bank Millenium SA
Data zawarcia umowy i ewentualne aneksy do umowy	23 lutego 2015 r.
Kwota udzielonego kredytu	15.000 tys. zł – kredyt inwestycyjny na nabycie GWI (3 transze po 5.000 tys. zł, postawione spółce do dyspozycji odpowiednio w lutym 2015 r., lutym 2016 r. i lutym 2017 r.)
Termin spłaty kredytu	31 grudnia 2020 r.
Rodzaj zabezpieczenia	Hipoteka na nieruchomości oraz przewłaszczenie dwóch środków trwałych
Oprocentowanie	WIBOR 3M + marża w stosunku rocznym

Kredyt (7)

Nazwa banku	Bank Millenium SA
Data zawarcia umowy i ewentualne aneksy do umowy	12 czerwca 2015 r.
Kwota udzielonego kredytu	2.000 tys. zł – kredyt w rachunku bieżącym
Termin spłaty kredytu	11 czerwca 2017 r.
Rodzaj zabezpieczenia	Hipoteka na nieruchomości
Oprocentowanie	WIBOR 1M + marża w stosunku rocznym

■ Jednostka zależna Apator Mining Sp. z o.o.

Na dzień 31 grudnia 2015 roku spółka nie posiadała zadłużenia z tytułu kredytów (na 31 grudnia 2014 roku – 99 tys. zł). Na mocy umowy kredytowej, której warunki przedstawiono poniżej dysponowała limitem w wysokości 3.000 tys. zł:

Kredyt (8)

Nazwa banku	ING Bank Śląski SA
Data zawarcia umowy i ewentualne aneksy do umowy	26 maja 2011 roku, ostatni aneks do umowy z dnia 23 maja 2015 roku
Kwota udzielonego kredytu	3.000 tys. zł – kredyt w rachunku bieżącym
Termin spłaty kredytu	24 maja 2016 r.
Rodzaj zabezpieczenia	Hipoteka na nieruchomości
Oprocentowanie	WIBOR 1M + marża w stosunku rocznym

Nazwa jednostki:	Grupa Kapitałowa Apator			Strona 53
Okres objęty sprawozdaniem finansowym:	01.01.2015 – 31.12.2015	Waluta sprawozdawcza:	złoty polski (PLN)	
Poziom zaokrąglenie:	wszystkie kwoty wyrażone są w tysiącach złotych polskich (o ile nie wskazano inaczej)			

▪ **Jednostka zależna Apator Powogaz S.A.**

Na dzień 31 grudnia 2015 roku spółka posiadała zadłużenie z tytułu kredytów w wysokości 30.562 tys. zł (na 31 grudnia 2014 roku - 3.878 tys. zł), na mocy umowy kredytowej, której warunki przedstawiono poniżej:

Kredyt (9)

Nazwa banku	ING Bank Śląski SA
Data zawarcia umowy i ewentualne aneksy do umowy	5 maja 2015 r.
Kwota udzielonego kredytu	64.000 tys. zł – kredyt inwestycyjny
Termin spłaty kredytu	30 listopada 2022 r.
Rodzaj zabezpieczenia	hipoteka w kwocie 76.800 tys. zł, cesja wierzytelności z umowy ubezpieczenia nieruchomości; pełnomocnictwo do rachunków bankowych
Oprocentowanie	WIBOR 1M + marża w stosunku rocznym

Kredyt (10)

Nazwa banku	ING Bank Śląski SA
Data zawarcia umowy i ewentualne aneksy do umowy	5 maja 2015 r.
Kwota udzielonego kredytu	800 tys. EUR – kredyt refinansowy
Termin spłaty kredytu	29 grudnia 2017 r.
Rodzaj zabezpieczenia	hipoteka w kwocie 960 tys. EUR, cesja wierzytelności z umowy ubezpieczenia nieruchomości; pełnomocnictwo do rachunków bankowych
Oprocentowanie	EURIBOR 1M + marża w stosunku rocznym

Kredyt (11)

Nazwa banku	ING Bank Śląski SA
Data zawarcia umowy i ewentualne aneksy do umowy	28 sierpnia 2014 r., ostatni aneks z 25 sierpnia 2015 r.
Kwota udzielonego kredytu	18.000 tys. zł – kredyt w rachunku bieżącym
Termin spłaty kredytu	29 grudnia 2017 r.
Rodzaj zabezpieczenia	Cesja wierzytelności na łączną kwotę 4.700 tys. zł, zastaw na zapasach o wartości 34.950 tys. zł; pełnomocnictwo do rachunków bankowych
Oprocentowanie	WIBOR 1M + marża w stosunku rocznym

Nazwa jednostki:	Grupa Kapitałowa Apator			Strona 54
Okres objęty sprawozdaniem finansowym:	01.01.2015 – 31.12.2015	Waluta sprawozdawcza:	złoty polski (PLN)	
Poziom zaokrągleri:	wszystkie kwoty wyrażone są w tysiącach złotych polskich (o ile nie wskazano inaczej)			

▪ **Jednostka zależna Apator Rector Sp. z o.o.**

Na dzień 31 grudnia 2015 roku spółka posiadała zadłużenie z tytułu kredytów w wysokości 22.200 tys. zł (na 31 grudnia 2014 roku - 12.505 tys. zł), na mocy umów kredytowych, których warunki przedstawiono poniżej:

Kredyt (12)

Nazwa banku	Bank Millenium SA
Data zawarcia umowy i ewentualne aneksy do umowy	6 marca 2009 r., ostatni aneks z dnia 28 grudnia 2015 r.
Kwota udzielonego kredytu	6.000 tys. zł – kredyt w rachunku bieżącym
Termin spłaty kredytu	27 grudnia 2016 roku
Rodzaj zabezpieczenia	Poręczenie Apator S.A., pełnomocnictwo do rachunków bankowych
Oprocentowanie	WIBOR 1M + marża w stosunku rocznym

Kredyt (13)

Nazwa banku	Bank Millenium SA
Data zawarcia umowy i ewentualne aneksy do umowy	23 maja 2015 r., ostatni aneks z dnia 28 grudnia 2015 r.
Kwota udzielonego kredytu	17.000 tys. zł – kredyt rewolwingowy
Termin spłaty kredytu	27 grudnia 2016 roku
Rodzaj zabezpieczenia	Cesja należności, poręczenie Apator S.A., pełnomocnictwo do rachunków bankowych
Oprocentowanie	WIBOR 1M + marża w stosunku rocznym

▪ **Jednostka zależna Apator Elkomtech S.A.**

Na dzień 31 grudnia 2015 roku spółka posiadała zadłużenie z tytułu kredytów w wysokości 4 tys. zł (na 31 grudnia 2014 roku - 1 tys. zł), na mocy umowy kredytowej, której warunki przedstawiono poniżej:

Kredyt (14)

Nazwa banku	Bank Handlowy w Warszawie SA
Data zawarcia umowy i ewentualne aneksy do umowy	27 marca 2015 r.
Kwota udzielonego kredytu	3.000 tys. zł – limit na kredyt w rachunku bieżącym
Termin spłaty kredytu	17 marca 2016 roku
Rodzaj zabezpieczenia	-
Oprocentowanie	WIBOR 1M + marża w stosunku rocznym

Nazwa jednostki:	Grupa Kapitałowa Apator			Strona 55
Okres objęty sprawozdaniem finansowym:	01.01.2015 – 31.12.2015	Waluta sprawozdawcza:	złoty polski (PLN)	
Poziom zaokrąglenia:	wszystkie kwoty wyrażone są w tysiącach złotych polskich (o ile nie wskazano inaczej)			

▪ Jednostka zależna FAP Pafal S.A.

Na dzień 31 grudnia 2015 roku spółka posiadała zadłużenie z tytułu kredytów w wysokości 7.392 tys. zł (na 31 grudnia 2014 roku – 7.796 tys. zł), na mocy umowy kredytowej, której warunki przedstawiono poniżej:

Kredyt (15)

Nazwa banku	BZ WBK SA
Data zawarcia umowy i ewentualne aneksy do umowy	10 lipca 2009 r., ostatni aneks z dnia 15 grudnia 2015 r.
Kwota udzielonego kredytu	8.000 tys. zł – kredyt w rachunku bieżącym
Termin spłaty kredytu	30 czerwca 2016 roku
Rodzaj zabezpieczenia	Hipoteka na nieruchomości w wysokości 12 mln zł; zastaw rejestrowy na zapasach w wysokości 4 mln zł; cesja praw z polisy ubezpieczeniowej; pełnomocnictwo do rachunku;
Oprocentowanie	WIBOR 1M + marża w stosunku rocznym

▪ Jednostka zależna Apator Control Sp. z o.o.

Na dzień 31 grudnia 2015 roku spółka posiadała zadłużenie z tytułu kredytów w wysokości 1.481 tys. zł (na 31 grudnia 2014 roku – 1.003 tys. zł), na mocy umowy kredytowej, której warunki przedstawiono poniżej:

Kredyt (16)

Nazwa banku	PKO BP SA
Data zawarcia umowy i ewentualne aneksy do umowy	5 maja 2014 r.
Kwota udzielonego kredytu	4.000 tys. zł – kredyt wielocelowy odnawialny
Termin spłaty kredytu	4 maja 2017 roku
Rodzaj zabezpieczenia	zastaw rejestrowy na zapasach w wysokości 4.300 tys. zł; cesja praw z polisy ubezpieczeniowej;
Oprocentowanie	WIBOR 1M + marża w stosunku rocznym

W okresie sprawozdawczym spółki grupy kapitałowej Apator wywiązywały się z zobowiązań wynikających z zawartych umów kredytowych.

Spółka Apator Powogaz S.A. posiada kredyt udzielony w EUR. Saldo zadłużenia na dzień sprawozdawczy wynosi 575 tys. EUR. Pozostałe kredyty zostały udzielone w polskich złotych.

Dodatkowo, wraz z przejściem GWI, Grupa Apator Metrix stała się stroną zawartej z BI Group umowy pożyczki na 1.700 tys. GBP (stan na 31 grudnia 2015 roku - 1.600 GBP), z terminem spłaty do 30 listopada 2018 r.

Zestawienie zobowiązań z tytułu kredytów przedstawiono poniżej.

Nazwa jednostki:	Grupa Kapitałowa Apator			Strona 56
Okres objęty sprawozdaniem finansowym:	01.01.2015 – 31.12.2015	Waluta sprawozdawcza:	złoty polski (PLN)	
Poziom zaokrąglenia:	wszystkie kwoty wyrażone są w tysiącach złotych polskich (o ile nie wskazano inaczej)			

WYSZCZEGÓLNIENIE	ZOBOWIĄZANIE	KOSZTY	ZOBOWIĄZANIE	KOSZTY
	na dzień	od 01.01.2015	na dzień	od 01.01.2014
	31.12.2015	do 31.12.2015	31.12.2014	do 31.12.2014
Kredyty	185 331	4 829	165 616	5 517
Pożyczki	9 257	275	-	-
Razem	194 588	5 104	165 616	5 517

Nazwa jednostki:	Grupa Kapitałowa Apator			Strona 57
Okres objęty sprawozdaniem finansowym:	01.01.2015 – 31.12.2015	Waluta sprawozdawcza:	złoty polski (PLN)	
Poziom zaokrąglenia:	wszystkie kwoty wyrażone są w tysiącach złotych polskich (o ile nie wskazano inaczej)			

8.19. Rezerwy na zobowiązania oraz zobowiązania z tytułu świadczeń pracowniczych

Informacje o rezerwach na zobowiązania zaprezentowano w tabeli.

REZERWY NA ZOBOWIĄZANIA		REZERWY / ZOBOWIĄZANIA					POZOSTAŁE REZERWY			RAZEM
WYSZCZEGÓLNIENIE		ODPRAWY EMERYTALNE, NAGRODY JUBILEUSZOWE	REZERWA RESTRUKTURYZACYJNA (świadczenia)	PREMIE	URLOPY	GWARANCJE	REZERWY Z TYT.UMÓW O NIEZAKOŃCZONE USŁUGI WDROŻENIOWE (kary, odszkodowania)	INNE	REZERWA NA NIEZREALIZOWANĄ MARŻĘ NA SPRZEDAŻY DO JEDNOSTKI STOWARZYSZONEJ	
Wartość rezerw na dzień 01.01.2014 (+)		8 093	1 600	5 755	3 181	5 459	388	77	324	24 877
Zmiana z tytułu przejęcia (+) jednostki		400	-	-	581	-	-	-	-	981
Zwiększenie- utworzenie rezerwy w ciężar bieżącego wyniku (+)		889	-	5 861	872	3 002	-	1 655	64	12 343
Wykorzystanie rezerwy- rozliczenie z kosztami (-)		(996)	(140)	(5 924)	(581)	(2 706)	(388)	(50)	-	(10 785)
Przeszacowanie rezerwy ujęte w pozostałych całkowitych dochodach		376	-	-	-	-	-	-	-	376
Różnice kursowe netto z przeliczenia sprawozdania finansowego na walutę prezentacji		-	-	2	2	4	-	-	-	8
Wartość rezerw na dzień 31.12.2014, w tym:		8 762	1 460	5 694	4 055	5 759	-	1 682	388	27 800
- rezerwy długoterminowe		8 016	-	-	-	391	-	-	-	8 407
- rezerwy krótkoterminowe		746	1 460	5 694	4 055	5 368	-	1 682	388	19 393
Wartość rezerw na dzień 01.01.2015		8 762	1 460	5 694	4 055	5 759	-	1 682	388	27 800
Zwiększenie- utworzenie rezerwy w ciężar bieżącego wyniku (+)		1 107	-	6 139	1 399	2 236	-	487	-	11 368
Zmniejszenie- odpisanie w przychody niewykorzystanych kwot (-)		(70)	(1 460)	(327)	(116)	(2 315)	-	-	(340)	(4 628)
Wykorzystanie rezerwy- rozliczenie z kosztami (-)		(721)	-	(6 472)	(579)	(1 861)	-	(1 318)	-	(10 951)

Nazwa jednostki:	Grupa Kapitałowa Apator			Strona 58
Okres objęty sprawozdaniem finansowym:	01.01.2015 – 31.12.2015	Waluta sprawozdawcza:	złoty polski (PLN)	
Poziom zaokrąglenia:	wszystkie kwoty wyrażone są w tysiącach złotych polskich (o ile nie wskazano inaczej)			

REZERWY NA ZOBOWIĄZANIA		REZERWY / ZOBOWIĄZANIA					POZOSTAŁE REZERWY			RAZEM
WYSZCZEGÓLNIENIE	ODPRAWY EMERYTALNE, NAGRODY JUBILEUSZOWE	REZERWA RESTRUKTURYZACYJNA (świadczenia)	PREMIE	URLOPY	GWARANCJE	REZERWY Z TYT.UMÓW O NIEZAKOŃCZONE USŁUGI WDROŻENIOWE (kary, odszkodowania)	INNE	REZERWA NA NIEZREALIZOWANĄ MARŻĘ NA SPRZEDAŻY DO JEDNOSTKI STOWARZYSZONEJ		
Przeszacowanie rezerwy ujęte w pozostałych całkowitych dochodach	195	-	-	-	-	-	-	-	195	
Różnice kursowe netto z przeliczenia sprawozdania finansowego na walutę prezentacji	-	-	6	4	10	-	-	-	20	
Wartość rezerw na dzień 31.12.2015, w tym:	9 273	-	5 040	4 763	3 829	-	851	48	23 804	
- rezerwy długoterminowe	8 343	-	-	-	391	-	-	-	8 734	
- rezerwy krótkoterminowe	930	-	5 040	4 763	3 438	-	851	48	15 070	

Nazwa jednostki:	Grupa Kapitałowa Apator			Strona 59
Okres objęty sprawozdaniem finansowym:	01.01.2015 – 31.12.2015	Waluta sprawozdawcza:	złoty polski (PLN)	
Poziom zaokrąglenia:	wszystkie kwoty wyrażone są w tysiącach złotych polskich (o ile nie wskazano inaczej)			

Świadczenia pracownicze – założenia aktuarialne

Główne założenia aktuarialne przyjęte na dzień sprawozdawczy (wyrażone jako wartości średnioważone):

- Stopa dyskontowa na 31 grudnia 2015 roku 3,4%
- Przyszły wzrost wynagrodzeń 1,7%
- Liczba zatrudnionych 2.153

Założenia dotyczące przyszłej śmiertelności oraz inwalidztwa są oparte na publikowanych statystykach oraz tabelach śmiertelności.

Zastosowano również parametry mobilności:

- Dla osób w wieku do 40 lat 5%
- Dla osób w wieku od 41 do 45 lat 4%
- Dla osób w wieku od 46 do 50 lat 3%
- Dla osób w wieku powyżej 50 lat 1%

Odprawy emerytalne i jubileusze

Zgodnie z regulaminami wynagradzania, Grupa tworzy rezerwy na świadczenia pracownicze, które są wyliczane przez niezależnego aktuarium – Biuro Usług Aktuarialnych Michał Stańczuk.

Pracownikom przechodzącym na rentę inwalidzką lub emeryturę przysługuje jednorazowa odprawa w wysokości uregulowanej Układem Zbiorowym Pracy. Natomiast nagrody jubileuszowe są wypłacane pracownikom, którzy przepracowali co najmniej 25 lat, przy czym podstawę wymiaru za okres przed podjęciem pracy w Grupie stanowi minimalne wynagrodzenie, a za okres zatrudnienia w Grupie – wynagrodzenie zasadnicze.

Rezerwy restrukturyzacyjne

W Fabryce Aparatury Pomiarowej PAFAL S.A. opracowano plan przeprowadzenia restrukturyzacji z powodu zakończenia produkcji liczników elektronicznych do pomiaru zużycia energii elektrycznej.

W ramach procesu restrukturyzacji produkcja elektronicznych liczników energii elektrycznej została w I kwartale 2015 roku w całości przeniesiona do Apator S.A. Wbrew wcześniejszym oczekiwaniom, zmieniła się natomiast sytuacja na rynku liczników indukcyjnych. Wraz ze wzrostem zamówień w tym obszarze w FAP PAFAL S.A., ustały przesłanki do utrzymywania rezerwy restrukturyzacyjnej (skutkowało to rozwiązaniem zawiązanej wcześniej rezerwy w wysokości 1.460 tys. zł).

Premie

Grupa tworzy rezerwy na świadczenia z tytułu premii przyznanych pracownikom Grupy na podstawie zapisów w regulaminach wynagradzania.

Gwarancje

Rezerwa na naprawy gwarancyjne jest związana głównie ze sprzedażą aparatury produkowanej przez Grupę w okresach sprawozdawczych kończących się 31 grudnia 2013, 31 grudnia 2014 oraz 31 grudnia 2015 roku. Rezerwa ta jest szacowana na podstawie danych historycznych dotyczących udziału wadliwych wyrobów w przychodach ze sprzedaży tych produktów.

Nazwa jednostki:	Grupa Kapitałowa Apator			Strona 60
Okres objęty sprawozdaniem finansowym:	01.01.2015 – 31.12.2015	Waluta sprawozdawcza:	złoty polski (PLN)	
Poziom zaokrąglenia:	wszystkie kwoty wyrażone są w tysiącach złotych polskich (o ile nie wskazano inaczej)			

Rezerwy z tytułu umów o niezakończone usługi wdrożeniowe

Rezerwa z tytułu umów o niezakończone usługi wdrożeniowe jest tworzona w momencie braku spełnienia jednego z warunków umowy, które powoduje powstanie zobowiązania (kary umowne).

8.20. Zobowiązania

Informacje o zobowiązaniach zostały zaprezentowane w poniższej tabeli.

WYSZCZEGÓLNIENIE	na dzień	
	31.12.2015	31.12.2014
Zobowiązania długoterminowe	34 539	22 118
Zobowiązania inwestycyjne	4 974	5 377
Zobowiązania z tytułu zakupu udziałów i akcji	25 452	14 054
Zobowiązania z tytułu umów leasingu finansowego	3 956	2 616
Zobowiązania z tytułu instrumentów pochodnych	157	65
Inne zobowiązania	-	6
Zobowiązania krótkoterminowe, w tym:	112 382	90 991
Zobowiązania handlowe	66 148	52 843
Zobowiązania bieżące	56 961	47 268
Zobowiązania przeterminowane	9 187	5 575
Zobowiązania z tytułu podatku dochodowego od osób prawnych	2 799	7 864
Zobowiązania z tytułu innych podatków, ceł i ubezpieczeń społecznych	14 492	14 651
Pozostałe zobowiązania krótkoterminowe	28 943	15 633
Zobowiązania z tytułu wynagrodzeń	3 942	4 002
Zobowiązania z tytułu dywidendy	105	91
Zobowiązania z tytułu instrumentów pochodnych	1 403	818
Zobowiązania z tytułu umów leasingu finansowego	3 612	2 558
Zobowiązania inwestycyjne	5 397	1 943
Zobowiązania z tytułu zakupu udziałów i akcji	1 500	-
Przedpłaty- zaliczki otrzymane na dostawy	5 795	861
Rozliczenia międzyokresowe przychodów	191	465
Inne zobowiązania	6 998	4 895
Zobowiązania ogółem, w tym:	146 921	113 109
- wobec jednostek powiązanych	92	-
- wobec pozostałych jednostek	146 829	113 109

Nazwa jednostki:	Grupa Kapitałowa Apator		Strona 61
Okres objęty sprawozdaniem finansowym:	01.01.2015 – 31.12.2015	Waluta sprawozdawcza:	złoty polski (PLN)
Poziom zaokrąglenia:	wszystkie kwoty wyrażone są w tysiącach złotych polskich (o ile nie wskazano inaczej)		

8.21. Podatek dochodowy

Strukturę podatku dochodowego za okres sprawozdawczy prezentuje tabela.

WYSZCZEGÓLNIENIE	w okresie	
	od 01.01.2015	od 01.01.2014
	do 31.12.2015	do 31.12.2014
Sprawozdanie z zysków lub strat i innych całkowitych dochodów		
Bieżący podatek dochodowy	15 762	18 930
Bieżące obciążenie z tytułu podatku dochodowego	15 818	18 925
Korekty dotyczące podatku bieżącego z lat ubiegłych	(56)	5
Odroczony podatek dochodowy	(330)	1 732
Związany z powstaniem i odwróceniem się różnic przejściowych	(1 350)	(337)
Ulga podatkowa z tytułu działalności w SSE	1 020	2 069
Obciążenie podatkowe wykazane w sprawozdaniu z zysków lub strat i innych całkowitych dochodów	15 432	20 662
Sprawozdanie ze zmian w kapitale własnym		
Odroczony podatek dochodowy	(407)	(611)
Strata netto z tytułu aktualizacji wyceny zabezpieczeń przepływów środków pieniężnych	-	(34)
Odroczony podatek dochodowy netto ujęty w kapitale rezerwowym przy pierwszym zastosowaniu MSR 39	-	(42)
Odroczony podatek dochodowy netto od zabezpieczeń przepływów środków pieniężnych rozliczonych w ciągu roku obrotowego	(355)	(430)
Odroczony podatek dochodowy netto od dostępnych do sprzedaży aktywów finansowych sprzedanych w ciągu roku obrotowego	-	(11)
Pozostałe	-	4
Odroczony podatek dochodowy od przeszacowania rezerwy z tytułu programu określonych świadczeń	(52)	(98)
Obciążenie podatkowe wykazane w kapitale własnym	(407)	(611)

Podatek odroczony prezentuje poniższa tabela.

Nazwa jednostki:	Grupa Kapitałowa Apator		Strona 62
Okres objęty sprawozdaniem finansowym:	01.01.2015 – 31.12.2015	Waluta sprawozdawcza:	złoty polski (PLN)
Poziom zaokrąglenia:	wszystkie kwoty wyrażone są w tysiącach złotych polskich (o ile nie wskazano inaczej)		

WYSZCZEGÓLNIENIE	Aktywa		Rezerwy	
	31.12.2015	31.12.2014	31.12.2015	31.12.2014
Rzeczowe aktywa trwałe	933	774	14 004	12 124
Nieruchomości inwestycyjne	-	-	20	24
Aktywa finansowe	1	1	1 991	-
Instrumenty pochodne	538	464	440	329
Zapasy	950	967	-	-
Zobowiązania z tytułu świadczeń pracowniczych	3 819	4 067	-	-
Rezerwy	1 262	1 604	-	-
Odpisy aktualizujące należności	491	461	-	-
Strata podatkowa	20 813	2 526	-	-
Ulga podatkowa do rozliczenia w przyszłych okresach	17 614	18 634	-	-
Pozostałe	2 193	2 079	4 436	3 341
Razem	48 614	31 577	20 891	15 818
Nettowanie aktywa i rezerwy	(12 895)	(9 711)	(12 895)	(9 711)
Aktywa / rezerwy z tytułu podatku odroczonego wykazane w sprawozdaniu z sytuacji finansowej	35 719	21 866	7 996	6 107

Działalność w Specjalnej Strefie Ekonomicznej

W dniu 28 grudnia 2010 roku Spółka otrzymała Zezwolenie Nr 69/PSSE na prowadzenie działalności gospodarczej na obszarze Pomorskiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej.

Na dzień rozpoczęcia działalności w PSSE zostały rozpoznane aktywa na podatek odroczonego w kwocie 20.357 tys. zł z tytułu możliwej do wykorzystania ulgi podatkowej (wartość aktywa na 31 grudnia 2015 r. wynosi 17.614 tys. zł).

W dniu 23 czerwca 2014 roku spółka otrzymała kolejne zezwolenie (Nr 136/PSSE) na prowadzenie działalności gospodarczej na obszarze Pomorskiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej. Inwestycja ta nie została jeszcze rozpoczęta, w związku z tym nie dokonano rozpoznania aktywów związanych z tym zezwoleniem.

Prezentacja efektywnej stopy podatkowej:

WYSZCZEGÓLNIENIE	w okresie	
	od 01.01.2015	od 01.01.2014
	do 31.12.2015	do 31.12.2014
Zysk przed opodatkowaniem	78 273	105 350
Podatek dochodowy obliczony według obowiązujących stawek	15 258	20 011
Podatek od przychodów zwolnionych z opodatkowania (różnice trwałe)	(285)	(809)
- w tym od dochodów objętych zezwoleniem strefowym	-	(395)
Podatek od kosztów niestanowiących kosztów uzyskania przychodów (różnice trwałe)	906	1 936
Podatek od transakcji wewnątrzgrupowych (różnice trwałe)	(158)	(856)
Podatek od pozycji nieujętych w wyniku finansowym okresie	(217)	83
Aktywo na podatek z tytułu działalności w SSE	-	326
Korekta strat podatkowych z lat ubiegłych	-	4

Nazwa jednostki:	Grupa Kapitałowa Apator		Strona 63
Okres objęty sprawozdaniem finansowym:	01.01.2015 – 31.12.2015	Waluta sprawozdawcza:	złoty polski (PLN)
Poziom zaokrąglenia:	wszystkie kwoty wyrażone są w tysiącach złotych polskich (o ile nie wskazano inaczej)		

WYSZCZEGÓLNIENIE	w okresie	
	od 01.01.2015	od 01.01.2014
	do 31.12.2015	do 31.12.2014
Inne doliczenia do podatku	66	-
Inne odliczenia podatkowe	(138)	(33)
Podatek dochodowy	15 432	20 662
Efektywna stopa podatkowa	19,72%	19,61%

Maksymalna szacowana wartość aktywa z tytułu ulgi w związku z działalnością prowadzoną na terenie PSSE to 27.432 tys. zł.

8.22. Koszty rodzajowe

WYSZCZEGÓLNIENIE	za okres	
	od 01.01.2015	od 01.01.2014
	do 31.12.2015	do 31.12.2014
Amortyzacja	(31 448)	(24 384)
Zużycie materiałów i energii	(346 080)	(295 268)
Usługi obce	(96 331)	(80 248)
Świadczenia pracownicze	(175 628)	(157 371)
Pozostałe koszty	(19 865)	(21 814)
Razem	(669 352)	(579 085)

Nazwa jednostki:	Grupa Kapitałowa Apator		Strona 64
Okres objęty sprawozdaniem finansowym:	01.01.2015 – 31.12.2015	Waluta sprawozdawcza:	złoty polski (PLN)
Poziom zaokrągleń:	wszystkie kwoty wyrażone są w tysiącach złotych polskich (o ile nie wskazano inaczej)		

8.23. Pozostałe przychody i koszty operacyjne

Pozostałe przychody i koszty operacyjne zaprezentowano w tabeli.

WYSZCZEGÓLNIENIE	w okresie	
	od 01.01.2015	od 01.01.2014
	do 31.12.2015	do 31.12.2014
Przychody operacyjne	4 343	4 355
Wynik na sprzedaży rzeczowych aktywów trwałych	714	675
Przychody ze sprzedaży gruntów, budynków i budowli	165	2 020
Rozwiązanie odpisów aktualizujących rzeczowe aktywa trwałe	-	10
Rozwiązanie odpisów aktualizujących zapasy	337	576
Wykorzystanie lub rozwiązanie rezerw na świadczenia pracownicze	-	118
Rozwiązanie rezerwy na naprawy gwarancyjne	1 940	-
Refundacja kosztów (targi i konferencje)	151	2
Odszkodowania otrzymane z tytułu rzeczowych aktywów trwałych zgodnie z MSR 16	129	163
Otrzymane odszkodowania i kary umowne	141	150
Otrzymane darowizny	27	23
Zwrot kosztów postępowania sądowego, zastępstwa procesowego	62	69
Pozostałe przychody	677	549
Koszty operacyjne	(3 914)	(4 001)
Koszt zlikwidowanych rzeczowych aktywów trwałych	(189)	(27)
Koszty związane z likwidacją środków trwałych oraz wartości niematerialnych	-	(22)
Wycena nieruchomości inwestycyjnej	(20)	(84)
Utworzenie odpisów aktualizujących należności	(404)	(449)
Utworzenie rezerw na świadczenia pracownicze	(291)	-
Utworzenie rezerwy na naprawy gwarancyjne	-	(284)
Utworzenie rezerwy na zobowiązania	(551)	(335)
Złomowanie zapasów	(723)	(1 021)
Niedobory inwentaryzacyjne	(166)	(145)
Straty losowe i inne szkody w składnikach majątku	(88)	(153)
Przekazane darowizny	(231)	(205)
Zapłacone kary, grzywny, odszkodowania	(795)	(206)
Koszty sądowe, komornicze, zastępstwo procesowe	(75)	(93)
Składki nieobowiązkowe	(11)	(7)
Pozostałe koszty	(370)	(970)
Przychody operacyjne netto	429	354

Nazwa jednostki:	Grupa Kapitałowa Apator		Strona 65
Okres objęty sprawozdaniem finansowym:	01.01.2015 – 31.12.2015	Waluta sprawozdawcza:	złoty polski (PLN)
Poziom zaokrąglenia:	wszystkie kwoty wyrażone są w tysiącach złotych polskich (o ile nie wskazano inaczej)		

8.24. Przychody i koszty finansowe

Przychody i koszty finansowe zostały zaprezentowane w tabeli.

WYSZCZEGÓLNIENIE	w okresie	
	od 01.01.2015	od 01.01.2014
	do 31.12.2015	do 31.12.2014
Przychody finansowe	7 173	5 675
Dywidendy i udziały w zyskach	64	-
Odsetki od pożyczki	54	369
Odsetki od środków na rachunkach bankowych	213	313
Otrzymane odsetki od weksli	99	165
Odsetki od należności	335	220
Umorzone zobowiązania odsetkowe	-	2
Pozostałe odsetki	121	1
Rozwiązanie odpisów aktualizujących wartość udziałów i akcji	-	26
Wycena bilansowa weksli obcych	5	-
Przychody z tytułu transakcji walutowych (w tym instrumentów pochodnych)	6 121	4 541
Rozwiązanie odpisów aktualizujących należności	-	6
Zmniejszenie dyskonta należności	129	-
Pozostałe przychody	32	32
Koszty finansowe	(8 367)	(6 725)
Odsetki od kredytów i pożyczek	(4 494)	(4 375)
Odsetki płatne do budżetu	(8)	(1)
Odsetki od zobowiązań	(11)	(42)
Pozostałe odsetki	(333)	(255)
Utworzenie odpisów aktualizujących wartość udziałów i akcji	(244)	-
Storno wyceny bilansowej weksli (obligacji) obcych	-	(1)
Ujemne różnice kursowe	(1 764)	(376)
Utworzenie odpisów aktualizujących należności	(232)	-
Dyskonto należności	-	(745)
Prowizje od kredytów i pożyczek	(517)	(364)
Zmniejszenie dyskonta zobowiązań	(542)	(218)
Gwarancje i prowizje bankowe (poza prowizjami od kredytów)	(213)	(161)
Pozostałe koszty	(9)	(187)
Koszty finansowe netto	(1 194)	(1 050)

Nazwa jednostki:	Grupa Kapitałowa Apator		Strona 66
Okres objęty sprawozdaniem finansowym:	01.01.2015 – 31.12.2015	Waluta sprawozdawcza:	złoty polski (PLN)
Poziom zaokrąglenia:	wszystkie kwoty wyrażone są w tysiącach złotych polskich (o ile nie wskazano inaczej)		

8.25. Objasnienia dotyczące skonsolidowanego sprawozdania z przepływów pieniężnych

Grupa Kapitałowa Apator sporządza skonsolidowane sprawozdanie z przepływów pieniężnych w części dotyczącej działalności operacyjnej korzystając z metody pośredniej, za pomocą której zysk koryguje się o skutki transakcji mających charakter bezgotówkowy, zmiany stanu zapasów, należności i zobowiązań oraz inne pozycje, w przypadku których skutkami pieniężnymi są przepływy pieniężne z działalności finansowej lub inwestycyjnej.

Poniższa tabela prezentuje wyjaśnienia niezgodności pomiędzy zmianami stanu ze skonsolidowanego sprawozdania z sytuacji finansowej oraz zmianami stanu tych pozycji wykazanymi w skonsolidowanym sprawozdaniu z przepływów pieniężnych.

WYSZCZEGÓLNIENIE	w okresie	
	od 01.01.2015	od 01.01.2014
	do 31.12.2015	do 31.12.2014
Zmiana stanu zapasów		
Zmiana stanu zapasów	(25 381)	(5 944)
Zapasy na dzień przejęcia jednostki zależnej (1)	-	10 191
Zapasy na dzień przejęcia jednostki zależnej (2)	3 729	-
Zmiana stanu wykazana w rachunku przepływów	(21 652)	4 247
Zmiana stanu należności		
Zmiana stanu należności długoterminowych	120	(1 788)
Zmiana stanu należności handlowych	(13 157)	(20 760)
Zmiana stanu należności z tytułu podatku dochodowego od osób prawnych	(1 738)	1 169
Zmiana stanu należności z tytułu innych podatków, ceł i ubezpieczeń społecznych	584	(3 482)
Zmiana stanu pozostałych należności	(6 275)	(7 041)
Należności na dzień przejęcia jednostki zależnej (1)	-	9 021
Należności na dzień przejęcia jednostki zależnej (2)	4 997	-
Należności na dzień przejęcia jednostki zależnej (3)	57	-
Należności na dzień przejęcia jednostki zależnej (4)	90	-
Korekta o należności z tytułu podatku dochodowego	2 080	(2 558)
Korekta o należności inwestycyjne	(119)	(23)
Pozostałe zmiany	144	(799)
Zmiana stanu wykazana w rachunku przepływów	(13 217)	(26 261)
Zmiana stanu zobowiązań		
Zmiana stanu zobowiązań długoterminowych	12 421	10 214
Zmiana stanu zobowiązań handlowych	13 305	369
Zmiana stanu zobowiązań z tytułu podatku dochodowego od osób prawnych	(5 065)	1 730
Zmiana stanu zobowiązań z tytułu innych podatków, ceł i ubezpieczeń społecznych	(159)	5 045
Zmiana stanu pozostałych zobowiązań	13 310	(17 888)
Zobowiązania na dzień przejęcia jednostki zależnej (1)	-	(2 286)
Zobowiązania na dzień przejęcia jednostki zależnej (2)	(5 550)	-
Zobowiązania na dzień przejęcia jednostki zależnej (3)	(18)	-

Nazwa jednostki:	Grupa Kapitałowa Apator		Strona 67
Okres objęty sprawozdaniem finansowym:	01.01.2015 – 31.12.2015	Waluta sprawozdawcza:	złoty polski (PLN)
Poziom zaokrąglenia:	wszystkie kwoty wyrażone są w tysiącach złotych polskich (o ile nie wskazano inaczej)		

WYSZCZEGÓLNIENIE	w okresie	
	od 01.01.2015	od 01.01.2014
	do 31.12.2015	do 31.12.2014
Zobowiązania na dzień przejścia jednostki zależnej (4)	(354)	-
Korekta o zobowiązania z tytułu zakupu udziałów	(11 398)	(10 508)
Korekta o zobowiązania z tytułu opcji put	-	17 758
Korekta o zobowiązania z tytułu dywidendy	(14)	(4)
Korekta o zobowiązania z tytułu leasingu finansowego	(1 662)	(423)
Korekta o zobowiązania z tytułu instrumentów pochodnych	(678)	(883)
Korekta o zobowiązania z tytułu podatku dochodowego	5 065	(1 729)
Korekta o zobowiązania inwestycyjne	(3 036)	2 568
Pozostałe zmiany	(20)	181
Zmiana stanu wykazana w rachunku przepływów	16 147	4 144
Zmiana stanu rezerw		
Zmiana stanu długoterminowych rezerw z tytułu świadczeń pracowniczych	327	1 065
Zmiana stanu pozostałych długoterminowych rezerw	-	391
Zmiana stanu krótkoterminowych rezerw z tytułu świadczeń pracowniczych	(1 222)	277
Zmiana stanu pozostałych krótkoterminowych rezerw	(3 101)	1 190
Rezerwy na dzień przejścia jednostki zależnej (1)	-	(981)
Pozostałe zmiany	(287)	(544)
Zmiana stanu wykazana w rachunku przepływów	(4 283)	1 398
Zmiana stanu rozliczeń międzyokresowych		
Zmiana stanu długoterminowych rozliczeń międzyokresowych	(60)	7
Zmiana stanu krótkoterminowych rozliczeń międzyokresowych	(943)	(411)
Rozliczenia międzyokresowe na dzień przejścia jednostki zależnej (1)	-	183
Rozliczenia międzyokresowe na dzień przejścia jednostki zależnej (2)	464	-
Pozostałe zmiany	(3 919)	-
Zmiana stanu wykazana w rachunku przepływów	(4 458)	(221)

(1) Apator Elkomtech S.A.

(2) GWI

(3) iMeters

(4) Mliitors Aps.

WYSZCZEGÓLNIENIE	w okresie	
	od 01.01.2015	od 01.01.2014
	do 31.12.2015	do 31.12.2014
Wpływy ze sprzedaży rzeczowych aktywów trwałych		
Przychody ze sprzedaży rzeczowych aktywów trwałych	3 016	4 089
Zmiana stanu należności netto z tytułu sprzedaży środków trwałych	118	23
Razem	3 134	4 112

Nazwa jednostki:	Grupa Kapitałowa Apator		Strona 68
Okres objęty sprawozdaniem finansowym:	01.01.2015 – 31.12.2015	Waluta sprawozdawcza:	złoty polski (PLN)
Poziom zaokrąglenia:	wszystkie kwoty wyrażone są w tysiącach złotych polskich (o ile nie wskazano inaczej)		

WYSZCZEGÓLNIENIE	w okresie	
	od 01.01.2015	od 01.01.2014
	do 31.12.2015	do 31.12.2014
Wydatki na nabycie rzeczowych aktywów trwałych		
Zakup rzeczowych aktywów trwałych	(37 823)	(26 147)
Zmiana zapasu na projektach wewnętrznych	(222)	303
Zaliczki na rzeczowe aktywa trwałe rozliczone z BO	899	835
Zakup z leasingu	6 497	3 136
Zmiana zobowiązań inwestycyjnych	2 907	(2 290)
Pozostałe wydatki	(4)	(710)
Razem	(27 746)	(24 873)

WYSZCZEGÓLNIENIE	w okresie	
	od 01.01.2015	od 01.01.2014
	do 31.12.2015	do 31.12.2014
Wydatki na nabycie wartości niematerialnych		
Zakup wartości niematerialnych	(10 847)	(2 095)
Zakup z leasingu	-	(48)
Zmiana stanu prac rozwojowych w budowie	1 118	(3 678)
Zaliczki na wartości niematerialne rozliczone z BO	141	-
Zmiana zobowiązań inwestycyjnych	129	(33)
Pozostałe	(95)	-
Razem	(9 554)	(5 854)

WYSZCZEGÓLNIENIE	w okresie	
	od 01.01.2015	od 01.01.2014
	do 31.12.2015	do 31.12.2014
Inne korekty (1) przepływów z działalności operacyjnej		
Likwidacja rzeczowych aktywów trwałych i wartości niematerialnych	145	53
(Zysk) z tytułu rozliczenia instrumentów pochodnych	(781)	(1 186)
Odpisy aktualizujące wartość udziałów	1	-
Prowizje i opłaty od kredytów i pożyczek	527	390
Niezrealizowana marża zapasów w jednostkach współkontrolowanych	(523)	(337)
Różnice kursowe z konsolidacji	(323)	(443)
Pozostałe	(3 938)	102
Razem	(4 892)	(1 421)

Nazwa jednostki:	Grupa Kapitałowa Apator		Strona 69
Okres objęty sprawozdaniem finansowym:	01.01.2015 – 31.12.2015	Waluta sprawozdawcza:	złoty polski (PLN)
Poziom zaokrąglenia:	wszystkie kwoty wyrażone są w tysiącach złotych polskich (o ile nie wskazano inaczej)		

WYSZCZEGÓLNIENIE	w okresie	
	od 01.01.2015	od 01.01.2014
	do 31.12.2015	do 31.12.2014
Inne korekty (2) przepływów z działalności operacyjnej		
Należności spłacone weksłami	-	(53)
Przyjęcie wyrobów gotowych na aktywa trwałe	1 140	(472)
Ujęta w rezerwach niezrealizowana marża na sprzedaży do jednostek współkontrolowanych	152	(64)
Razem	1 292	(589)

WYSZCZEGÓLNIENIE	w okresie	
	od 01.01.2015	od 01.01.2014
	do 31.12.2015	do 31.12.2014
Inwestycje w jednostki zależne		
GEORGE WILSON INDUSTRIES Ltd.	373	-
<i>cena nabycia</i>	(5 188)	-
<i>gotówka</i>	5 561	-
iMeters Sp. z o.o.	(2 532)	-
Zakup dodatkowych udziałów w Apator Telemetry Sp. z o.o.	(414)	-
Apator Miitors Aps	(25 351)	-
Apator Elkomtech S.A.	-	(90 636)
<i>cena nabycia</i>	-	(98 412)
<i>gotówka</i>	-	7 776
Apator Rector Sp. z o.o.	-	(17 894)
Razem	(27 924)	(108 530)

8.26. Kontrakty długoterminowe

Umowy o kontrakty długoterminowe to umowy dotyczące świadczenia usług informatycznych. Rozrachunki z tytułu tych umów prezentowane są w pozostałych należnościach krótkoterminowych.

Informacje o kontraktach długoterminowych zostały zaprezentowane w poniższych tabelach.

Nazwa jednostki:	Grupa Kapitałowa Apator		Strona 70
Okres objęty sprawozdaniem finansowym:	01.01.2015 – 31.12.2015	Waluta sprawozdawcza:	złoty polski (PLN)
Poziom zaokrąglenia:	wszystkie kwoty wyrażone są w tysiącach złotych polskich (o ile nie wskazano inaczej)		

WYSZCZEGÓLNIENIE	za okres	
	od 01.01.2015	od 01.01.2014
	do 31.12.2015	do 31.12.2014
RAZEM		
Kwota przychodów z umowy początkowo ustalona w umowie	103 109	99 437
Zmiany	812	2 703
Kwota przychodów z umowy ogółem, w tym	103 921	102 140
Koszty umowy poniesione do końca okresu sprawozdawczego	(73 444)	(50 422)
Koszty pozostające do realizacji umowy	(11 422)	(28 224)
Szacunkowe koszty umowy ogółem	(84 866)	(78 646)
Szacunkowe zyski	19 055	23 494

WYSZCZEGÓLNIENIE	RAZEM
Koszty poniesione do końca okresu sprawozdawczego w związku z realizacją umowy	(73 444)
Rezerwy na straty ujęte do końca okresu sprawozdawczego	(543)
Koszty poniesione skorygowane o ujęte rezerwy na straty	(73 987)
Kwoty zafakturowane do końca okresu sprawozdawczego	64 340
Wynik na kontrakcie ujęty do końca okresu sprawozdawczego wg wartości zafakturowanych	(9 647)
Niezafakturowane na dzień sprawozdawczy przychody wg stopnia zaawansowania	30 613
Zyski ujęte do końca okresu sprawozdawczego	20 966
Należności na dzień sprawozdawczy	10 215

WYSZCZEGÓLNIENIE	na dzień	
	31.12.2015	31.12.2014
Należności z tytułu kontraktów długoterminowych	28 300	21 144

Nazwa jednostki:	Grupa Kapitałowa Apator		Strona 71
Okres objęty sprawozdaniem finansowym:	01.01.2015 – 31.12.2015	Waluta sprawozdawcza:	złoty polski (PLN)
Poziom zaokrągleń:	wszystkie kwoty wyrażone są w tysiącach złotych polskich (o ile nie wskazano inaczej)		

8.27. Leasing finansowy

Spółki grupy kapitałowej Apator korzystają z leasingu finansowego, dzierżawiąc samochody oraz sprzęt komputerowy i centralę telefoniczną.

Dane dotyczące leasingu finansowego zaprezentowano w poniższych tabelach.

WYSZCZEGÓLNIENIE	na dzień 31.12.2015		na dzień 31.12.2014	
	Oplaty	Wartość bieżąca opłat	Oplaty	Wartość bieżąca opłat
Płatne w okresie do 1 roku	3 732	3 612	2 683	2 558
Płatne w okresie od 1 roku do 5 lat	4 101	3 956	2 736	2 616
Przyszłe minimalne opłaty z tytułu umów leasingu finansowego ogółem	7 833	7 568	5 419	5 174
Przyszłe obciążenia finansowe (-)	(265)	X	(245)	X
Wartość bieżąca minimalnych opłat leasingowych	7 568	7 568	5 174	5 174

WYSZCZEGÓLNIENIE	na dzień	
	31.12.2015	31.12.2014
Długoterminowe zobowiązania z tytułu leasingu finansowego	3 956	2 616
Krótkoterminowe zobowiązania z tytułu leasingu finansowego	3 612	2 558
Zobowiązania z tytułu leasingu finansowego ogółem	7 568	5 174

Przedmioty leasingu finansowego zaprezentowano w poniższej tabeli.

WYSZCZEGÓLNIENIE	na dzień	
	31.12.2015	31.12.2014
Wartości niematerialne	260	44
Maszyny i urządzenia	1 617	1 976
Środki transportu	3 870	3 265
Pozostałe rzeczowe aktywa trwałe	3 901	2 052
Rzeczowe aktywa trwałe w budowie	335	536
Wartość na koniec okresu	9 983	7 873

8.28. Przyszłe płatności z tytułu leasingu operacyjnego nieuwjęte w skonsolidowanym sprawozdaniu z sytuacji finansowej

Na dzień 31 grudnia 2015 roku Grupa Kapitałowa Apator posiadała przyszłe płatności z tytułu zawartych umów na dzierżawę sprzętu informatycznego oraz dzierżawę samochodów. Ponadto do leasingu operacyjnego Grupa zaliczyła prawo użytkowania wieczystego gruntów, które bezpłatnie otrzymała w drodze decyzji administracyjnej.

Dane dotyczące wartości przyszłych minimalnych opłat leasingowych zaprezentowano w poniższej tabeli.

Nazwa jednostki:	Grupa Kapitałowa Apator		Strona 72
Okres objęty sprawozdaniem finansowym:	01.01.2015 – 31.12.2015	Waluta sprawozdawcza:	złoty polski (PLN)
Poziom zaokrąglenie:	wszystkie kwoty wyrażone są w tysiącach złotych polskich (o ile nie wskazano inaczej)		

WYSZCZEGÓLNIENIE	poniżej 1 roku	od 1 roku do 5 lat	powyżej 5 lat	RAZEM
Stan na dzień 31.12.2015	1 014	1 477	19 780	22 271
Stan na dzień 31.12.2014	1 008	1 769	19 811	22 588

Dane dotyczące opłat leasingowych ujętych w wyniku finansowym zaprezentowano w tabeli.

WYSZCZEGÓLNIENIE	w okresie	
	od 01.01.2015	od 01.01.2014
	do 31.12.2015	do 31.12.2014
Opłaty ujęte w wyniku finansowym	1 384	1 417

8.29. Instrumenty finansowe

Poniżej zaprezentowano kategorie i klasy instrumentów finansowych w wartości sprawozdawczej.

WYSZCZEGÓLNIENIE	Aktywa finansowe utrzymywane do terminu wymagalności	Aktywa finansowe wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy przeznaczone do obrotu	Pożyczki i należności	Zobowiązania finansowe wyceniane według zamortyzowanego kosztu	Instrumenty zabezpieczające	RAZEM
Stan na dzień 31.12.2015	155	1	199 522	(305 732)	(591)	(106 644)
Akcje spółek dopuszczonych do obrotu publicznego	-	1	-	-	-	1
Instrumenty pochodne (aktywa)	-	-	-	-	970	970
Weksle	155	-	-	-	-	155
Należności handlowe	-	-	156 926	-	-	156 926
Należności inwestycyjne	-	-	224	-	-	224
Środki pieniężne i lokaty	-	-	42 372	-	-	42 372
Zobowiązania handlowe	-	-	-	(66 148)	-	(66 148)
Zobowiązania inwestycyjne	-	-	-	(10 371)	-	(10 371)
Kredyty i pożyczki zaciągnięte	-	-	-	(194 588)	-	(194 588)
Instrumenty pochodne (pasywa)	-	-	-	-	(1 560)	(1 560)
Zobowiązania z tytułu umów leasingu	-	-	-	(7 568)	-	(7 568)
Zobowiązania z tytułu dywidendy	-	-	-	(105)	-	(105)
Pozostałe zobowiązania finansowe	-	-	-	(26 952)	-	(26 952)
Stan na dzień 31.12.2014	1 290	1	215 460	(245 098)	282	(28 065)
Akcje spółek dopuszczonych do obrotu publicznego	-	1	-	-	-	1
Instrumenty pochodne (aktywa)	-	-	-	-	1 164	1 164
Weksle	1 290	-	-	-	-	1 290
Pożyczki udzielone	-	-	9 016	-	-	9 016

Nazwa jednostki:	Grupa Kapitałowa Apator			Strona 73
Okres objęty sprawozdaniem finansowym:	01.01.2015 – 31.12.2015	Waluta sprawozdawcza:	złoty polski (PLN)	
Poziom zaokrągleri:	wszystkie kwoty wyrażone są w tysiącach złotych polskich (o ile nie wskazano inaczej)			

WYSZCZEGÓLNIENIE	Aktywa finansowe utrzymywane do terminu wymagalności	Aktywa finansowe wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy przeznaczone do obrotu	Pożyczki i należności	Zobowiązania finansowe wyceniane według zamortyzowanego kosztu	Instrumenty zabezpieczające	RAZEM
Należności handlowe	-	-	143 942	-	-	143 942
Należności inwestycyjne	-	-	400	-	-	400
Środki pieniężne i lokaty	-	-	62 102	-	-	62 102
Zobowiązania handlowe	-	-	-	(52 843)	-	(52 843)
Zobowiązania inwestycyjne	-	-	-	(7 320)	-	(7 320)
Kredyty i pożyczki zaciągnięte	-	-	-	(165 616)	-	(165 616)
Instrumenty pochodne (pasywa)	-	-	-	-	(882)	(882)
Zobowiązania z tytułu umów leasingu	-	-	-	(5 174)	-	(5 174)
Zobowiązania z tytułu dywidendy	-	-	-	(91)	-	(91)
Pozostałe zobowiązania finansowe	-	-	-	(14 054)	-	(14 054)

Aktywa finansowe przeznaczone do obrotu oraz instrumenty zabezpieczające są wyceniane do wartości godziwej.

Za wartość godziwą pożyczek i należności oraz zobowiązań wycenianych w zamortyzowanym koszcie przyjęto wartość księgową, ze względu na krótkie terminy ich realizacji. Wartość księgowa tych aktywów jest zbliżona do wartości godziwej.

WYSZCZEGÓLNIENIE	na dzień 31.12.2015		na dzień 31.12.2014	
	wartość bilansowa	wartość godziwa	wartość bilansowa	wartość godziwa
Aktywa finansowe utrzymywane do terminu wymagalności	155	*	1 290	*
Aktywa finansowe wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy:	1	*	1	*
- przeznaczone do obrotu	1	*	1	*
Pożyczki i należności	199 522	*	215 460	*
Zobowiązania finansowe wyceniane w zamortyzowanym koszcie	(305 732)	*	(245 098)	*
Instrumenty zabezpieczające	(591)	(591)	282	282
Razem	(106 645)	-	(28 065)	-

* - Wartość godziwa jest zbliżona do wartości księgowej

Poniżej zaprezentowano pozycje przychodów, kosztów, zysków i strat ujętych w wyniku finansowym w podziale na kategorie instrumentów finansowych.

Nazwa jednostki:	Grupa Kapitałowa Apator			Strona 74
Okres objęty sprawozdaniem finansowym:	01.01.2015 – 31.12.2015	Waluta sprawozdawcza:	złoty polski (PLN)	
Poziom zaokrąglenia:	wszystkie kwoty wyrażone są w tysiącach złotych polskich (o ile nie wskazano inaczej)			

WYSZCZEGÓLNIENIE	Aktywa finansowe utrzymywane do terminu wymagalności	Pożyczki i należności	Zobowiązania finansowe wyceniane według zamortyzowanego kosztu	Instrumenty zabezpieczające	RAZEM
Stan na dzień 31.12.2015	(144)	121	(6 553)	6 038	(538)
Przychody (koszty) z tytułu odsetek	99	723	(4 838)	-	(4 016)
(Straty) z tytułu różnic kursowych	-	(70)	(1 694)	-	(1 764)
Przychody z tytułu realizacji instrumentów pochodnych	-	-	-	5 374	5 374
Koszty z tytułu realizacji instrumentów pochodnych	-	-	-	(158)	(158)
Przychody z tytułu wyceny instrumentów pochodnych	-	-	-	1 873	1 873
Koszty z tytułu wyceny instrumentów pochodnych	-	-	-	(1 051)	(1 051)
Utworzenie odpisów aktualizujących	(243)	(763)	(21)	-	(1 027)
Odwrócenie odpisów aktualizujących	-	148	-	-	148
Zyski z tytułu realizacji transakcji natychmiastowej wymiany walut	-	83	-	-	83
Stan na dzień 31.12.2014	191	39	(4 598)	4 481	113
Przychody (koszty) z tytułu odsetek	165	905	(4 673)	-	(3 603)
Zyski (straty) z tytułu różnic kursowych	-	(466)	90	-	(376)
Przychody z tytułu realizacji instrumentów pochodnych	-	-	-	4 949	4 949
Koszty z tytułu realizacji instrumentów pochodnych	-	-	-	(18)	(18)
Przychody z tytułu wyceny instrumentów pochodnych	-	-	-	(43)	(43)
Koszty z tytułu wyceny instrumentów pochodnych	-	-	-	(407)	(407)
Utworzenie odpisów aktualizujących	-	(461)	-	-	(461)
Odwrócenie odpisów aktualizujących	26	17	-	-	43
Zyski z tytułu realizacji transakcji natychmiastowej wymiany walut	-	60	-	-	60
(Straty) z tytułu sprzedaży instrumentów finansowych	-	(16)	-	-	(16)
Inne	-	-	(15)	-	(15)

Poniższa tabela przedstawia analizę instrumentów finansowych mierzonych w wartości godziwej, pogrupowanych według trzypoziomowej hierarchii, gdzie:

- Poziom 1 – wartość godziwa oparta jest o ceny giełdowe (niekorygowane);
- Poziom 2 – wartość godziwa ustalana jest na bazie wartości obserwowalnych na rynku jednakże nie będących bezpośrednim kwotowaniem rynkowym;
- Poziom 3 – wartość godziwa ustalana jest na bazie różnych technik wyceny nie opierających się o jakiegokolwiek obserwowalne dane rynkowe.

Nazwa jednostki:	Grupa Kapitałowa Apator		Strona 75
Okres objęty sprawozdaniem finansowym:	01.01.2015 – 31.12.2015	Waluta sprawozdawcza:	złoty polski (PLN)
Poziom zaokrągleń:	wszystkie kwoty wyrażone są w tysiącach złotych polskich (o ile nie wskazano inaczej)		

WYSZCZEGÓLNIENIE	na dzień 31.12.2015		na dzień 31.12.2014	
	Poziom 1	Poziom 2	Poziom 1	Poziom 2
Akcje spółek dopuszczonych do obrotu publicznego	1	-	1	-
Instrumenty pochodne (aktywa)	-	970	-	1 164
Instrumenty pochodne (pasywa)	-	(1 560)	-	(882)
Razem	1	(590)	1	282

Transfery pomiędzy poziomami nie wystąpiły.

Wartością godziwą instrumentu IRS jest różnica pomiędzy prognozowanymi zdyskontowanymi przepływami pieniężnymi odsetek według stałej stopy procentowej oraz zmiennej stopy procentowej opartej o WIBOR 6M.

Grupa wycenia instrumenty pochodne fx forward w wartości godziwej przy zastosowaniu modeli wyceny instrumentów finansowych, wykorzystując ogólnie dostępne kursy walutowe i krzywe zmienności dla walut. Wartość godziwa tych instrumentów ustalana jest w oparciu o przyszłe przepływy z tytułu zawartych transakcji kalkulowane w oparciu o różnicę między ceną terminową a transakcyjną. Terminowych kursów wymiany walut nie modeluje się jako osobnego czynnika ryzyka, ale wyprowadza z kursu spot dla waluty obcej w stosunku do PLN.

8.30. Pochodne instrumenty finansowe, rachunkowość zabezpieczeń

W grupie kapitałowej Apator umowy dotyczące walutowych instrumentów pochodnych zawierane są w ramach polityki zabezpieczeń przed ryzykiem kursowym. Grupa zabezpiecza wpływy eksportowe przewyższające wydatki z tytułu importu (EUR) oraz wpływy importowe przewyższające wpływy z tytułu eksportu (USD).

Na dzień 31 grudnia 2015 roku Grupa stosuje rachunkowość zabezpieczeń przepływów pieniężnych. Z dniem 1 lipca 2011 roku Grupa desygnowała do rachunkowości zabezpieczeń instrumenty pochodne typu FX forward zabezpieczające przed zagrożeniem zmienności przepływów pieniężnych z tytułu przyszłych planowanych przepływów ze sprzedaży denominowanych w walucie obcej.

Zabezpieczenia wpływów walutowych zawierane są w horyzoncie czasowym obejmującym następujące po sobie kolejno 24 miesiące (na przełomie roku okres zabezpieczeń może dotyczyć trzech lat kalendarzowych), a suma zabezpieczeń na 24 miesiące nie może przekroczyć planu eksportu na rok bieżący.

Zabezpieczenia wpływów walutowych zawierane są w horyzoncie czasowym obejmującym krocząco 12 miesięcy, a poziom zabezpieczeń w okresie nie może przekroczyć 50% rocznej ekspozycji walutowej.

Poniższa tabela prezentuje szczegółowe informacje dotyczące powiązania zabezpieczającego w rachunkowości zabezpieczeń przepływów pieniężnych.

Nazwa jednostki:	Grupa Kapitałowa Apator		Strona 76
Okres objęty sprawozdaniem finansowym:	01.01.2015 – 31.12.2015	Waluta sprawozdawcza:	złoty polski (PLN)
Poziom zaokrągleń:	wszystkie kwoty wyrażone są w tysiącach złotych polskich (o ile nie wskazano inaczej)		

Typ zabezpieczenia	Zabezpieczenie zmienności przepływów pieniężnych z tytułu przyszłych przepływów w EUR i USD.
Pozycja zabezpieczana	Pozycję zabezpieczaną stanowi część przyszłych wysoce prawdopodobnych przepływów z tytułu sprzedaży denominowanych w EUR i zakupów denominowanych w USD.
Instrumenty zabezpieczające	Instrumentem zabezpieczającym są transakcje FX forward, w których Spółka zobowiązuje się sprzedać EUR i kupić USD za PLN.
Zabezpieczane ryzyko	Grupa zabezpiecza zmienność przepływów pieniężnych z tytułu ryzyka walutowego.
Sposób ujęcia w sprawozdaniu finansowym	Część zmiany wyceny do wartości godziwej instrumentów zabezpieczających, odpowiadająca efektywnemu zabezpieczeniu, ujmowana jest w kapitale z wyceny transakcji zabezpieczających (zestawienie zmian w kapitale). Nieefektywna część zmiany wyceny do wartości godziwej instrumentów zabezpieczających jest ujmowana w przychodach lub kosztach finansowych (nota 8.24).
Okres, w którym oczekuje się wystąpienia przepływów pieniężnych	Oczekuje się, że pozycje zabezpieczane będą generować przepływy pieniężne maksymalnie w okresie do 31 grudnia 2017 roku.
Wartość nominalna	41.500 tys. EUR 7.120 tys. USD

Poniższa tabela przedstawia wartość godziwą instrumentów pochodnych.

WYSZCZEGÓLNIENIE	na dzień	
	31.12.2015	31.12.2014
Aktywa długoterminowe	2	-
Instrumenty zabezpieczające	2	-
Aktywa krótkoterminowe	968	1 164
Instrumenty zabezpieczające	968	1 164
Razem aktywa	970	1 164
Zobowiązania długoterminowe	157	65
Instrumenty zabezpieczające	157	65
Zobowiązania krótkoterminowe	1 403	817
Instrumenty zabezpieczające	1 403	817
Razem zobowiązania	1 560	882

Poniższa tabela przedstawia kwoty z tytułu rachunkowości zabezpieczeń przepływów pieniężnych, jakie Grupa w 2015 roku rozpoznała w wyniku i w kapitale:

WYSZCZEGÓLNIENIE	na dzień	
	31.12.2015	31.12.2014
Wycena instrumentów, w tym:	(591)	282
Kapitał z wyceny transakcji zabezpieczających (zmiany wyceny do wartości godziwej instrumentów pochodnych zabezpieczających z tytułu zabezpieczanego ryzyka, odpowiadające efektywnemu zabezpieczeniu)	(2 756)	(1 061)
Wynik finansowy okresu (zmiany wyceny instrumentów pochodnych zabezpieczających z tytułu zabezpieczanego ryzyka, odpowiadające zabezpieczeniu nieefektywnemu)	2 165	1 343

Nazwa jednostki:	Grupa Kapitałowa Apator		Strona 77
Okres objęty sprawozdaniem finansowym:	01.01.2015 – 31.12.2015	Waluta sprawozdawcza:	złoty polski (PLN)
Poziom zaokrągleń:	wszystkie kwoty wyrażone są w tysiącach złotych polskich (o ile nie wskazano inaczej)		

Poniższa tabela przedstawia zmiany w kapitale z wyceny transakcji zabezpieczających z tytułu rachunkowości zabezpieczeń przepływów pieniężnych w 2015 roku:

WYSZCZEGÓLNIENIE	w okresie	
	od 01.01.2015	od 01.01.2014
	do 31.12.2015	do 31.12.2014
Stan na początek okresu	(1 061)	1 774
Odwrócenie wyceny z poprzedniego okresu	1 061	(1 774)
Wycena na koniec okresu	(2 756)	(1 061)
Stan na koniec okresu	(2 756)	(1 061)

W związku z zawartymi umowami o kredyt długoterminowy (umowa z Bankiem Handlowym S.A. z dnia 19 marca 2014 roku, umowa z Bankiem Millennium z 1 lutego 2015 roku), w celu zabezpieczenia się przed wzrostem stopy WIBOR, zawarto transakcje zabezpieczające ryzyko stopy procentowej IRS (Interest Rate Swap). Transakcje te mają na celu zabezpieczenie części płatności odsetkowych.

Wartością godziwą instrumentu IRS jest różnica pomiędzy prognozowanymi zdyskontowanymi przepływami pieniężnymi odsetek według stałej stopy procentowej oraz zmiennej stopy procentowej opartej o WIBOR 6M.

Transakcja zabezpieczająca	IRS
Pozycja zabezpieczana	Kredyt długoterminowy
Wartość nominalna na dzień ustanowienia zabezpieczenia	76.309 tys. PLN
Wartość nominalna na dzień sprawozdawczy	57.246 tys. PLN
Okres, w którym oczekuje się wystąpienia przepływów pieniężnych	29.10.2014 – 31.12.2020
Sposób ujęcia w sprawozdaniu finansowym	Zgodnie z MSR 39, jeśli zabezpieczenie przepływów pieniężnych jest efektywne, to część efektywna wyceny instrumentów zabezpieczających dotycząca rewaluacji walutowej prezentowana jest w kapitale własnym. Pozostała część wyceny związana z instrumentem zabezpieczającym ujmowana jest w rachunku wyników

Stosowane techniki wyceny zaprezentowano w nocie 8.29.

8.31. Cele i zasady zarządzania ryzykiem finansowym

Poza instrumentami pochodnymi, do głównych instrumentów finansowych, z których korzysta Grupa, należą kredyty bankowe, w tym kredyty w rachunku bieżącym. Grupa posiada też aktywa finansowe, takie jak należności handlowe oraz środki pieniężne oraz inne należności i udzielone pożyczki.

Spółki grupy kapitałowej Apator zawierają transakcje z udziałem instrumentów pochodnych, w skład których wchodzi przede wszystkim walutowe kontrakty terminowe typu forward. Celem tych transakcji jest zarządzanie ryzykiem walutowym powstającym w toku działalności spółek. Umowy na kontrakty terminowe zawierane są na podstawie prognoz kształtowania się kursów walut, zgodnie z wytyczną korporacyjną oraz uchwałą Zarządu jednostki dominującej.

Ryzyko, na które narażone są spółki grupy kapitałowej Apator obejmuje ryzyko rynkowe (przede wszystkim ryzyko walutowe i w mniejszym stopniu ryzyko stopy procentowej), a także ryzyko kredytowe i ryzyko płynności.

Nazwa jednostki:	Grupa Kapitałowa Apator		Strona 78
Okres objęty sprawozdaniem finansowym:	01.01.2015 – 31.12.2015	Waluta sprawozdawcza:	złoty polski (PLN)
Poziom zaokrąglenia:	wszystkie kwoty wyrażone są w tysiącach złotych polskich (o ile nie wskazano inaczej)		

Ryzyko walutowe

Grupa narażona jest na ryzyko walutowe z tytułu zawierania transakcji handlowych. Ryzyko takie powstaje w wyniku dokonywania przez spółki sprzedaży i zakupów w walutach innych niż waluta funkcjonalna.

Stopień narażenia grupy kapitałowej Apator na ryzyko walutowe prezentuje poniższa tabela.

WYSZCZEGÓLNIENIE	na dzień 31.12.2015		na dzień 31.12.2014	
	w walucie	w PLN	w walucie	w PLN
Pozycje w euro (EUR)	6 933	21 754	8 196	31 692
Należności handlowe	10 492	43 115	8 950	36 316
Przekazane zaliczki na zakup materiałów i usług	19	77	39	161
Środki pieniężne	2 264	9 349	4 036	16 571
Zobowiązania handlowe	(4 462)	(24 614)	(3 365)	(14 830)
Zaliczki otrzymane na dostawy	(71)	(309)	(146)	(634)
Pozostałe zobowiązania	(734)	(3 288)	(451)	(2 014)
Pozostałe	(575)	(2 576)	(867)	(3 878)
Pozycje w dolarach amerykańskich (USD)	(586)	(2 465)	3 265	10 737
Należności handlowe	402	1 498	278	950
Przekazane zaliczki na zakup materiałów i usług	298	1 173	271	921
Środki pieniężne	124	470	3 802	12 734
Zobowiązania handlowe	(992)	(3 985)	(835)	(2 957)
Zaliczki otrzymane na dostawy	(118)	(451)	(41)	(139)
Pozostałe zobowiązania	(300)	(1 170)	-	-
Pozostałe	-	-	(210)	(772)
Pozycje w funtach szterlingach (GBP)	(4 450)	(26 563)	1 290	6 958
Należności handlowe	94	521	116	611
Udzielone pożyczki	-	-	1 700	9 017
Środki pieniężne	1	2	177	938
Zobowiązania handlowe	(45)	(273)	(11)	(62)
Pozostałe zobowiązania	(4 500)	(26 813)	(692)	(3 546)
Pozycje w koronach duńskich (DKK)	43	24	(5)	(3)
Należności handlowe	52	29	-	-
Zobowiązania handlowe	(9)	(5)	(5)	(3)
Pozycje w lejach rumuńskich (RON)	(1)	(1)	-	-
Zobowiązania handlowe	(1)	(1)	-	-
Pozycje w forintach węgierskich (HUF)	36 525	478	-	-
Należności handlowe	36 525	478	-	-

Na dzień 31 grudnia 2015 roku Grupa Kapitałowa Apator posiadała kontrakty walutowe typu forward.

Nazwa jednostki:	Grupa Kapitałowa Apator		Strona 79
Okres objęty sprawozdaniem finansowym:	01.01.2015 – 31.12.2015	Waluta sprawozdawcza:	złoty polski (PLN)
Poziom zaokrąglenia:	wszystkie kwoty wyrażone są w tysiącach złotych polskich (o ile nie wskazano inaczej)		

WYSZCZEGÓLNIENIE	na dzień 31.12.2015	
	w walucie	w zł na dzień zawarcia kontraktu
Instrumenty zabezpieczające przepływy środków pieniężnych w EUR	(41 500)	175 522
Instrumenty zabezpieczające przepływy środków pieniężnych w USD	7 120	27 796

Zgodnie z przyjętą wytyczną „Regulacje w zakresie kontraktów terminowych” do zabezpieczania wpływów eksportowych przewyższających wydatki z tytułu importu oraz wydatków importowych przewyższających wpływy z eksportu stosuje się kontrakty terminowe typu forward oraz zwykle opcje kosztowe. Do zawierania kontraktów terminowych wymagana jest zgoda Zarządu w formie uchwały, w której ustalany jest maksymalny nominal zabezpieczeń, określony na podstawie planu bilansu handlu zagranicznego i poziomu dotychczasowych zabezpieczeń. Zawarcie złożonej struktury zabezpieczającej następuje po uzyskaniu pozytywnej opinii Rady Nadzorczej, która podejmuje decyzję po przedstawieniu przez Zarząd przyczyn zamiaru zastosowania takiego zabezpieczenia oraz jego potencjalnego wpływu na wyniki finansowe.

Poniższa tabela przedstawia wrażliwość wyniku finansowego brutto i kapitału własnego na racjonalnie możliwe wahania kursów walut – Grupa oczekuje, że wszystkie waluty mogą wahać się o 10% (przy braku zmienności innych parametrów).

WYSZCZEGÓLNIENIE	w okresie od 01.01.2015 do 31.12.2015		w okresie od 01.01.2014 do 31.12.2014	
	Wpływ na wynik finansowy brutto	Bezpośredni wpływ na kapitał własny	Wpływ na wynik finansowy brutto	Bezpośredni wpływ na kapitał własny
EUR / PLN				
+10%	2 176	(17 552)	3 169	(14 022)
- 10%	(2 176)	17 552	(3 169)	14 022
USD / PLN				
+10%	(246)	(2 779)	1 074	-
- 10%	246	2 779	(1 074)	-
GBP / PLN				
+10%	(2 656)	-	696	-
- 10%	2 656	-	(696)	-
DKK / PLN				
+10%	2	-	(0)	-
- 10%	(2)	-	0	-
HUF / PLN				
+10%	48	-	-	-
- 10%	(48)	-	-	-

Ryzyko stopy procentowej

Ze względu na posiadane zobowiązania w postaci kredytów oprocentowanych według zmiennych stóp procentowych, Grupa Kapitałowa Apator narażona jest na ryzyko stóp procentowych. Poniżej zaprezentowano instrumenty finansowe ze względu na stopę procentową.

Nazwa jednostki:	Grupa Kapitałowa Apator		Strona 80
Okres objęty sprawozdaniem finansowym:	01.01.2015 – 31.12.2015	Waluta sprawozdawcza:	złoty polski (PLN)
Poziom zaokrąglenia:	wszystkie kwoty wyrażone są w tysiącach złotych polskich (o ile nie wskazano inaczej)		

WYSZCZEGÓLNIENIE	na dzień	
	31.12.2015	31.12.2014
Instrumenty finansowe o stałej stopie procentowej	20 079	55 953
Aktywa finansowe	165 034	175 106
Zobowiązania finansowe	(144 955)	(119 153)
Instrumenty finansowe o zmiennej stopie procentowej	126 269	(84 492)
Aktywa finansowe	33 926	42 092
Zobowiązania finansowe	(160 195)	(126 584)
Razem	(106 190)	(28 539)

Poniższa tabela przedstawia wrażliwość wyniku finansowego brutto i kapitału własnego na racjonalne możliwe wahania stóp WIBOR. Dla potrzeby analizy zakłada się, że kwota zobowiązań niespłaconych na koniec okresu sprawozdawczego była niezapłacona cały rok.

WYSZCZEGÓLNIENIE	w okresie od 01.01.2014 do 31.12.2015		w okresie od 01.01.2013 do 31.12.2014	
	Wpływ na wynik finansowy brutto	Wpływ na kapitał własny*	Wpływ na wynik finansowy brutto	Wpływ na kapitał własny*
WIBOR				
+ 100 punktów bazowych	(1 259)		(1 039)	
- 100 punktów bazowych	1 259	-	1 039	-
LIBOR				
+ 100 punktów bazowych	14	-	189	-
- 100 punktów bazowych	(14)	-	(189)	-
EURIBOR				
+ 100 punktów bazowych	(33)	-	(24)	-
- 100 punktów bazowych	33	-	24	-
NBU				
+ 100 punktów bazowych	12	-	29	-
- 100 punktów bazowych	(12)	-	(29)	-
PRIBOR				
+ 100 punktów bazowych	4	-	1	-
- 100 punktów bazowych	(4)	-	(1)	-

* Wartość wyceny instrumentu IRS ujętą w kapitale własnym uznano za nieistotną, w związku z tym nie przeprowadzono analizy wrażliwości.

Ryzyko kredytowe

Ryzyko kredytowe polega na tym, że kontrahent nie wywiąże się ze swoich zobowiązań wynikających z instrumentu finansowego lub umowy, co spowoduje poniesienie przez drugą stronę straty finansowej.

Grupa Kapitałowa Apator jest narażona na ryzyko kredytowe wynikające z jej działalności operacyjnej, głównie z należności handlowych.

Nazwa jednostki:	Grupa Kapitałowa Apator		Strona 81
Okres objęty sprawozdaniem finansowym:	01.01.2015 – 31.12.2015	Waluta sprawozdawcza:	złoty polski (PLN)
Poziom zaokrąglenia:	wszystkie kwoty wyrażone są w tysiącach złotych polskich (o ile nie wskazano inaczej)		

W celu ograniczenia tego ryzyka, spółki grupy kapitałowej Apator zawierają transakcje wyłącznie z renomowanymi firmami o dobrej zdolności kredytowej. Wszyscy klienci, którzy chcą skorzystać z odroczonej terminowości płatności, podlegają wstępnej weryfikacji. W spółkach funkcjonuje instrukcja finansowej kontroli zleceń sprzedaży. Grupa dąży do tego, aby współpraca ze wszystkimi klientami odbywała się na podstawie umów handlowych. Ponadto, dzięki bieżącemu monitorowaniu stanów należności, narażenie Grupy na ryzyko nieściągalnych należności jest nieznaczne.

Na należności handlowe składają się kwoty należne od dużej liczby klientów, rozłożone między różne branże i obszary geograficzne. Nie występuje kontrahent, z którym saldo należności przekraczałoby 10% całkowitego salda należności handlowych.

Ryzyko kredytowe dotyczące środków pieniężnych i instrumentów pochodnych jest ograniczone, gdyż kontrahentami grupy kapitałowej Apator są banki o wysokim ratingu przyznawanym przez międzynarodowe agencje ratingowe.

Ryzyko związane z płynnością

Grupa Kapitałowa Apator monitoruje ryzyko płynności finansowej, tworząc miesięczne plany wydatków oraz analizuje na bieżąco sytuację finansową. W celu finansowania bieżącej działalności spółki korzystają głównie z kredytu w rachunku bieżącym.

Poniższa tabela przedstawia informację o terminach umownej wymagalności zobowiązań.

WYSZCZEGÓLNIENIE	Wartość na dzień sprawozdawczy	Przepływy pieniężne wynikające z umowy					RAZEM
		poniżej 6 miesięcy	od 6 do 12 miesięcy	od 1 roku do 2 lat	od 2 do 5 lat	powyżej 5 lat	
Stan na dzień 31.12.2015	296 499	131 314	59 630	41 892	61 855	11 385	310 545
Kredyty i pożyczki	194 588	56 075	56 536	32 873	43 639	7 682	196 805
Zobowiązania z tytułu leasingu	7 568	2 264	1 493	2 255	1 821	-	7 833
Płatności z tytułu instrumentów pochodnych	1 561	373	80	1 063	44	-	1 560
Zobowiązania handlowe	66 148	66 117	21	-	10	-	66 148
Zobowiązania inwestycyjne	10 371	5 509	-	493	1 437	3 703	11 142
Pozostałe zobowiązania finansowe	27 057	5 445	1 500	5 208	14 904	-	27 057
Stan na dzień 31.12.2014	245 980	88 549	61 974	46 984	50 851	4 230	252 588
Kredyty i pożyczki	165 616	32 518	59 992	30 080	48 352	-	170 942
Zobowiązania z tytułu leasingu	5 174	1 331	1 313	1 805	970	-	5 419
Płatności z tytułu instrumentów pochodnych	882	202	233	447	-	-	882
Zobowiązania handlowe	52 843	52 357	436	79	10	-	52 882
Zobowiązania inwestycyjne	7 320	2 050	-	519	1 519	4 230	8 318
Pozostałe zobowiązania finansowe	14 145	91	-	14 054	-	-	14 145

Ryzyko podatkowe

Przepisy dotyczące podatku od towarów i usług, podatku dochodowego od osób prawnych, fizycznych, czy składek na ubezpieczenia społeczne podlegają zmianom, wskutek czego niejednokrotnie brak jest odniesienia do utrwalonych regulacji bądź precedensów prawnych. Obowiązujące przepisy zawierają również niejasności, które powodują różnice w opiniach, co do interpretacji prawnej przepisów podatkowych zarówno między organami państwowymi, jak i między organami państwowymi i przedsiębiorstwami. Rozliczenia podatkowe oraz inne (na przykład celne czy dewizowe) mogą być przedmiotem kontroli organów, które uprawnione są do nakładania istotnych kar, a ustalone w wyniku

Nazwa jednostki:	Grupa Kapitałowa Apator			Strona 82
Okres objęty sprawozdaniem finansowym:	01.01.2015 – 31.12.2015	Waluta sprawozdawcza:	złoty polski (PLN)	
Poziom zaokrągleri:	wszystkie kwoty wyrażone są w tysiącach złotych polskich (o ile nie wskazano inaczej)			

kontroli dodatkowe kwoty zobowiązań muszą zostać wpłacone wraz z odsetkami. Zjawiska te powodują, że ryzyko podatkowe w Polsce jest wyższe niż istniejące zwykle w krajach o bardziej rozwiniętym systemie podatkowym.

Dostarczanie zaawansowanych technologicznie wyrobów dla najbardziej wymagających klientów w Polsce i za granicą RP, jest aktualnie istotnym czynnikiem rozwoju biznesu w Grupie, przynoszącym stabilne zyski, niemniej z uwagi na osiągniętą skalę i tempo rozwoju, a także na fakt, że złożoność przedmiotu realizacji umów na dostawy produktów wymaga niejednokrotnie udziału w międzynarodowych konsorcjach, automatycznie zwiększa związane z prowadzeniem działalności międzynarodowej ryzyko finansowe. Jednym z elementów ryzyka są ryzyka podatkowe związane z przepływem towarów pomiędzy firmami współpracującymi w ramach realizacji umów i pochodzącymi z różnych krajów i towarzyszącymi tym transakcjom interpretacjami podatkowymi.

Rozliczenia podatkowe mogą zostać poddane kontroli przez okres pięciu lat. W efekcie kwoty wykazane w sprawozdaniu finansowym mogą ulec zmianie w późniejszym terminie po ostatecznym ustaleniu ich wysokości przez organa skarbowe. Grupa Kapitałowa Apator stoi na stanowisku, że utworzono odpowiednie rezerwy w odniesieniu do prawdopodobnych i możliwych do kwantyfikacji ryzyk zobowiązań.

Zarządzanie kapitałem

Głównym celem zarządzania kapitałem Grupy Kapitałowej Apator jest utrzymanie dobrego ratingu kredytowego i bezpiecznych wskaźników kapitałowych, które wspierałyby działalność operacyjną i inwestycyjną oraz zwiększałyby jej wartość dla akcjonariuszy.

Nazwa jednostki:	Grupa Kapitałowa Apator			Strona 83
Okres objęty sprawozdaniem finansowym:	01.01.2015 – 31.12.2015	Waluta sprawozdawcza:	złoty polski (PLN)	
Poziom zaokrąglenia:	wszystkie kwoty wyrażone są w tysiącach złotych polskich (o ile nie wskazano inaczej)			

8.32. Zakup jednostek zależnych

Nabycie GWI

W dniu 26 lutego 2015 r. Apator Metrix S.A. zawarł z National Industry Group Ltd. („NIG”) z siedzibą w Guernsey umowę nabycia 4 mln udziałów (tj. 50%) w spółce George Wilson Industries Ltd. („GWI”) z siedzibą w Coventry (Wielka Brytania) za cenę 5,4 mln GBP.

Wykup 50% udziałów stanowił wcześniejszą realizację umowy opcyjnej zawartej między Apator Metrix S.A. a NIG w dniu 5 września 2013 r. Płatność 5,4 mln GBP, została rozłożona na 6 rat po 0,9 mln GBP płatnych do dnia 28 lutego danego roku (pierwsza rata została zapłacona 28 lutego 2015 r., ostatnia rata płatna jest do 28 lutego 2020 r.).

W wyniku zawartej umowy w dniu 26 lutego 2015 roku spółka Apator Metrix S.A. przejęła kontrolę nad spółką GWI, która to stała się spółką zależną, ujętą w niniejszym skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym. Połączenie zostało rozliczone metodą nabycia. Skonsolidowane sprawozdanie finansowe sporządzone na dzień 31 grudnia 2015 roku obejmuje wyniki GWI za okres od dnia połączenia do 31 grudnia 2015 roku.

Procent przejętych instrumentów kapitałowych z prawem głosu

W wyniku zawartej w dniu 26 lutego 2015 roku umowy Apator Metrix S.A. uzyskał 100% w kapitale zakładowym GWI, posiadając tym samym 100% głosów na walnym zgromadzeniu spółki. Łączna wartość nominalna udziałów wynosi 8,0 mln GBP.

Koszt połączenia

Cena nabycia wyniosła 5,4 mln GBP zł, tj. 1,35 GBP za jeden udział. Koszty związane z nabyciem w kwocie 236,8 tys. zł zostały ujęte w kosztach ogólnego zarządu.

Zapłata ceny nabycia finansowana jest zarówno środkami własnymi jak i kredytem długoterminowym w Banku Millenium.

Rozliczenie połączenia

W bieżącym okresie sprawozdawczym Grupa dokonała zgodnie z MSSF 3 identyfikacji i wyceny aktywów i zobowiązań nabytej spółki GWI i ujęła je w skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym.

Rozliczenie wartości nabytych aktywów i przejętych zobowiązań zawarto na str. 87.

Przejęte należności krótkoterminowe obejmują:

- należności handlowe: 4.952 tys. zł,
- pozostałe należności krótkoterminowe: 428 tys. zł.

Opis czynników, które doprowadziły do ujęcia wartości firmy

Zarząd Apator Metrix S.A. zidentyfikował w trakcie przeglądu poszczególnych pozycji aktywów, zobowiązań, zobowiązań warunkowych oraz innych składników majątku nieujawnione w sprawozdaniu jednostki przejmowanej pozycje i dokonał ich wyceny na dzień nabycia. Wartość firmy ujęto w związku z oczekiwanym wzmocnieniem obecności Grupy Kapitałowej na rynku brytyjskim w segmencie systemów i urządzeń pomiarowych (smart metering w zakresie pomiaru gazu) oraz osiągnięciem synergii produktowej i operacyjnej w ramach Grupy kapitałowej Apator.

Nazwa jednostki:	Grupa Kapitałowa Apator			Strona 84
Okres objęty sprawozdaniem finansowym:	01.01.2015 – 31.12.2015	Waluta sprawozdawcza:	złoty polski (PLN)	
Poziom zaokrąglenia:	wszystkie kwoty wyrażone są w tysiącach złotych polskich (o ile nie wskazano inaczej)			

Wyliczenie wartości firmy prezentuje poniższa tabela:

WYSZCZEGÓLNIENIE	
Wartość nabytych aktywów netto	25 918
Cena nabycia	30 114
Wartość firmy	4 196

Zarząd Apator Metrix S.A. nie zamierza ograniczać działalności nabytej w wyniku połączenia.

Nabycie Miitors ApS.

W dniu 24 marca 2015 r. Apator Powogaz S.A. zawarła z udziałowcami spółki Miitors ApS. z siedzibą w Danii warunkową umowę sprzedaży 100% udziałów. Skuteczność umowy została uzależniona od spełnienia jednego warunku zawieszającego - wykonania lub anulowania warrantów subskrypcyjnych w nabywanej spółce na rzecz 4 osób fizycznych (pracowników spółki).

Powyższy warunek zawieszający umowę nabycia spółki Miitors ApS. został spełniony (wykonano warranty subskrypcyjne). W związku z tym, spółka Apator Powogaz S.A. dokonała płatności za 100% udziałów i z dniem 1 kwietnia 2015 r. stała się właścicielem spółki Miitors ApS.

Procent przejętych instrumentów kapitałowych z prawem głosu

W wyniku zawartej w dniu 24 marca 2015 roku umowy Apator Powogaz S.A. uzyskał 100% w kapitale zakładowym Miitors ApS. i 100% głosów na zgromadzeniu wspólników Miitors ApS. łączna wartość nominalna udziałów wynosi 513.245 DKK.

Koszt połączenia

Cena nabycia udziałów wyniosła 6,2 mln EUR (tj. 25,48 mln PLN), zaś całkowita cena na poziomie wartości przedsiębiorstwa (Enterprise Value) wynosi 7,0 mln EUR (tj. 28,76 mln PLN); różnicę stanowi refinansowanie pożyczek wobec udziałowców oraz inne dostosowania ceny. Koszty związane z nabyciem w kwocie 1.040,9 tys. zł zostały ujęte w kosztach ogólnego zarządu.

Płatność ceny nastąpiła w momencie zamknięcia transakcji, tj. po ziszczeniu się warunku zawieszającego.

Rozliczenie połączenia

W bieżącym okresie sprawozdawczym Grupa dokonała zgodnie z MSSF 3 identyfikacji i wyceny aktywów i zobowiązań nabytej spółki Miitors ApS. i ujęła je w skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym.

Rozliczenie wartości nabytych aktywów i przejętych zobowiązań zawarto na str. 87.

Przejęte należności krótkoterminowe obejmują:

- należności z tytułu podatku dochodowego od osób prawnych: 640 tys. zł,
- należności z tytułu innych podatków, ceł i ubezpieczeń społecznych: 82 tys. zł,
- pozostałe należności krótkoterminowe: 8 tys. zł.

Opis czynników, które doprowadziły do ujęcia wartości firmy

Wartość firmy ujęto w związku z oczekiwanym wzmocnieniem obecności Grupy Kapitałowej w segmencie systemów i urządzeń pomiarowych, w zakresie projektowania i rozwoju technologii ultradźwiękowych w obszarze opomiarowania wody i ciepła.

Nazwa jednostki:	Grupa Kapitałowa Apator		Strona 85
Okres objęty sprawozdaniem finansowym:	01.01.2015 – 31.12.2015	Waluta sprawozdawcza:	złoty polski (PLN)
Poziom zaokrąglenia:	wszystkie kwoty wyrażone są w tysiącach złotych polskich (o ile nie wskazano inaczej)		

Wyliczenie wartości firmy prezentuje poniższa tabela:

WYSZCZEGÓLNIENIE	
Wartość nabytych aktywów netto	7 554
Cena nabycia	25 351
Wartość firmy na dzień objęcia kontroli	17 797
Różnice kursowe netto z przeliczenia sprawozdania finansowego na walutę prezentacji	771
Wartość firmy na dzień bilansowy	18 568

Zarząd Apator Powogaz S.A. nie zamierza ograniczać działalności nabytej w wyniku połączenia.

Nabycie iMeters Sp. z o.o.

W dniu 11 grudnia 2015 roku spółka Apator Telemetry Sp. z o.o. (spółka zależna Apator Powogaz S.A.) nabyła 1.634 udziały w iMeters Sp. z o.o. za cenę 2.532 tys. zł (1.549,57 zł za udział).

Procent przejętych instrumentów kapitałowych z prawem głosu

W wyniku zawartej umowy Apator Telemetry Sp. z o.o. uzyskała 100% w kapitale zakładowym i 100% głosów na zgromadzeniu wspólników iMeters Sp. z o.o. łączna wartość nominalna udziałów wynosi 81,7 tys. zł.

Koszt połączenia

Cena nabycia udziałów wyniosła 2.532 tys. zł. Płatność ceny nastąpiła w dwóch ratach, z czego pierwszą w wysokości 1.615 tys. zł zapłacono 23 listopada 2015 roku, a drugą w wysokości 917 tys. zł w dniu 23 grudnia 2015 roku.

Rozliczenie połączenia

W bieżącym okresie sprawozdawczym Grupa dokonała zgodnie z MSSF 3 identyfikacji i wyceny aktywów i zobowiązań nabytej spółki iMeters Sp. z o.o. i ujęła je w skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym.

Rozliczenie wartości nabytych aktywów i przejętych zobowiązań zawarto na str. 87.

Przejęte należności krótkoterminowe obejmują:

- należności z tytułu innych podatków, cel i ubezpieczeń społecznych: 57 tys. zł.

Opis czynników, które doprowadziły do ujęcia wartości firmy

Wartość firmy ujęto w związku z oczekiwanym wzmocnieniem obecności Grupy Kapitałowej w segmencie systemu i urządzeń pomiarowych w zakresie projektowania i rozwoju technologii zdalnego odczytu w obszarze opomiarowania wody i ciepła. Wyliczenie wartości firmy prezentuje poniższa tabela:

WYSZCZEGÓLNIENIE	
Wartość nabytych aktywów netto	710
Cena nabycia	2 532
Wartość firmy	1 822

Zarząd Apator Telemetry Sp. z o.o. nie zamierza ograniczać działalności nabytej w wyniku połączenia.

Nazwa jednostki:	Grupa Kapitałowa Apator		Strona 86
Okres objęty sprawozdaniem finansowym:	01.01.2015 – 31.12.2015	Waluta sprawozdawcza:	złoty polski (PLN)
Poziom zaokrąglenia:	wszystkie kwoty wyrażone są w tysiącach złotych polskich (o ile nie wskazano inaczej)		

WYSZCZEGÓLNIENIE	JEDNOSTKA 1 GWI	JEDNOSTKA 2 Miitor ApS.	JEDNOSTKA 3 iMeters	RAZEM
Aktywa trwałe	11 071	12 126	577	23 774
Wartości niematerialne	6 522	12 126	577	19 225
Rzeczowe aktywa trwałe	4 289	-	-	4 289
Aktywa finansowe	260	-	-	260
Aktywa obrotowe	15 564	1 120	150	16 834
Zapasy	3 944	-	-	3 944
Należności handlowe	4 952	-	-	4 952
Należności z tytułu podatku dochodowego	-	640	-	640
Należności z tytułu innych podatków, ceł i ubezpieczeń społecznych	-	82	57	139
Pozostałe należności krótkoterminowe	428	8	-	436
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	480	390	93	963
Krótkoterminowe rozliczenia międzyokresowe	5 760	-	-	5 760
Aktywa razem	26 635	13 246	727	40 608
Zobowiązania i rezerwy długoterminowe	20 048	5 338	-	25 386
Długoterminowe kredyty i pożyczki	20 048	3 873	-	23 921
Rezerwa z tytułu odroczonego podatku dochodowego	-	1 465	-	1 465
Zobowiązania i rezerwy krótkoterminowe	4 415	354	18	4 787
Zobowiązania handlowe	3 145	88	14	3 247
Zobowiązania z tytułu innych podatków, ceł i ubezpieczeń społecznych	675	-	2	677
Pozostałe zobowiązania krótkoterminowe	595	266	-	861
Rezerwy krótkoterminowe na zobowiązania z tytułu świadczeń pracowniczych	-	-	2	2
Zobowiązania i rezerwy razem	24 463	5 692	18	30 173
Aktywa netto	2 172	7 554	709	10 435
Zidentyfikowane przy przejęciu aktywa	23 746	-	-	23 746
Nabyte aktywa netto	25 918	7 554	709	34 181
Cena nabycia	30 114	25 351	2 532	57 997
Wartość firmy w momencie nabycia	4 197	17 797	1 822	23 816

Nazwa jednostki:	Grupa Kapitałowa Apator		Strona 87
Okres objęty sprawozdaniem finansowym:	01.01.2015 – 31.12.2015	Waluta sprawozdawcza:	złoty polski (PLN)
Poziom zaokrągleń:	wszystkie kwoty wyrażone są w tysiącach złotych polskich (o ile nie wskazano inaczej)		

Poniżej zaprezentowano wpływ środków pieniężnych z tytułu połączenia.

WYSZCZEGÓLNIENIE	JEDNOSTKA 1 GWI	JEDNOSTKA 2 Miitor ApS.	JEDNOSTKA 3 iMeters	RAZEM
Środki pieniężne netto przejęte wraz z jednostką zależną	5 187	390	93	5 670
Środki pieniężne zapłacone	(5 561)	(25 351)	(2 532)	(33 444)
Wydatki środków pieniężnych netto	(374)	(24 961)	(2 439)	(27 774)

Poniżej zaprezentowano wpływ przejęcia na wynik grupy kapitałowej Apator.

WYSZCZEGÓLNIENIE	JEDNOSTKA 1 GWI	JEDNOSTKA 2 Miitor ApS.	JEDNOSTKA 3 iMeters	RAZEM
Przychody ogółem w roku nabycia (w całym okresie)	27 150	4 279	159	31 588
Wynik netto w roku nabycia (w całym okresie)	263	1 369	(71)	1 561
Przychody ogółem w roku nabycia (za okres sprawowania kontroli)	22 395	4 279	-	26 674
Wynik netto w roku nabycia (za okres sprawowania kontroli)	(22)	1 785	-	1 763
Udział w wyniku netto (za okres sprawowania kontroli)	(22)	1 785*	-	1 763

* - po uwzględnieniu korekt konsolidacyjnych przychody i strata za okres sprawozdawczy Miitors ApS. wyniosły odpowiednio 0 tys. zł oraz (1.752) tys. zł.

8.33. Informacje na temat podmiotów powiązanych

Informacje na temat świadczeń na rzecz personelu kierowniczego prezentuje tabela.

WYSZCZEGÓLNIENIE	za okres	
	od 01.01.2015	od 01.01.2014
	do 31.12.2015	do 31.12.2014
Krótkoterminowe świadczenia pracownicze	11 868	11 827
Świadczenia po okresie zatrudnienia	86	90
Pozostałe świadczenia długoterminowe	114	170
Świadczenia z tytułu rozwiązania stosunku pracy	81	16
Razem	12 149	12 103

Transakcje z jednostkami powiązаныmi odbywały się na warunkach rynkowych. Dane dotyczące transakcji przeprowadzonych z jednostkami powiązаныmi oraz informacje dotyczące nierozliczonych sald prezentuje tabela.

Nazwa jednostki:	Grupa Kapitałowa Apator		Strona 88
Okres objęty sprawozdaniem finansowym:	01.01.2015 – 31.12.2015	Waluta sprawozdawcza:	złoty polski (PLN)
Poziom zaokrąglenia:	wszystkie kwoty wyrażone są w tysiącach złotych polskich (o ile nie wskazano inaczej)		

WYSZCZEGÓLNIENIE	INDA d.o.o.	OOO Apator-Electro	Teplovodomer S.A.	George Wilson Industries Ltd. **	POZOSTAŁE PODMIOTY POWIĄZANE	RAZEM
Transakcje w okresie od 01.01.2015 do 31.12.2015						
Sprzedaż produktów i usług *	-	2 148	27 944	65	-	30 157
Sprzedaż towarów i materiałów	-	328	1 098	5	-	1 431
Sprzedaż rzeczowych aktywów trwałych i wartości niematerialnych	-	4	-	-	-	4
Koszt dotyczący transakcji sprzedaży	-	1 538	19 098	-	-	20 636
Należności handlowe	-	-	1 448	-	-	1 448
Otrzymane odsetki od udzielonych pożyczek	-	-	-	54	-	54
Przychody finansowe z tytułu dywidendy	64	-	-	-	-	64
Zakup produktów, usług, towarów i materiałów	15	-	-	-	325	340
Zakup rzeczowych aktywów trwałych i wartości niematerialnych	85	-	-	-	-	85
Zobowiązania handlowe	4	-	-	-	-	4
Zobowiązania inwestycyjne	88	-	-	-	-	88
Transakcje w okresie od 01.01.2014 do 31.12.2014						
Sprzedaż produktów i usług *	-	7 210	47 669	920	-	55 799
Sprzedaż towarów i materiałów	-	985	1 983	89	-	3 057
Koszt dotyczący transakcji sprzedaży	-	5 636	30 142	624	-	36 402
Należności handlowe	-	1 616	7 031	337	-	8 984
Należności z tytułu udzielonej pożyczki	-	-	-	9 017	-	9 017
Otrzymane spłaty udzielonych pożyczek	-	-	-	777	-	777
Otrzymane odsetki od udzielonych pożyczek	-	-	-	339	-	339
Przychody finansowe z tytułu dywidendy	-	-	-	-	600	600
Zakup produktów, usług, towarów i materiałów	-	-	-	-	1	1
Zakup rzeczowych aktywów trwałych i wartości niematerialnych	-	40	-	184	778	1 002

* w tym korekta z tytułu niezrealizowanej marży ze sprzedaży do jednostek współkontrolowanych

** do czasu objęcia pełną konsolidacją

Grupa dokonała identyfikacji podmiotów powiązanych. Za podmioty powiązane uznano:

a. Jednostki zależne

- Apator Control Sp. z o.o. (Toruń)
- Apator Mining Sp. z o.o. (Katowice)
- FAP Pafal S.A. (Świdnica)
- Apator Metrix S.A. (Tczew)
- Apator GmbH (Berlin, Niemcy)
- Apator Rector (Zielona Góra)
- Apator Powogaz S.A. (Poznań)
- Apator Elkomtech S.A. (Łódź)
- Apator Telemetry Sp. z o.o. (Słupsk) - jednostka zależna od Apator Powogaz S.A.

Nazwa jednostki:	Grupa Kapitałowa Apator			Strona 89
Okres objęty sprawozdaniem finansowym:	01.01.2015 – 31.12.2015	Waluta sprawozdawcza:	złoty polski (PLN)	
Poziom zaokrąglenia:	wszystkie kwoty wyrażone są w tysiącach złotych polskich (o ile nie wskazano inaczej)			

- Apator Metroteks TOV (Kijów, Ukraina) - jednostka zależna od Apator Powogaz S.A.
- Apator Metra s.r.o. (Supmerk, Czechy) – jednostka zależna od Apator Powogaz S.A.
- Apator Miitors ApS. (Horsens, Dania) – zależna od Apator Powogaz S.A. od 1 kwietnia 2015 roku
- iMeters Sp. z o.o. – zależna od Apator Powogaz S.A. od 11 grudnia 2015 roku
- George Wilson Industries Ltd. (Coventry, Wielka Brytania) – od 26 lutego 2015 roku jednostka zależna od Apator Metrix S.A.

b. Jednostki współkontrolowane

- OOO Apator - Electro (Moskwa, Rosja)
- Teplovodomer (Mytishi, Rosja) - jednostka współkontrolowana przez Apator Powogaz S.A.
- Inda d.o.o. (Słowenia) - jednostka współkontrolowana przez George Wilson Industries Ltd.

c. Członków Rady Nadzorczej

d. Członków kluczowego personelu kierowniczego

e. Bliskich członków rodziny członków Rady Nadzorczej i personelu kierowniczego pozostających we wspólnym gospodarstwie domowym

f. Podmioty kontrolowane przez osoby określone w punktach c. i d.

Zarząd APATOR S.A. stwierdził, że w skład najwyższego kierownictwa Spółki APATOR S.A., jako Jednostki Dominującej, wchodzi następujące osoby:

- Andrzej Szostak – Prezes Zarządu
- Tomasz Habryka – Członek Zarządu (do 31 marca 2015 r.)
- Jerzy Kuś – Członek Zarządu (do 23 czerwca 2015 r.)
- Piotr Nowak – Członek Zarządu
- Piotr Dobrowolski – Członek Zarządu (od 22 lutego 2016 r.)
- Krzysztof Malec – Prokurent, Dyrektor ds. Produkcji
- Mirosław Klepacki – Prokurent, Dyrektor ds. Aparatury Łączeniowej
- Jerzy Kuś – Prokurent, Dyrektor ds. Aparatury i Systemów Pomiarowych

Transakcje z innymi podmiotami powiązanymi, określonymi w punktach c – f, poza wypłacaniem wynagrodzeń z tytułu pełnionych funkcji i świadczeń z tytułu pracy, przedstawiono w tabeli powyżej (pozostałe podmioty powiązane).

8.34. Pozycje warunkowe i pozostałe pozycje nieuwjęte w sprawozdaniu z sytuacji finansowej

Gwarancje

Na dzień 31 grudnia 2015 r. Grupa Kapitałowa Apator posiadała gwarancje stanowiące zabezpieczenie umów wystawione przez:

1. Bank Handlowy w Warszawie S.A.:
 - z tytułu gwarancji należytego wykonania w wysokości 454 tys. zł maksymalnie do 10 września 2020 roku.
2. TU Euler Hermes S.A.:
 - z tytułu gwarancji należytego wykonania w wysokości 5.136 tys. zł maksymalnie do 30 stycznia 2018 roku;
 - z tytułu rękojmi i gwarancji jakości w wysokości 1.527 tys. zł maksymalnie do 30 czerwca 2017 roku;

Nazwa jednostki:	Grupa Kapitałowa Apator		Strona 90
Okres objęty sprawozdaniem finansowym:	01.01.2015 – 31.12.2015	Waluta sprawozdawcza:	złoty polski (PLN)
Poziom zaokrągleń:	wszystkie kwoty wyrażone są w tysiącach złotych polskich (o ile nie wskazano inaczej)		

- z tytułu wadium w wysokości 1.450 tys. zł do 31 stycznia 2016 roku.
- 3. Bank Millennium S.A.:
 - z tytułu gwarancji należytego wykonania w wysokości 229 tys. zł maksymalnie do 15 stycznia 2020 roku;
 - z tytułu wadium w wysokości 111 tys. zł do 31 stycznia 2016 roku.
- 4. BZ WBK S.A.:
 - z tytułu rękojmi i gwarancji jakości w wysokości 61 tys. zł do 28 czerwca 2016 roku.
- 5. TU ERGO HESTIA S.A.:
 - z tytułu gwarancji należytego wykonania w wysokości 92 tys. zł maksymalnie do 31 grudnia 2015 roku;
- 6. InterRisk TU S.A.:
 - z tytułu gwarancji należytego wykonania w wysokości 237 tys. zł maksymalnie do 31 grudnia 2016 roku;
 - z tytułu rękojmi i gwarancji jakości w wysokości 159 tys. zł do 8 stycznia 2021 roku;
- 7. TU Europa S.A.:
 - z tytułu gwarancji należytego wykonania w wysokości 300 tys. zł do 3 grudnia 2017 roku.
- 8. Raiffeisen Bank:
 - z tytułu gwarancji należytego wykonania w wysokości 900 tys. zł do 30 października 2017 roku.
- 9. Apator Metrix S.A.:
 - z tytułu gwarancji należytego wykonania (poręczenie) w wysokości 35.400 tys. zł do 1 września 2017 roku.

Dodatkowo, na dzień 31 grudnia 2015 roku Apator S.A. był beneficjentem gwarancji płatniczej na kwotę 400,0 tys. zł, wystawionej przez Exatel S.A., z terminem do 22 kwietnia 2016 roku.

8.35. Struktura zatrudnienia

Zatrudnienie w grupie kapitałowej Apator prezentuje tabela.

WYSZCZEGÓLNIENIE	okres	
	od 01.01.2015	od 01.01.2014
	do 31.12.2015	do 31.12.2014
Przeciętne zatrudnienie w osobach za okres	2 407	2 303
Pracownicy fizyczni	1 348	1 329
Pracownicy umysłowi	1 059	974
Stan zatrudnienia w osobach na koniec okresu	2 406	2 295
Pracownicy fizyczni	1 307	1 306
Pracownicy umysłowi	1 099	989

8.36. Wysokość wynagrodzenia podmiotu uprawnionego do badania sprawozdania finansowego

W dniu 7 stycznia 2014 roku podpisano umowy ze spółką KPMG Audyt Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością sp. k. na prace audytorskie obejmujące badanie śródrocznego i rocznego jednostkowego sprawozdania finansowego APATOR S.A. oraz przegląd i badanie rocznego skonsolidowanego sprawozdania finansowego Grupy Kapitałowej Apator S.A. za lata 2014 – 2016.

Wynagrodzenie biegłego rewidenta prezentuje poniższa tabela.

Nazwa jednostki:	Grupa Kapitałowa Apator		Strona 91
Okres objęty sprawozdaniem finansowym:	01.01.2015 – 31.12.2015	Waluta sprawozdawcza:	złoty polski (PLN)
Poziom zaokrągleń:	wszystkie kwoty wyrażone są w tysiącach złotych polskich (o ile nie wskazano inaczej)		

WYSZCZEGÓLNIENIE	WARTOŚĆ	
	2015 rok	2014 rok
Badanie/ przegląd raportów śródrocznych	46	46
Badanie/ przegląd raportów rocznych	83	83
Razem	129	129

Poza wymienionym powyżej wynagrodzeniem Spółka APATOR S.A. pokrywa również udokumentowane koszty pobytu zespołu audytorskiego poza siedzibą Audytorów (przejazdy, noclegi) oraz koszty przesyłek kurierskich.

8.37. Dotacje

Spółka APATOR S.A. bierze udział w projekcie „Badanie skuteczności transmisji danych w technologii PLC po sieciach Nn i SN” jako współwykonawca projektu, na mocy umowy zawartej w dniu 2 sierpnia 2012 roku pomiędzy Narodowym Centrum Badań i Rozwoju a Politechniką Wrocławską. Na mocy zawartej umowy APATOR S.A., jako współwykonawca otrzymał w dniu 19 grudnia 2012 roku 100 tys. zł dofinansowania na wykonanie prototypowych urządzeń komunikacyjnych w technologiach PLC. Okres realizacji projektu wynosi 36 miesięcy.

8.38. Korekta danych porównawczych

W niniejszym skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym Grupa Kapitałowa Apator dokonała zmiany danych porównawczych wynikających z:

- Zmiana (1) - Korekta prac rozwojowych
- Zmiana (2) - Odroczonego podatku dochodowego od wartości niematerialnych zidentyfikowanych przy przejęciu Apator Elkomtech S.A.

Wpływ powyższych zmian na sprawozdanie finansowe Grupy Apator zaprezentowano w poniższych tabelach.

Sprawozdanie z sytuacji finansowej

POZYCJE SPRAWOZDANIA	ZMIANA (1)	ZMIANA (2)	RAZEM
tytuł zmiany:	Korekta prac rozwojowych	Odroczony podatek od wartości niematerialnych	
Aktywa trwałe	327	5 092	5 419
Wartości niematerialne	327	-	327
Wartość firmy jednostek podporządkowanych	-	5 092	5 092
Aktywa obrotowe	(327)	-	(327)
Zapasy	(327)	-	(327)
AKTYWA RAZEM	-	5 092	5 092
Zobowiązania	-	5 092	5 092
Zobowiązania i rezerwy długoterminowe	-	5 092	5 092
Rezerwa z tytułu odroczonego podatku dochodowego	-	5 092	5 092
PASYWA RAZEM	-	5 092	5 092

Nazwa jednostki:	Grupa Kapitałowa Apator		Strona 92
Okres objęty sprawozdaniem finansowym:	01.01.2015 – 31.12.2015	Waluta sprawozdawcza:	złoty polski (PLN)
Poziom zaokrąglenia:	wszystkie kwoty wyrażone są w tysiącach złotych polskich (o ile nie wskazano inaczej)		

Sprawozdanie z przepływów pieniężnych

POZYCJE SPRAWOZDANIA	ZMIANA (1)	ZMIANA (2)	RAZEM
tytuł zmiany:	Korekta prac rozwojowych	Odroczony podatek od wartości niematerialnych	
Sprawozdanie z przepływów pieniężnych			
Przepływy środków pieniężnych z działalności operacyjnej			
Zmiana stanu zapasów	327	-	327
Środki pieniężne wygenerowane w toku działalności operacyjnej	327	-	327
Przepływy środków pieniężnych z działalności inwestycyjnej			
Wydatki na nabycie wartości niematerialnych	(327)	-	(327)
Środki pieniężne netto wykorzystane z działalności inwestycyjnej	(327)	-	(327)

8.39. Zdarzenia następujące po zakończeniu okresu sprawozdawczego

W dniu 29 stycznia 2016 r. Apator Metrix S.A. zawarł ze spółką Flonidan A/S umowę o szacowanej łącznej wartości 28 mln EUR. Przedmiotem umowy jest dostawa gazomierzy na rynek holenderski. Dostawy będą realizowane w latach 2016 – 2020. Umowa została zawarta w wyniku przetargu ogłoszonego przez Liander NV, w ramach którego Flonidan A/S został zakwalifikowany jako jeden z dostawców. Dzięki zawartej umowie Grupa oczekuje istotnego zwiększenia sprzedaży w segmencie tzw. smart meteringu, co może mieć duże znaczenie w kontekście ewentualnej dużej dynamiki wzrostowej tego segmentu.

W dniu 18 lutego 2016 r. Rada Nadzorcza powołała w skład Zarządu z dniem 22 lutego 2016 roku Pana Piotra Dobrowolskiego, odpowiedzialnego za zarządzanie obszarem energetyki zawodowej w grupie Apator.

W dniu 25 lutego 2016 r. prezes zarządu Apator S.A. - Andrzej Szostak złożył pisemne oświadczenie o rezygnacji z kandydowania do zarządu Apator S.A. na następną kadencję.

Ponadto, Zarząd Apator S.A. zadeklarował wypłatę dywidendy z zysku za rok obrotowy 2015 w wysokości 1,00 zł brutto na jedną akcję. Na poczet dywidendy z zysku za 2015 rok wypłacona została w grudniu 2015 roku zaliczka w wysokości 0,30 zł brutto na 1 akcję. Pozostała deklarowana kwota dywidendy, w wysokości 0,70 zł brutto na 1 akcję, zostanie wypłacona po jej zatwierdzeniu przez Walne Zgromadzenie Apator S.A., które odbędzie się 13 czerwca 2016 r.

W dniu 29 marca 2016 r. zlikwidowana została spółka współkontrolowana OOO Apator - Electro z siedzibą w Moskwie (wniosek o likwidację złożono w dniu 24 grudnia 2015).

W dniu 19 kwietnia 2016 r. Apator Powogaz S.A. zawarł aneks do umowy kredytowej z 5 maja 2015 r., zgodnie z którym obniżeniu z 76.800 tys. zł do 33.000 tys. zł uległa hipoteka ustanowiona na nieruchomości Apator Powogaz S.A.

Nazwa jednostki:	Grupa Kapitałowa Apator		Strona 93
Okres objęty sprawozdaniem finansowym:	01.01.2015 – 31.12.2015	Waluta sprawozdawcza:	złoty polski (PLN)
Poziom zaokrągleń:	wszystkie kwoty wyrażone są w tysiącach złotych polskich (o ile nie wskazano inaczej)		

9. Podpisy

Podpisy Zarządu

2016-04-22

Andrzej Szostak

Prezes Zarządu, Dyrektor Generalny

2016-04-22

Piotr Nowak

Członek Zarządu, Dyrektor ds. Finansowych

2016-04-22

Piotr Dobrowolski

Członek Zarządu, Dyrektor Zarządzający Biznesem Automatyzacji Pracy Sieci

Nazwa jednostki:	Grupa Kapitałowa Apator			Strona 94
Okres objęty sprawozdaniem finansowym:	01.01.2015 – 31.12.2015	Waluta sprawozdawcza:	złoty polski (PLN)	
Poziom zaokrągleń:	wszystkie kwoty wyrażone są w tysiącach złotych polskich (o ile nie wskazano inaczej)			